VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta paplašinātā sastāvā)

2010. gada 21. maijā *

Apvienotās lietas T-425/04, T-444/04, T-450/04 un T-456/04

Francijas Republika, ko sākotnēji pārstāvēja Ž. de Bergess [*G. de Bergues*], R. Abraāms [*R. Abraham*] un S. Ramē [*S. Ramet*], pēc tam — E. Beljāra [*E. Belliard*], Ž. de Bergess un S. Ramē un visbeidzot — E. Beljāra, Ž. de Bergess, A. L. Vendrolini [*A.-L. Vendrolini*] un Ž. K. Niolē [*J.-C. Niollet*], pārstāvji,

prasītāja lietā T-425/04,

France Télécom SA, Parīze (Francija), ko sākotnēji pārstāvēja A. Gosē-Grenvils [*A. Gosset-Grainville*] un S. Obūrs [*S. Hautbourg*], pēc tam — S. Obūrs, *avocats*,

prasītāja lietā T-444/04,

* Tiesvedības valoda — franču.

Bouygues SA, Parīze,

Bouygues Télécom SA, Buloņa-Bijankūra [*Boulogne-Billancourt*] (Francija),

ko pārstāv Ž. Vožels [*J. Vogel*], F. Siro [*F. Sureau*], D. Teofils [*D. Théophile*] un Ž. Bluē Gaijārs [*J. Blouet Gaillard*], *avocats*,

prasītājas lietā T-450/04,

Association française des opérateurs de réseaux et services de télécommunications (AFORS Télécom), Parīze, ko pārstāv O. Frežē [*O. Fréget*], F. Herrenšmits [*F. Herrenschmidt*], M. Strijs [*M. Struys*] un L. Eskenazi [*L. Eskenazi*], *avocats*,

prasītāja lietā T-456/04,

pret

Eiropas Komisiju, ko sākotnēji pārstāvēja K. Žiolito [*C. Giolito*] un H. Buendija Sjerra [*J. Buendía Sierra*], pēc tam — K. Žiolito un D. Grespans [*D. Grespan*], pārstāvji,

atbildētāja,

ko atbalsta

Francijas Republika, ko lietā T-450/04 pārstāv E. Beljāra, Ž. de Bergess, A. L. Vendrolini un Ž. K. Niolē un lietā T-456/04 — Ž. de Bergess, pārstāvji,

persona, kas iestājusies lietās T-450/04 un T-456/04,

un

Bouygues SA, Parīze,

un

Bouygues Télécom SA, Buloņa-Bijankūra,

ko pārstāv Ž. Vožels, F. Siro, D. Teofils un Ž. Bluē Gaijārs, *avocats*,

personas, kas iestājušās lietā T-444/04,

un

France Télécom SA, Parīze, ko sākotnēji pārstāvēja A. Gosē Grenvils un S. Obūrs, pēc tam — S. Obūrs, *avocats*,

persona, kas iestājusies lietās T-450/04 un T-456/04,

par prasībām atcelt Komisijas 2004. gada 2. augusta Lēmumu 2006/621/EK par valsts atbalstu, ko Francija piešķīrusi par labu *France Télécom* (OV L 257, 11. lpp.).

VISPĀRĒJĀ TIESA (trešā palāta paplašinātā sastāvā)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs J. Azizi [*J. Azizi*] (referents), tiesneši E. Kremona [*E. Cremona*], I. Labucka, S. Frimods Nilsens [*S. Frimodt Nielsen*] un K. O'Higinss [*K. O'Higgins*],

sekretārs E. Kulons [*E. Coulon*],

ņemot vērā rakstveida procesu un 2009. gada 21. aprīļa tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Tiesvedības priekšvēsture

I — France Télécom *finansiālā situācija laika periodā no 2001. līdz 2004. gadam*

1 Līdz 1990. gadam *France Télécom SA* (turpmāk tekstā — "*FT*") veica savu darbību Francijas Pasta un telekomunikāciju ministrijas departamenta pārraudzībā. *FT* tika

izveidota 1991. gadā kā publisko tiesību juridiska persona un kopš 1996. gada 31. decembra tai ir akciju sabiedrības statuss. Kopš 1997. gada oktobra *FT* tiek kotēta biržā. Laikā, kad tika pieņemts lēmums, kas ir šī strīda priekšmets, *FT* grupa aktīvi darbojās telekomunikāciju tīklu ierīkošanā un pakalpojumu sniegšanā galvenokārt Francijā, it īpaši fiksētās telefonijas nozarē, kā arī ar tās meitas sabiedrību *Orange*, *Wanadoo* un *Equant* starpniecību mobilās telefonijas, interneta, datu pārraides un citu informācijas pakalpojumu nozarēs. Francijas valsts daļa *FT* kapitālā 2002. gadā sasniedza 56,45 %.

2 *FT* savos pārskatos, kas publicēti par 2001. gadu, 2001. gada 31. decembrī uzrādīja EUR 63,5 miljardu neto parādu un EUR 8,3 miljardu zaudējumus.

3 *FT* neto parāds 2002. gada 30. jūnijā sasniedza EUR 69,69 miljardus, no kuriem EUR 48,9 miljardus veidoja parāda vērtspapīri, kuru samaksas termiņš beidzās laika periodā no 2003. līdz 2005. gadam. Šo parāda vērtspapīru sākotnējā izcelsme ir atrodama iegādēs, ko *FT* uzsāka kopš 1999. gada ar mērķi attīstīt savu darbību mobilās telefonijas nozarē un kas ietvēra, piemēram, birtu operatora *Orange* atpirkšanu un daļas no vācu operatora *Mobilcom* kapitāla iegūšanu.

4 Attiecībā uz *FT* finansiālo situāciju Francijas ekonomikas, finanšu un rūpniecības ministrs (turpmāk tekstā — "ekonomikas ministrs") intervijā, kas publicēta 2002. gada 12. jūlija dienas laikrakstā *Les Echos*, paziņoja (turpmāk tekstā — "2002. gada 12. jūlija paziņojums"):

"Mēs esam vairākuma akcionārs ar 55 % kapitāla [..]. Valsts kā akcionāre rīkosies kā saprātīgs investors, un, ja [*FT*] būtu grūtības, mēs veiktu attiecīgos pasākumus. Es

atkārtoju, ka gadījumā, ja [*FT*] būtu finansējuma problēmas, taču tas tā šodien nav, valsts pieņemtu nepieciešamos lēmumus, lai tās tiktu atrisinātas. Jūs atsākat runas par kapitāla palielināšanu [..]. Nē, noteikti nē! Es vienīgi apstiprinu, ka mēs vajadzīgajā laikā veiksim attiecīgus pasākumus. Ja tas būs nepieciešams [..]."

5 Saskaņā ar 2002. gada 12. septembrī publicētajiem pusgada pārskatiem *FT* apgrozījums bija palielinājies par 10 % salīdzinājumā ar to pašu periodu 2001. finanšu gadā, peļņai, neieskaitot procentus, nodokļus, nolietojumu un amortizāciju (turpmāk tekstā — "*Ebitda*"), sasniedzot EUR 6,87 miljardus, kas saskaņā ar iepriekšējo gadu datiem ir palielinājums par 13,3 % un saskaņā ar *pro forma* datiem — par 9,8 %, un peļņai, neieskaitot procentus un nodokļu nomaksu, sasniedzot EUR 3,18 miljardus, kas saskaņā ar *pro forma* datiem ir palielinājums par 15 %. Ienākumi pēc finanšu izdevumiem (EUR 1,75 miljardi), bet neieskaitot nodokļu nomaksu, kapitāla daļu ieguldījumus un mazākuma līdzdalību, izņemot ārkārtas pozīcijas, bija EUR 718 miljoni salīdzinājumā ar EUR 271 miljonu 2001. gada 30. jūnijā. Brīvās naudas plūsma no darījumiem sasniedza EUR 3,6 miljardus, kas ir par 15 % vairāk nekā 2001. gada pirmajā pusgadā. Vienlaikus *FT* apstiprināja, ka tās kopējais pašu kapitāls uz 2002. gada 30. jūniju bija kļuvis negatīvs, sasniedzot EUR 440 miljonus.

6 Francijas iestādes 2002. gada 12. septembrī publiski paziņoja, ka tās ir pieņēmušas *FT* izpilddirektora [*président-directeur général*, *PDG*] (turpmāk tekstā — "bijušais *FT* izpilddirektors") demisiju.

7 2002. gada 13. septembra paziņojumā presei par *FT* finansiālo situāciju Francijas iestādes paziņoja:

"Pēc pirmajā pusgadā konstatētajiem ārkārtas zaudējumiem [*FT*] atrodas situācijā, kad jāsaskaras ar smagu pašu kapitāla nepietiekamību. Šāda finansiālā situācija vājina [*FT*] potenciālu. [Francijas] valdība tādēļ ir nolēmusi pilnībā īstenot savu atbildību [..].

Apzinoties jauno situāciju, kas radusies lielā rēķinu samazinājuma dēļ, [bijušais *FT* izpilddirektors] piedāvāja [Francijas] valdībai savu demisiju un valdība to pieņēma. Šī demisija tiks īstenota valdes sēdē, kas notiks [..] tuvākajās nedēļās un kuras laikā tiks stādīts priekšā jaunais prezidents [..]. Jaunais prezidents ļoti ātri piedāvās valdei rēķinu [pārskatu] atveseļošanas plānu, kas ļautu [*FT*] izkļūt no parādiem un atjaunot finansiālo struktūru, tajā pašā laikā saglabājot stratēģiskās priekšrocības. [Francijas] valsts atbalstīs [*FT*] šī plāna īstenošanā un no savas puses dos ieguldījumu ļoti būtiskā [*FT*] pašu kapitāla palielināšanā saskaņā ar plānojumu un noteikumiem, kas jādefinē atkarībā no tirgus nosacījumiem. Tad [Francijas] valsts, ja tas būs nepieciešams, īstenos pasākumus, kas ļautu [*FT*] izvairīties no jebkādām finansiālām grūtībām."

8 Jaunais *FT* izpilddirektors (turpmāk tekstā — "jaunais *FT* izpilddirektors" 2002. gada 2. oktobrī tika iecelts. Paziņojumā presei attiecībā uz šo iecelšanu tika ziņots:

"Pēc [*FT*] valdes ierosinājuma Ministru padome nolēma iecelt [jauno *FT* izpilddirektoru] [..]. Šajā nolūkā jaunais prezidents nekavējoties uzsāks [*FT*] īpašuma aprakstīšanu, kuras rezultāti tuvākajās nedēļās tiks iesniegti valdei un uz kuriem tiks balstīts finansiālās atveseļošanas un stratēģiskās attīstības plāns, kas ļaus samazināt [*FT*] parādu, tajā pašā laikā nostiprinot tā[s] priekšrocības. Šajā sakarā [jaunais *FT* izpilddirektors] saņems atbalstu no valsts akcionāres, kas ir apņēmusies īstenot visu savu atbildību. [Francijas] valsts sniegs savu atbalstu atveseļošanas pasākumu īstenošanā un no savas puses dos ieguldījumu [*FT*] pašu kapitāla palielināšanā saskaņā ar nosacījumiem, kas tiks noteikti ciešā saistībā ar [*FT*] prezidentu un valdi. Kā [Francijas] valsts to jau ir norādījusi, šajā laika posmā, ja būs tāda nepieciešamība, tā īstenos pasākumus, kas ļaus [*FT*] izvairīties no jebkādām finansējuma problēmām."

9 Francijas iestādes 2002. gada 19. novembrī nosūtīja Komisijai "informatīvu paziņojumu", kurā, pirmkārt, bija izklāstīta *FT* tābrīža finansiālā situācija, vienlaikus norādot, ka "tā savu darbu veic izcili", un, otrkārt, tās paziņoja savu nodomu piedalīties *FT* rekapitalizācijā atbilstoši tirgus nosacījumiem, izskaidrojot to dalības *FT* atveseļošanas plānā noteikumus. Šajā paziņojumā Francijas iestādes arī precizēja, ka:

"Lai dotu [*FT*] nepieciešamo rīcības brīvību iekļūšanai tirgū saskaņā ar vislabākajiem nosacījumiem un vispiemērotākajā laikā, [Francijas] valsts ir nolēmusi pasteidzināt savu dalību kapitāla palielināšanā, izmantojot akcionāra avansu, kas tiks pārvērsts kapitālā jaunu vērtspapīru emisijas brīdī. Šī avansa summa atbildīs [Francijas] valsts pilnīgai vai daļējai dalībai kapitāla palielināšanā nākotnē un varēs sasniegt līdz [EUR] 9 [miljardiem]. Šis avanss būs īslaicīgs, un tā pārvēršana vērtspapīros būs obligāta. Tas būs atkarīgs tikai no [*FT*] vajadzībām laika gaitā. Turklāt tas tiks izmaksāts saskaņā ar attiecīgajā brīdī spēkā esošajiem tirgus nosacījumiem, un procenti tiks iekļauti kapitālā.

Lai īstenotu savu dalību [*FT*] atveseļošanas plānā, [Francijas] valsts plāno izmantot *ERAP*, [Francijas] valsts rūpniecības un tirdzniecības uzņēmumu, kas piešķirs [*FT*] akcionāra avansu un kura mērķis būs kļūt par nozīmīgu [*FT*] akcionāru, kad šis avanss tiks pārvērsts kapitālā. Tā kā šī uzņēmuma bilances aktīvā būs ietvertas valsts kapitāla daļas [*FT*], tā bilances pasīvā būs obligāciju parāds. Šī izvēle par labu *ERAP* atspoguļo [Francijas] valsts vēlmi skaidri identificēt piešķirto patrimoniālo atbalstu atsevišķas struktūras formā."

10 *FT* valdes 2002. gada 4. decembra sanāksmes laikā jaunā *FT* vadība iepazīstināja ar rīcības plānu "*FT* mērķi 2005" (turpmāk tekstā — "plāns "Mērķi 2005""), kura mērķis bija līdzsvarot *FT* bilanci, palielinot pašu kapitālu līdz EUR 15 miljardiem.

11 Iepazīstināšana ar plānu "Mērķi 2005" notika vienlaicīgi ar ekonomikas ministra 2002. gada 4. decembra paziņojumu presei, saskaņā ar kuru:

"Ekonomikas [..] ministrs apstiprina [Francijas] valsts atbalstu rīcības plānam, ko [*FT*] valde apstiprinājusi [2002. gada] 4. decembrī. 1) Grupa [*FT*] veido viendabīgu rūpniecisku kompleksu, kura paveiktais ir ievērības cienīgs. Tomēr [*FT*] šodien ir jāsastopas ar nesabalansētu finansiālo struktūru, ar nepietiekamu pašu kapitālu un ar nepieciešamību veikt refinansējumu vidējā termiņā. Šīs situācijas iemesls ir iepriekš neveiksmīgās investīcijas, kas bija slikti ieguldītas un veiktas pie visaugstākajiem biržas kursiem, un, plašāk ņemot, mainoties tirgiem. [*FT*] neiespējamība finansēt savu attīstību citādi kā ar parādiem [..] vēl saasināja šo situāciju. 2) [Francijas] valsts, vairākuma akcionāre, pieprasīja jaunajiem vadītājiem [jaunajai vadībai], lai viņi [tā] atjauno [*FT*] finansiālo līdzsvaru, tajā pašā laikā saglabājot grupas integritāti [..]. 3) Ņemot vērā vadītāju [vadības] izstrādāto rīcības plānu un investīciju atgūšanas perspektīvas, [Francijas] valsts piedalīsies pašu kapitāla palielināšanā [p]ar EUR 15 miljardiem proporcionāli savām kapitāla daļām jeb ar investīciju EUR 9 miljardu apmērā. [Francijas] valsts kā akcionāre tādējādi uzskata, ka rīkojas kā saprātīgs investors. [*FT*] pienāksies nodefinēt nosacījumus un precīzus termiņus pašu kapitāla palielināšanai. [Francijas] valdība vēlas, lai šī operācija norisinās, ļoti nopietni ņemot vērā [*FT*] individuālo akcionāru un akcionāru darbinieku situāciju. Lai dotu [*FT*] iespēju uzsākt tirgus darījumu visizdevīgākajā brīdī, [Francijas] valsts ir gatava pasteidzināt savu līdzdalību pašu kapitāla palielināšanā, izdarot īslaicīgu akcionāra avansu, kas tiks nodots [*FT*] rīcībā un atmaksāts pēc tirgus nosacījumiem. 4) *ERAP*, valsts rūpniecības un tirdzniecības uzņēmumam, tiks nodota visa [Francijas] valsts līdzdalība [*FT*]. Tas uzņemsies parādus finanšu tirgos, lai finansētu valsts daļu [*FT*] pašu kapitāla palielināšanā."

12 *FT* 2002. gada 11. un 12. decembrī veica divas secīgas obligāciju emisijas par kopējo summu EUR 2,9 miljardi.

13 Naftas izpētes un ieguves uzņēmums (*ERAP*) 2002. gada 20. decembrī nosūtīja *FT* parafētu un parakstītu akcionāra avansa līguma projektu. *FT* neparakstīja šī līguma projektu, un akcionāra avanss tā arī netika piešķirts.

14 *FT* 2003. gada 15. janvārī paņēma aizņēmumu, emitējot obligācijas EUR 5,5 miljardu apmērā. Šie obligāciju aizņēmumi netika nodrošināti ar valsts nodrošinājumu vai galvojumu.

15 *FT* 2003. gada 10. februārī atjaunoja daļu no sindicētā kredīta, kura atmaksas termiņš tuvojās beigām, EUR 15 miljardu apmērā.

16 Pašu kapitāla palielināšanas operācija, kas bija paredzēta plānā "Mērķi 2005", tika uzsākta 2003. gada 4. martā. *FT* 2003. gada 24. martā palielināja kapitālu par EUR 15 miljardiem. Francijas valsts piedalījās šajā operācijā ar EUR 9 miljardiem proporcionāli savai kapitāla daļai *FT*. EUR 6 miljardi tika nodrošināti ar banku sindikātu, kurā iesaistījās 21 banka. Šī operācija tika noslēgta 2003. gada 11. aprīlī.

17 *FT* noslēdza 2002. finanšu gadu ar apmēram EUR 21 miljardu lielu zaudējumu un ar gandrīz EUR 68 miljardus lielu neto finanšu parādu. *FT* 2003. gada 5. martā publicētie 2002. finanšu gada pārskati, parādīja apgrozījuma pieaugumu par 8,4 %, peļņas, neskaitot procentus, nodokļu nomaksu, nolietojumu un amortizāciju, pieaugumu par 21,1 % un peļņas, neskaitot procentus un nodokļu nomaksu, pieaugumu par 30,9 %. Francijas valstij 2003. gada 14. aprīlī piederēja 58,9 % no *FT* kapitāla, no kuriem 28,6 % ar *ERAP* starpniecību.

18 Francijas valdības Ministru padome 2003. gada 31. jūlijā ierosināja likumprojektu, kas paredzēja atcelt pienākumu, saskaņā ar kuru lielākajai daļai no *FT* kapitāla ir jāpieder valstij. Šo likumprojektu pieņēma Francijas Nacionālā asambleja, un tas stājās spēkā 2003. gada 31. decembrī.

19 Francijas valsts 2004. gada 1. septembrī cedēja aptuveni 10 % no *FT* kapitāla par EUR 5,2 miljardiem, tādējādi samazinot savu daļu *FT* kapitālā līdz 42,25 %.

II — *Administratīvais process*

20 Francijas Republika 2002. gada 4. decembrī saskaņā ar EKL 88. panta 3. punktu un Padomes 1999. gada 22. marta Regulas (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus [EKL 88. panta] piemērošanai (OV L 83, 1. lpp.), 2. pantu informēja Eiropas Kopienu Komisiju par finanšu pasākumiem, kas paredzēti plānā "Mērķi 2005", tai skaitā par akcionāra avansa projektu.

21 *Bouygues SA* un *Bouygues Télécom SA* (turpmāk tekstā abas kopā — "sabiedrības *Bouygues*") — divas saskaņā ar Francijas tiesībām dibinātas sabiedrības, no kurām pēdējā minētā darbojas Francijas mobilās telefonijas tirgū, — 2003. gada 22. janvārī vērsās Komisijā ar sūdzību sakarā ar noteiktiem valsts atbalstiem, kurus Francijas valsts *FT* refinansēšanas ietvaros piešķīra *FT* un *Orange*. Šī sūdzība konkrētāk attiecās pirmkārt, uz paziņojumu par Francijas valsts ieguldījumu EUR 9 miljardu apmērā un, otrkārt, Francijas iestāžu publiskiem paziņojumiem par labu *FT* kopš 2002. gada jūlija (turpmāk tekstā — "paziņojumi kopš 2002. gada jūlija").

22 Komisija 2003. gada 31. janvāra vēstulē informēja Francijas iestādes par savu lēmumu uzsākt EKL 88. panta 2. punktā paredzēto oficiālo izmeklēšanas procedūru attiecībā uz finanšu pasākumiem par labu *FT*.

23 Lēmums par procedūras uzsākšanu 2003. gada 12. martā tika publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* (OV C 57, 5. lpp.). Tajā ieinteresētās puses tika aicinātas iesniegt savus apsvērumus par attiecīgajiem pasākumiem.

24 Ar 2003. gada 4. aprīļa vēstuli Francijas iestādes iesniedza savus apsvērumus par lēmumu uzsākt oficiālo izmeklēšanas procedūru un apstrīdēja Komisijas izteikto šaubu pamatotību.

25 Ar 2003. gada 11. aprīļa procesuālo rakstu sabiedrības *Bouygues* iesniedza Komisijai apsvērumus, vienlaikus atgādinot, ka to 2003. gada 22. janvāra sūdzība ir jāuzskata par to nostājas šajā procesā neatņemamu sastāvdaļu. Turklāt Komisija saņēma apsvērumus arī no vairākām citām ieinteresētajām pusēm, tai skaitā *Association française des opérateurs de réseaux et services de télécommunications* (*AFORS Télécom*, turpmāk tekstā — "*AFORS*") [Francijas telekomunikāciju tīklu un pakalpojumu operatoru asociācija] un *FT*. It īpaši jāpiebilst, ka administratīvā procesa laikā *FT* un sabiedrības *Bouygues* iesniedza vairākus ekonomikas ekspertu pētījumus un juridiskus atzinumus.

26 Komisija 2003. gada 30. maijā publicēja paziņojumu par paredzamo publisko iepirkumu attiecībā uz "palīdzības pakalpojumu sniegšanu, lai novērtētu finanšu atbalsta, kuru Francijas valsts piešķīra *FT*, saderību ar privāta investora principu tirgus ekonomikā un lai veiktu iespējamu *FT* atveseļošanas plāna ekonomisko analīzi". Šī līguma slēgšanas tiesības 2003. gada 24. septembrī tika piešķirtas konsultantam, kurš iesniedza savu ziņojumu par ekonomisko stāvokli 2004. gada 28. aprīlī (turpmāk tekstā — "2004. gada 28. aprīļa ziņojums").

27 2004. gada 28. aprīļa ziņojumam bija pievienots 2004. gada 22. marta juridiskais ziņojums (turpmāk tekstā — "2004. gada 22. marta ziņojums"). Ar 2004. gada 3. maija vēstuli Komisija nosūtīja šos abus ziņojumus Francijas iestādēm, tām lūdzot iesniegt savus apsvērumus.

III — *Apstrīdētais lēmums*

A — *Apstrīdētā lēmuma paziņošana*

28 Komisija 2004. gada 3. augustā informēja Francijas iestādes par 2004. gada 2. augusta Lēmumu 2006/621/EK par valsts atbalstu, ko piešķīrusi Francija par labu *France Télécom* (OV 2006, L 257, 11. lpp.; turpmāk tekstā — "apstrīdētais lēmums").

29 Komisija 2004. gada 30. augustā nosūtīja apstrīdētā lēmuma kopiju *FT* un sabiedrībām *Bouygues*.

30 Komisija 2004. gada 3. septembrī nosūtīja apstrīdētā lēmuma kopiju *AFORS*.

B — *Apstrīdētā lēmuma rezolutīvā daļa*

31 Apstrīdētā lēmuma 1. pantā ir paredzēts, ka "akcionāra avanss, ko [Francijas Republika] piešķīrusi [*FT*] 2002. gada decembrī kredītlīnijas par EUR 9 miljardiem veidā, uzlūkots kopš 2002. gada jūlija izteikto paziņojumu kontekstā, ir valsts finansiāls atbalsts, kas nav saderīgs ar kopējo tirgu".

32 Atbilstoši apstrīdētā lēmuma 2. pantam "1. pantā minētajam [finansiālajam] atbalstam nav jātiek atmaksātam [minētais atbalsts nav jāatgūst]".

C — *Komisijas konstatējumi attiecībā uz FT finansiālo situāciju no 2002. gada jūnija līdz 2003. gada martam*

33 Apstrīdētā lēmuma 3. nodaļā "Faktu un [*FT*] finansiālās situācijas hronoloģisks apraksts" Komisija būtībā konstatēja tālāk minēto.

34 Pirmkārt, attiecībā uz *FT* finansiālo situāciju Komisija konstatēja, ka, sākot no 2002. gada jūnija, *FT* "[bija] smagas strukturālas problēmas, un tā[s] bilance bija nelīdzsvarota" (apstrīdētā lēmuma 17. apsvērums). Šajā ziņā Komisija norādīja, pirmkārt, uz *FT* kredītreitinga strauju pazemināšanos 2002. gada pirmajā pusgadā, ko pierādīja kredītreitinga aģentūru, piemēram, *Standard & Poor's* (turpmāk tekstā — "*S & P*"), *Moody's* un *Fitch Ratings*, paziņojumi (apstrīdētā lēmuma 20.–27. apsvērums), un, otrkārt, pēc tam, kad bija veikta *FT* "credit spreads" analīze (obligāciju procentu likmes svārstības), — uz "*spread* inversiju", proti, ar parādu saistīto risku pieaugumu īstermiņā, it īpaši 2002. gada jūlija sākumā salīdzinājumā ar tās parādu saistīto risku lielumu vidējā termiņā un ilgtermiņā. "Spreads" attiecībā uz uzņēmuma parādu ietekmē riska, kas ir saistīts ar šī uzņēmuma spēju ievērot pienākumus attiecībā uz procentu samaksu un kredītu atmaksu noteiktajā termiņā, novērtējumu, ko veic tirgus analītiķi, un parasti ilgtermiņa parādiem tie ir augstāki nekā īstermiņa parādiem. Tādējādi šie "spreads" ietekmē arī obligāciju vērtības paaugstināšanos, kā arī procentu likmi, kāda jāmaksā jaunu obligāciju emisijas gadījumā. Pēc Komisijas domām, šo riska palielināšanos apstiprināja *FT* obligāciju vērtības straujā pazemināšanās 2002. gada jūnijā un jūlijā, tādējādi atklājot *FT* parāda vērtības samazināšanos sakarā ar tirgus analītiķu konstatēto palielināto maksātnespējas risku (apstrīdētā lēmuma 28.–31. apsvērums). Turklāt Komisija norādīja uz *FT* akcijas kursa ievērojamu kritumu 2002. gada pirmajā pusgadā, tam sasniedzot viszemāko līmeni pirmo reizi 2002. gada 27. jūnijā (EUR 7,79) un otro reizi 2002. gada 30. septembrī (EUR 6,01) (apstrīdētā lēmuma 35. apsvērums).

35 Otrkārt, Komisija būtībā konstatēja, ka brīdī, kad tika publicēts 2002. gada 12. jūlija paziņojums, jebkāds *FT* parāda vērtējuma papildu samazinājums izraisītu kredītreitinga "investīcijām drošs līmenis" (*investment grade*) pazemināšanu un ka kredītreitinga aģentūras *S & P* un *Moody's* bija gatavas pazemināt kredītreitingu līdz "junk bond" (spekulatīvā obligācija) līmenim (apstrīdētā lēmuma 37. apsvērums).

36 Taču 2002. gada 12. jūlija paziņojumā presei *S & P* norādīja (apstrīdētā lēmuma 37. un 38. apsvērums):

"*FT* varētu saskarties ar zināmām grūtībām refinansēt savus obligāciju parādus, kuru maksājuma termiņš ir 2003. gads. Tomēr [Francijas] valsts norādījums patur *FT* novērtējumu investīcijām piemērotā [drošā] līmenī [..]. Francijas valsts — kam pieder 55 % [*FT*] — skaidri norādīja [*S & P*], ka tā rīkosies kā saprātīgs investors un ka tā pieņemtu attiecīgus mērus, ja *FT* nāktos saskarties ar grūtībām. [*FT*] ilgtermiņa novērtējums samazināts līdz BBB- [..]."

37 Apstrīdētā lēmuma 212. apsvērumā Komisija precizēja, ka jau 2002. gada 24. jūnijā *Moody's* samazināja [*FT*] kredītreitingu līdz līmenim, kas ir uzreiz nākamais augstākais aiz "junk bond" līmeņa. Turklāt minētā lēmuma 221. apsvērumā un 142. zemsvītras piezīmē Komisija atsaucās uz *Deutsche Bank* 2002. gada 22. jūlija ziņojumu, no kuru tā citēja un komentēja šādus fragmentus:

"2002. gada 12. jūlijā *S & P* pazemināja [*FT*] kredītreitingu līdz BBB- [..] Aģentūra vairs nesagaida, ka [*FT*] sasniegtu savu mērķi par 3,5 × neto parādu/*EBITDA* 2003. gadā,

bet gan piešķīra zemajam trīskārtīgajam B novērtējumam stabilu perspektīvu. Šķiet, ka stabilo perspektīvu [saskaņā ar *S & P* paziņojumu presei] atbalsta tas, ka "Francijas Valsts — kas ir 55 % [*FT*] daļu turētāja — ir skaidri norādījusi [*S & P*], ka tā rīkosies kā saprātīgs invertors un ka tā veiks attiecīgos pasākumus, ja *FT* būtu grūtības". Uzsvērsim, ka *S & P* sākotnēji bija teicis, ka tas neiekļaus Francijas valdības ārkārtējo atbalstu savā vērtējumā, kad tas jūnijā pazemināja [*FT*] vērtējumu līdz BBB. Kopš tā laika aģentūra šķiet mainījusi savu nostāju, paziņojot, ka *creditwatch status* secinājumi "seko [*FT*] likvīdu analīzei 2003. gada beigās un pārskatam par Francijas valsts iespējamo līdzdalību Francijas telekomunikāciju tirgū" (19. lpp.). "[*FT*] guva pieaugošu tirgus ticību tam, ka valdība tādā vai citā veidā atbalstīs kredītu." (20. lpp.) "Mēs nevaram atstāt nepamanītu, ka Francijas valsts ir *FT* vairākuma daļu turētāja un nesenie Francijas Finanšu ministrijas komentāri pārliecināja investorus par to, ka likviditāte tiks nodrošināta." (54. lpp.) "Tomēr [..] mēs uzskatām, ka [*FT*] beidzot atradīs tai nepieciešamos likvīdus caur tā saukto "[Francijas] valsts implicīto [netiešo] atbalstu". Tas varētu izpausties tādu aizdevumu veidā pie tirgus nosacījumiem, ko piešķirtu bankas vai [Francijas] valdība." (21. lpp.) Tomēr "kāda ir tirgus cena, sacīsim, jaunam 10 miljardus lielam parādam BBB- kredītam? Kāda ir reālā cena EUR 10 miljardu lielam parādam kādai sabiedrībai, kas patiesībā nemaz nav BBB- līmenī, bet ir tā novērtēta vienīgi valdības atbalsta dēļ? [..] Mēs domājam, ka nepastāv pareizās atbildes uz šiem jautājumiem, jo gadījumā, ja *FT* darbotos reālajā pasaulē, tas saskaņā ar mūsu nostāju nespētu sevi refinansēt, nepārvēršot parādu kapitālā." (33. lpp., par to pašu skat. 54. lpp.) Un vēl: "Presē tika minēts, ka Francijas valdība atbalstīs [*FT*], tas nozīmē, ka tā piekrīt būt par [*FT*] "pēdējo aizdevēju". Šis minējums nozīmīgā veidā uzlaboja obligāciju un akciju cenu, akcijām pieaugot par 90 %, obligācijām par 137 punktiem divu nedēļu laikā, tieši tāpēc, ka spekulanti garantēja to pozīciju." (28. lpp.) Uzsvērsim, ka *S & P* nesenās telefonkonferences laikā par *FT* kredīta pazemināšanu paziņoja, ka vispārīgi kāds uzņēmums, kurš rada *cash flow* ar parāda attiecību pret *EBITDA*, kas vienāda ar četri, būtu kvalificēts kā tāds, kam pienākas kredīts BBB-, pēdējais [drošu] investīciju līmenis. Pašreizējais *FT* vērtējums BBB- šķiet lielā mērā vairāk balstīts uz [Francijas] valdības atbalsta solījumu nodrošināt likviditāti nekā uz tā pamatrādītājiem."

Saskaņā ar *Deutsche Bank* aprēķiniem *FT* attiecība — parāds pret *Ebitda* 2002. gada otrajā pusgadā bija 4,9 un 2002. gada 31. decembrī — 5,20.

38 Komisija no tā secināja, ka 2002. gada jūlijā *FT* bija zaudējusi uzticību.

39 Bijušais *FT* izpilddirektors 2002. gada 16. septembrī presē paziņoja, ka "kredītreitinga pazemināšanās traucē [*FT*] plānotos refinansējumus" un ka "[..] *Moody's FT* parādam piešķirtā vērtējuma pasliktināšanās [2002. gada] jūnija beigās [..] [tai] noslēdza piekļuvi tirgum" (apstrīdētā lēmuma 131. zemsvītras piezīme, kas attiecas uz apstrīdētā lēmuma 212. apvērumu; skat. arī minētā lēmuma 248. apsvērumu). Turklāt no apstrīdētā lēmuma 176. zemsvītras piezīmes, kas attiecas uz 252. apsvērumu, izriet, ka, izmeklēšanas komisijā uzklausot *FT* auditorus, bijušais *FT* izpilddirektors apstiprināja:

"Tas ir fakts, ka melnais scenārijs nekad netika ieviests: tas, ka mums būtu noslēgta piekļuve kapitāla tirgum. Mēs nekad nebijām izskatījuši šo iespējamību, par kuru mēs domājām, ka tas ir acīmredzami, ka [Francijas] valsts kā vairākuma akcionāra klātbūtne neļautu tirgum iedomāties [*FT*] bankrotu, pat bez tā, ka valstij būtu nepieciešams izteikt savu atbalstu. Šāds viedoklis bija gandrīz visiem tirgus dalībniekiem līdz dienai, kurā viena no trim kredītreitinga aģentūrām — un tikai viena — nolēma, ka [*FT*] ir uz maksātnespējas robežas un pārskatīja uzņēmuma kredītreitingu, no nākamās dienas tam noslēdzot jebkādu piekļuvi tirgum [..]. Tiklīdz [2002. gada] jūnijā šī vienīgā kredītreitinga aģentūra izteica savu viedokli un tiklīdz mums bija noslēgta piekļuve tirgum, es zināju, ja mēs nevarēsim no jauna aizņemties, [*FT*] atrastos maksāšanas grūtībās vienu gadu vēlāk, ap 2003. gada pirmā pusgada beigām."

40 Pirmkārt, šo uzticības zaudēšanu apstiprināja jaunais *FT* izpilddirektors, kad 2002. gada 11. decembrī viņu uzklausīja Nacionālās asamblejas Ekonomikas lietu komisija; šīs uzklausīšanas protokolā (apstrīdētā lēmuma 32. zemsvītras piezīme, kas attiecas uz 39. apsvērumu) bija norādīts:

"[Jaunais *FT* izpilddirektors] norādīja, ka ieviestais finansējuma plāns nebija ticis ievērots un bija pasliktinājies 2001. gada sākumā, no kā izriet, ka 2003. gada vasarā bija paredzama likviditātes krīze [..]. [Viņš] paziņoja, ka, sastopoties ar draudiem par maksāšanas pārtraukšanu, [*FT*] atradies šoka stāvoklī [..] par savu parādu lielumu, tā kā tam bija jāatrod likvīdi EUR 15 miljardu atdošanai 2003. gadā, tad 2004. gadā un EUR 20 miljardu 2005. gadā. [..]"

41 Apstrīdētā lēmuma 248. apsvērumā ir precizēts, ka jaunais *FT* izpilddirektors 2002. gada 5. decembrī viņa uzklausīšanas laikā Senāta finanšu komisijā apstiprināja, ka, "saskaroties ar milzīgu parādu, nešķita, ka [*FT*] bija novērtējusi, ka ir situācijā kā grupa, kas redz pasliktināmies savu kotējumu un kam vairs nebija piekļuves kapitāla tirgiem".

42 Otrkārt, Francijas Senāts atzinumā, kas 2002. gada 21. novembrī tika dots Ekonomikas lietu un plānošanas komisijas vārdā, konstatēja, ka *FT* kredītreitinga pazemināšana vēl vairāk apgrūtinātu tās īstermiņa parāda pārvaldīšanu (apstrīdētā lēmuma 39. apsvērums), paskaidrojot:

"Tātad līdz 2003. gada jūnijam *FT* finansējuma problēmas varētu kļūt izšķirošas, pat "neatrisināmas" [..]. Ja līdz šim brīdim [*FT*] nav atkal atradis piekļuvi tirgum (sakarā ar kredītreitingu, kas to nostādījis neizdevīgā situācijā), [Francijas] valsts būs spiesta atrast instrumentus, kas palīdzētu [*FT*] veikt refinansēšanu."

43 Tāpat no apstrīdētā lēmuma 245. un 246. apsvēruma izriet, ka it īpaši saskaņā ar *JP Morgan* 2002. gada 2. decembra ziņojumu *FT* bez valsts atbalsta nebūtu varējusi

iegūt jaunu kapitālu tirgū, lai refinansētu savu parādu. Šajā sakarā šajā ziņojumā bija precizēts:

"Mēs turpinām uzlūkot *FT* profilu attiecībā uz risku/atlīdzību kā nepievilcīgu, gaidot kādas stratēģiskas revīzijas rezultātu. [..] Lai arī attiecībā uz *FT* mēs novērojām nozīmīgu spēju samazināt savas izmaksas un radīt ļoti būtisku ienesīgumu un pat ja izpilddirektoram ir ļoti uzticama reputācija, [Francijas] valdībai ir centrālā loma, lai piešķirtu *FT* elastīgumu, kas tam ir nepieciešams. Šajā laikā likviditātes risks turpinās, un pēc mūsu domām kapitāla palielināšana ir tikai laika jautājums. [..] [Francijas] valdībai būs centrālā loma arī refinansēšanā un parāda samazināšanā. Tajā pašā laikā, saskaroties ar drosmi laupošajām refinansējuma maksājuma termiņu beigām 2003. gadā, *FT* un kredītreitinga aģentūras ir koncentrējušās īstermiņā uz likviditātes un [*FT*] refinansēšanas riskiem. Tas nebūtu iespējams bez [Francijas] valdības iesaistīšanās — pat [*FT*] to ir atzinis savas trešā ceturkšņa telefonkonferencē."

44 Šādā situācijā kredītreitinga aģentūras tomēr saglabāja *FT* kredītreitingu investīcijām drošā līmenī, ņemot vērā Francijas iestāžu paziņojumus (apstrīdētā lēmuma 39. apsvērums). Turklāt no apstrīdētā lēmuma 222. apsvēruma izriet, ka atbilstoši vienam no nosacījumiem nolīgumu protokolos, kas parakstīti 2002. gada 11. un 12. septembrī starp Francijas valsti un banku grupu, kas piedalījās rekapitalizācijas operācijā, "[*FT*] ilgtermiņa parāda pašreizējo kredītreitingu ([investīcijām drošs līmenis] noturēšana līdz minimumam no kredītreitinga aģentūru *Moody's* un [*S & P*] puses [..] tiks atkārtot[a] [kā nosacījums] garantijas un kapitāla ieguldīšanas līgumā". Visbeidzot, viena no bankām — dalībniecēm, *Morgan Stanley*, 2002. gada 12. septembrī attiecībā uz tās dalību *FT* kapitāla palielināšanā paziņoja (apstrīdētā lēmuma 147. zemsvītras piezīme, kas attiecas uz 222. apsvērumu):

"Mēs uzskatām, ka plānotā operācija ir grūta pašreizējos apstākļos un ka tirgu [tirgus analītiķu] pozitīva reakcija uz paziņojumiem un komunikē, kas tiks publicēti nedēļas beigās, būs viens no būtiskajiem elementiem, lai radītu nepieciešamos nosacījumus šīs operācijas īstenošanai."

45 Treškārt, ņemot vērā *FT* finansiālo situāciju 2002. gada septembrī (apstrīdētā lēmuma 40.–49. apsvērums), it īpaši Francijas iestāžu 2002. gada 13. septembra (skat. šī sprieduma 7. punktu) un 2. oktobra (skat. šī sprieduma 8. punktu) paziņojumus presei, kredītreitinga aģentūras mainīja savu vērtējumu attiecībā uz *FT* parāda pārvaldīšanu un atsaucās uz tirgus uzticības palielināšanos.

46 Tā *Moody's* izmainīja *FT* parāda perspektīvu no negatīvas uz stabilu sakarā ar apstiprinājumu par Francijas valsts apņemšanos atbalstīt *FT*, 2002. gada 13. septembra paziņojumā presei (apstrīdētā lēmuma 52. apsvērums un 45. zemsvītras piezīme) norādot:

"*Moody's* uzticību bija stiprinājis [Francijas] valdības paziņojums, kas vēl reizi apstiprināja tās stingro atbalstu [*FT*]. Pat ja *Moody's* turpina izteikt norūpēšanos par finansiālā riska vispārējo līmeni un jo īpaši saistībā ar [*FT*] trauslo likviditātes situāciju, *Moody's* uzticība pieauga saistībā ar to, ka Francijas valdība atbalstīs [*FT*], ja tai nāktos saskarties ar problēmām, atmaksājot savu parādu."

47 Tāpat 2002. gada 17. decembrī *S & P* precizēja, pirmkārt, ka kopš 2002. gada jūlija Francijas iestāžu atbalsts bija bijis viens no būtiskākajiem faktoriem *FT* kredītreitinga saglabāšanai investīcijām drošā līmenī, un, otrkārt, ka Francijas iestāžu paziņojums par akcionāra avansu un to apņemšanos proporcionāli savai līdzdalībai atbalstīt rekapitalizācijas operāciju par EUR 15 miljardiem bija kā pierādījums šim atbalstam un nozīmīgai *FT* kreditoru aizsardzībai (apstrīdētā lēmuma 58. apsvērums un 52. un 53. zemsvītras piezīme).

48 Turklāt Komisija konstatēja, ka pēc *FT* kapitāla paaugstināšanas 2003. gada februārī un martā kredītreitinga aģentūras beidza uzskatīt Francijas valsts atbalstu par būtiskāko elementu *FT* novērtēšanā, atbalstu, kas joprojām šķita ļoti nozīmīgs *S & P* 2002. gada 17. decembrī un *Moody's* — 2003. gada februārī. Tā *Moody's* paziņoja (apstrīdētā lēmuma 61. apsvērums un 54. zemsvītras piezīme):

"Francijas valdība ir nepārtraukti apstiprinājusi savu atbalstu [*FT*] un nodomu piešķirt finansiālu palīdzību, ja tas būtu nepieciešams, lai palīdzētu risināt iespējamās likviditātes problēmas. Šis atbalsts tika īstenots, [..] nododot [..] kredītlīniju par EUR 9 miljardiem par labu [*FT*] uz 18 mēnešu ilgu laikposmu, ietverot procentus, taču kas ir apmaksājama vienīgi [*FT*] akcijās. *Moody's* ietver valsts atbalstu savā kredītreitingā *Baa3* [..]. Finansiālais risks, kas saistīts ar [*FT*] ievērojamo parādu, neatbilst tā[s] investīciju kvalitātei (kuru kompensē labs darbības paveiktais [veiksmīga sabiedrības darbība] un Francijas valdības skaidri paustais atbalsts)."

49 Turklāt kredītreitings, ko *S & P* piešķīra *FT* 2003. gada 14. maijā, proti, pēc tās kapitāla paaugstināšanas, bija balstīts precīzi uz *FT* finanšu rādītājiem (apstrīdētā lēmuma 61. apsvērums un 54. zemsvītras piezīme).

50 Saskaņā ar apstrīdētā lēmuma 247. apsvērumu it īpaši *Global Equity Research* 2003. gada 20. februāra ziņojums apstiprināja faktu, ka vienīgi pēc virknes Francijas iestāžu paziņojumiem kapitāla tirgus ļāva *FT* refinansēties ar attiecīgiem nosacīju-

miem. Saskaņā ar šo ziņojumu "[šīs] steidzamās likviditātes problēmas ir atrisinātas: kopš savas līdzdalības kapitāla palielināšanā par EUR 15 miljardiem pasteidzināšanas kredītlīnijas par EUR 9 miljardiem veidā *FT* no jauna varēja piekļūt obligāciju tirgum, lai samazinātu savus steidzamos likviditātes ierobežojumus".

D — *Apstrīdētā lēmuma priekšmets*

51 Saskaņā ar apstrīdētā lēmuma 6. nodaļu "Šī lēmuma objekts" Komisija vispirms atgādināja Francijas Republikas paziņojuma, kas attiecās uz akcionāra avansa projektu, kuru bija paredzēts īstenot plāna "Mērķi 2005" ietvaros, priekšmetu. Turpinājumā tā norādīja, ka "lai lemtu par apspriežamo pasākumu atbilstību Līgumam, [tā] pārbaudīja notikumus, kas saistīti ar šī projekta paziņošanu, tostarp valdības paziņojumus laikā no 2002. gada jūlija līdz decembrim" un ka "paziņotos pasākumus nevar analizēt, neņemot vērā minētos [..] paziņojumus [..]". Ar šiem paziņojumiem Francijas iestādes izrādīja savu vēlmi veikt atbilstošus pasākumus, lai atrisinātu *FT* finansiālās grūtības. Akcionāra avansa projekts bija šo iestāžu iepriekš izteikto nodomu materializācija. No materiālā viedokļa raugoties, nav nekāda juridiska pamata ierobežot atbilstošo faktu pārbaudi tikai ar tiem faktiem, uz kuriem Francijas valsts nolēma atsaukties paziņojumā. Atbalsta jēdziens ir objektīvs ar ekonomisko realitāti pamatots jēdziens. No minētā izriet, ka, ja Komisijai ir zināmi iepriekšējie fakti, kas ir objektīvi atbilstīgi, tai šie fakti ir jāietver savā analīzē (apstrīdētā lēmuma 185. apsvērums). Komisija piebilda, ka apstrīdētā lēmuma 70. apsvērumā un 40. zemsvītras piezīmē esot norādījusi, ka paziņojumus kopš 2002. gada jūlija varēja uzskatīt par faktoriem, kas jāņem vērā tās instrukcijā (apstrīdētā lēmuma 105. zemsvītras piezīme).

52 Apstrīdētā lēmuma 186. un nākamajos apsvērumos Komisija īsumā izklāstīja savu pieeju:

"(186) šajā gadījumā Komisija konstatē, ka pirms 2002. gada decembra pasākumiem, par kuriem tika izdarīts paziņojums, Francijas varasiestādes kopš [2002. gada] jūlija bija izdarījušas vairākus paziņojumus un pasākumus. Pirmkārt, šie paziņojumi un pasākumi ļauj labāk saprast [2002. gada] decembra pasākumu iemeslus un iespaidu. Otrkārt, šiem iepriekš notikušajiem paziņojumiem un pasākumiem noteikti bija ietekme uz to, kāda bija *FT* situācijas uztvere no tirgu [tirgus analītiķu] un ekonomikas dalībnieku puses [2002. gada] decembrī. Tā kā pati ekonomikas dalībnieku izturēšanās bija valsts izturēšanās ietekmēta, tā nav objektīvs rādītājs, lai tālāk spriestu par valsts izturēšanos. Tātad šī iepriekš notikusī iesaistīšanās ir jāņem vērā analizē par finansiālu atbalstu klātbūtni decembra pasākumos;

(187) būtībā ir iespējams analizēt secīgos Francijas varas iestāžu paziņojumus un pasākumus, kas izdarīti kopš 2002. gada jūlija, kā kopumu, kura konkretizēšanās brīdis būtu [2002. gada] decembra pasākumi (akcionāra avansa piešķiršana), tie pasākumi, par kuriem bija paziņots. [..];

(188) šī gadījuma analīze pirmajā skatījumā atklāj laika atstarpi starp priekšrocībām uzņēmumam, kas bijušas īpaši jūtamas [2002. gada] jūlija mēnesī, un iespējamo valsts resursu iesaistīšanu, kas šķiet visskaidrāk notikusi [2002. gada] decembra mēnesī. Būtībā ekonomikas [..] ministra paziņojumus būtu iespējams kvalificēt kā finansiālu atbalstu tādā mērā, kādā šiem paziņojumiem ir bijis skaidrs iespaids uz tirgiem un kādā tie ir devuši priekšrocību [*FT*]. Tomēr nebūs viegli bez iespējamām šaubām noteikt, vai 2002. gada [12. jūlija] paziņojum[s] ir bij[is] tād[s], kas vismaz potenciāli iesaistīja valsts līdzekļus. Šajā sakarā Komisija ir analizējusi vairākus juridiskus argumentus ar mērķi pierādīt, pirmkārt, ka no juridiskā viedokļa šādi publiski paziņojumi ir

vienlīdzīgi valsts garantijai un, otrkārt, ka tie iesaista valsts reputāciju ar ekonomiskām sekām neievērošanas gadījumā. Kopumā ņemot, šie elementi varēja tikt uzskatīti par tādiem, kas tiešām var apdraudēt valsts resursus (vai nu izraisot valsts atbildību attiecībā pret investoriem, vai paaugstinot nākamo valsts transakciju izmaksas). Versija, saskaņā ar kuru 2002. gada [12. jūlija] paziņojum[s] ir finansiāl[s] atbalst[s], tātad ir jauna versija, bet, iespējams, ne bez pamata;

(189) tomēr šajā gadījumā Komisijas rīcībā nav pietiekamu elementu, lai neapgāžamā veidā pierādītu finansiāla atbalsta pastāvēšanu, balstoties uz šo jauno versiju. Turpretī tā uzskata, ka var noteikt finansiāla atbalsta elementu pastāvēšanu, izmantojot tradicionālāku pieeju decembra pasākumiem, par kuriem bija izdarīts paziņojums;

(190) būtībā, pirmkārt, valsts resursu iesaistīšana ir skaidra [2002. gada] decembra mēnesī. Otrkārt, priekšrocības pastāvēšana [*FT*] decembra mēnesī ir tikpat acīmredzama, tiklīdz kā tiek ņemts vērā iepriekšējo paziņojumu un pasākumu iespaids uz tirgiem;

(191) šajā sakarā "privāta investora princips tirgus ekonomikā" nav izmantojams, lai attaisnotu šo [2002. gada] decembra iesaistīšanos, kā to apgalvo Francijas varasiestādes, jo ekonomikas dalībnieku izturēšanos decembrī bija skaidri ietekmējuši iepriekš kopš [2002. gada] jūlija notikušie valdības paziņojumi un darbības. Ja ir iespējamas šaubas par to, vai [2002. gada] jūlija paziņojumi bija pietiekami konkrēti, lai paši veidotu finansiālus atbalstus, tad nav nekādu šaubu, ka šie paziņojumi bija vairāk kā pietiekami, lai "inficētu" tirgu uztveri un ietekmētu turpmāko ekonomikas dalībnieku izturēšanos. Ja tas

tā ir, nav iespējams izmantot ekonomikas dalībnieku izturēšanos kā neitrālu salīdzinājuma punktu, lai šādi spriestu par [Francijas] valsts izturēšanos. Pieņēmums, kas balstīts uz "privāta investora principu tirgus ekonomikā", tātad nevar balstīties uz tirgus situāciju, kāda tā bija [2002. gada] decembrī, bet tam loģiski būtu jābalstās uz tādu tirgus situāciju, ko nebūtu negatīvi ietekmējis iepriekšēju paziņojumu iespaids."

E — *EKL 87. panta 1. punkta un saprātīga privātā investora principa tirgus ekonomikā piemērošana*

53 Apstrīdētā lēmuma 7. nodaļā "Apspriežamo pasākumu novērtējums attiecībā uz [ņemot vērā] [EKL] 87. panta 1. punktu" Komisija norādīja (apstrīdētā lēmuma 194. apsvērums):

"Akcionāra avanss (kas ir pirmais solis [Francijas] valsts līdzdalībai [*FT*] rekapitalizācijā) piešķir priekšrocību par labu *FT*, jo tas Uzņēmumam ļauj palielināt savus finansējuma līdzekļus un dot tirgum drošību attiecībā uz Uzņēmuma spēju ievērot maksājumu termiņus. Pat ja [līgums] par [akcionāra] avansu tā arī nav ti[cis] parakstīt[s], tirgum [tirgus analītiķim] dotais iespaids par šī avansa pastāvēšanu var piešķirt *FT* priekšrocību, jo tirgus [tirgus analītiķis] uzskatīja, ka Uzņēmuma finansiālā situācija bija stabilāka [..]. Tas būtu varējis ietekmēt *FT* aizņēmuma nosacījumus."

54 Turpinājumā Komisija konstatēja (apstrīdētā lēmuma 195. apsvērums):

"Fakts, ka priekšrocība izriet no valsts saistību piešķiršanas, kas izraisa potenciālu, bet ne tūlītēju resursu pārvedumu, neizslēdz, ka šī priekšrocība būtu piešķirta, izmantojot valsts resursus. "Šajā sakarā ir būtiski norādīt, [..] ka saskaņā ar konstantu jurisprudenci [pastāvīgo judikatūru] visos gadījumos nav nepieciešams noteikt, ka ir noticis valsts resursu pārvedums, lai kādam vienam vai vairākiem uzņēmumiem piešķirta priekšrocība varētu tikt uzskatīta par valsts finansiālu atbalstu [EKL] 87. panta 1. punkta nozīmē" (113. zemsvītras piezīme: Tiesas 2002. gada 16. maija spriedums lietā C-482/99 Francija/Komisija, *Recueil*, I-4397. lpp., 36. punkts; skat. arī Tiesas 1994. gada 15. marta spriedumu lietā C-387/92 *Banco Exterior de España*, *Recueil*, I-877. lpp., 14. punkts, un 1999. gada 19. maija spriedumu lietā C-6/97 Itālija/Komisija, *Recueil*, I-2981. lpp., 16. punkts). Tādējādi pat tāda priekšrocība, kas piešķirta, izmantojot potenciālas papildu saistības valstij, veido valsts finansiālu atbalstu, tiklīdz kā tā ietekmē konkurenci un kontaktus [tirdzniecību] starp dalībvalstīm (114. zemsvītras piezīme: Tiesas 1998. gada 1. decembra spriedums lietā C-200/97 *Ecotrade*, *Recueil*, I-7907. lpp., 43. punkts, un Pirmās instances tiesas 2000. gada 13. jūnija spriedums apvienotajās lietās T-204/97 un T-270/97 *EPAC*/Komisija, *Recueil*, II-2267. lpp., 80. punkts)."

55 Šādas "potenciālas papildu saistības" valsts resursiem tika "radītas ar paziņojumu par akcionāra avansa piešķiršanu vienlaikus ar šīs piešķiršanas sagatavošanas nosacījumu īstenošanu [..], radot tirgū iespaidu, ka šis avanss jau tiešām bija piešķirts, [..] un visbeidzot ar *ERAP* parafētu un parakstītu avansa līguma nosūtīšanu *FT*". Pat ja *FT* šo līgumu nekad nebūtu parakstījusi, tas tomēr nenozīmētu, ka nav notikusi valsts resursu potenciāla piesaiste. Komisija uzskata, pirmkārt, ka "tādā mērā, kādā šis dokuments veidoja kontraktuālu piedāvājumu, un tik ilgi, kamēr tas netika nosūtīts atpakaļ, *FT* būtu varēj[usi] to parakstīt jebkurā brīdī, tādējādi sev piešķirot tiesības nekavējoties saņemt EUR 9 miljardu lielas summas pārskaitījumu", un, otrkārt, "[Francijas] valsts, nevarot to nezināt, noteikti turēja *FT* rīcībā caur *ERAP* atbilstīgo resursu summu" (apstrīdētā lēmuma 196. apsvērums). Tātad Komisijai vajadzēja pārbaudīt, vai ar šādas priekšrocības piešķiršanu *FT* ir ievērots saprātīga privāta investora princips un

vai tā ietekmēja konkurenci un tirdzniecību starp dalībvalstīm (apstrīdētā lēmuma 197. apsvērums).

56 Konstatējusi, ka *FT* piešķirtā priekšrocība izkropļoja vai draudēja izkropļot konkurenci un varēja ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm (apstrīdētā lēmuma 198.–201. apsvērums), Komisija apstrīdētā lēmuma 8. nodaļā "Saprātīga privātā investora princips tirgus ekonomikā" sāka izskatīt jautājumu par to, vai minētais princips tika ievērots, ņemot vērā visus Francijas iestāžu paziņojumus pēdējos mēnešus pirms akcionāra avansa projekta (apstrīdētā lēmuma 202. un nākamie apsvērumi).

57 Ņemot vērā 2002. gada 12. jūlija paziņojumu (skat. šī sprieduma 4. punktu) un Francijas iestāžu 2002. gada 13. septembra, 2. oktobra un 4. decembra paziņojumus presei (skat. šī sprieduma 7., 8. un 11. punktu), Komisija būtībā secināja, ka "visi kopā šie paziņojumi var[ēja] tikt uzskatīti par tādiem, kas publiskojuši [Francijas] valsts nodomu, saskaņā ar kuru gadījumā, ja [*FT*] būtu finansējuma problēmas vai finansiālas grūtības, valsts darītu nepieciešamo, lai tās tiktu atrisinātas", un ka tie liecina par Francijas valsts iesaistīšanos šajā sakarā. Šie publiskie paziņojumi — atkārtoti, saskaņoti un piedēvējami Francijas valstij — ir pietiekami skaidri, precīzi un noteikti, lai ticamā veidā atspoguļotu tās beznosacījuma iesaistīšanos, it īpaši attiecībā uz sadarbību finanšu un ražošanas jomā, ko tātad paredzēja minētie paziņojumi (apstrīdētā lēmuma 206.–213. un 217. apsvērums). Turklāt bez šiem publiskajiem paziņojumiem Francijas iestādes vērsās arī pie "svarīgākajiem tirgus dalībniekiem", piemēram, *S & P* (skat. šī sprieduma 35. un 37. punktu), lai tos informētu par saviem nolūkiem un ātri atgūtu tirgus uzticību, tādējādi novēršot *FT* parāda kredītreitinga samazinājumu līdz līmenim "junk bonds" (apstrīdētā lēmuma 212. apsvērums).

58 Šādus paziņojumus tirgus analītiķi var uzskatīt par pilnīgi ticamiem, un līdz ar to pēdējie minētie sagaida, ka valsts "darīs visu nepieciešamo, lai atrisinātu visas *FT* finansiālās grūtības". Pēc Komisijas domām, "ja [Francijas] valsts nebūtu atbildējusi šīm gaidām, tas būtu tieši ietekmējis tās reputāciju kā kotētu vai nekotētu uzņēmu-

mu īpašnieces, akcionāres vai pārvaldītājas reputāciju, kā arī tās reputāciju saistībā ar obligāciju emisiju, lai finansētu valsts parādu". Tādējādi šie paziņojumi pauž uz valsts reputāciju balstītu stratēģiju (apstrīdētā lēmuma 217. apsvērums). Līdz ar to šie elementi var tikt "uztverti kā tādi, kas tiešām rada risku apdraudēt [apdraud] valsts līdzekļus" un "versija, saskaņā ar kuru [..] paziņojumi, sākot ar 2002. gada jūliju, būtu uzskatāmi par finansiāliem atbalstiem, [..] ir jauna versija, bet, iespējams, ne bez pamata" (apstrīdētā lēmuma 218. apsvērums).

59 Apstrīdētā lēmuma 219. apsvērumā Komisija tomēr secināja, "ka, balstoties uz to [iepriekš minēto], ir iespējams neapstrīdamā veidā pierādīt finansiālu atbalstu pastāvēšanu". Tā turpretī uzskatīja, ka "finansiāla atbalsta elementu pastāvēšanu var pierādīt tradicionālākā veidā, sākot ar 2002. gada decembra pasākumiem, par kuriem tika izdarīts paziņojums". Šajā sakarā ir pietiekami "noteikt, ka iepriekšējiem paziņojumiem ir bijusi reāla ietekme uz tirgus [tirgus analītiķu] uztveri decembrī, bez nepieciešamības kvalificēt šos [..] paziņojumus pašus kā valsts finansiālus atbalstus".

60 Pamatojoties tostarp uz 2004. gada 28. aprīļa ziņojumu, kurā bija minēts ārkārtējs un ievērojams pieaugums *FT* akciju vērtībai (no 37,8 % līdz 43,8 %) un obligāciju vērtībai (no 3,2 % līdz 9,7 %) pēc 2002. gada 12. jūlija paziņojuma, *S & P* paziņojumu presei tajā pašā dienā (skat. šī sprieduma 35. punktu), kā arī uz *Deutsche Bank* 2002. gada 22. jūlija paziņojumu (skat. šī sprieduma 37. punktu), Komisija secināja, ka "tirgus [tirgus analītiķi] uzskatīja šos paziņojumus par ticamu [Francijas] valsts saistību stratēģiju atbalstīt *FT*" (apstrīdētā lēmuma 220.–222. apsvērums).

61 Francijas iestāžu paziņojumi bija noteicošie *FT* kredītreitinga saglabāšanā investīcijām drošā līmenī brīdī, kad kredītreitings "junk bond" būtu padarījis akcionāra avansu neiespējamāku un noteikti daudz dārgāku (apstrīdētā lēmuma 225. apsvēruma bei-

gas). Šajā sakarā Francijas iestāžu lēmums pasteidzināt [*FT*] rekapitalizāciju, piešķirot kredītlīniju, nozīmētu to paziņojumu materializēšanu (apstrīdētā lēmuma 226. apsvērums).

62 Pēc Komisijas domām, tas, ka *FT* rekapitalizācijas operācija, kas tika īstenota 2003. gada aprīlī, bija veiksmīga un ka akcionāra avanss tā arī netika piešķirts, nav noteicošais. Saprātīga privātā investora kritērija piemērošanas ietvaros ir jāpamatojas uz elementiem, kas ir investora rīcībā lēmuma par investēšanu pieņemšanas brīdī. Tāpēc šīs operācijas izdošanās 2003. gada aprīlī nevar tikt ņemta vērā, lai spriestu par Francijas valsts rīcību 2002. gada decembrī. Turklāt, ciktāl Francijas iestāžu paziņojumi ietekmēja tirgu un ekonomikas dalībnieku izturēšanos, Komisija nedrīkstēja "balstīties uz citu ekonomikas dalībnieku izturēšanos, lai spriestu par valsts izturēšanos, un tādējādi piemērot līdzāspastāvēšanas kritēriju". Pēc Komisijas domām, "būtībā [Francijas] valsts paziņojumi, saskaņā ar kuriem tā darīs visu nepieciešamo, lai ļautu [*FT*] atrisināt tā finansējuma problēmas, kas tika izdarīti jūlijā un tad atkārtoti, traucē izdarīt līdzāspastāvēšanas pārbaudi tādā mērā, kādā privātie investori nevar tikt uzskatīti par tādiem, kurus ietekmē vienīgi [*FT*] situācija, un tas nav atkarīgs no jautājuma par to, vai šie paziņojumi ietver [vai neietver] valsts finansiālu atbalstu". Piemērojot saprātīga privātā investora principu, bija jābalstās nevis uz tirgus situāciju 2002. gada decembrī, bet gan loģiski "uz tādu tirgus situāciju, ko nav ietekmējuši iepriekšēji paziņojumi un darbības" (apstrīdētā lēmuma 227. apsvērums).

63 Tādējādi "varētu šķist", ka, ja tie tiek izvērtēti situācijas pirms 2002. jūlija kontekstā, proti, ņemot vērā finanšu un uzticības krīzi, kas tobrīd pārsteidza *FT*, un neesot nekādiem Francijas iestāžu pasākumiem vai paziņojumiem, attiecīgie lēmumi par investēšanu tika pieņemti, neievērojot saprātīga privātā investora principu (apstrīdētā lēmuma 228. apsvērums). Šādos apstākļos būtu "maz ticams, ka kāds privāts investors, sākot ar 2002. gada jūliju, būtu izteicis līdzīgus paziņojumus kā tos, ko izteica

Francijas valdība un kas tīri no ekonomikas viedokļa varēja nopietni iesaistīt tās uzticamību un reputāciju un no juridiskā viedokļa pat varēja to piespiest, sākot ar šo datumu, finansiāli atbalstīt [*FT*] jebkurā gadījumā". Tādējādi šāds investors būtu uzņēmies vienīgi pats uz sevi un bez jebkādas kompensācijas ļoti nopietnu risku attiecībā uz *FT*. Tādā situācijā pat vairākuma akcionārs, kura rīcībā būtu tāda pati informācija kā tā, kas tajā laikā bija Francijas valsts iestāžu rīcībā, nebūtu sniedzis paziņojumus *FT* atbalstam 2002. gada jūlijā, iepriekš neuzsākot padziļinātu auditu par finansiālo situāciju un nepieciešamajiem atveseļošanas pasākumiem, lai novērtētu riska, ko šāds mēģinājums nozīmētu, apjomu. Katrā ziņā tādam vairākuma akcionāram būtu jāpiedalās finanšu tirgos, lai atveseļotu *FT* situāciju. Minētie tirgus analītiķi "šajā laikā nešķita gatavi investēt vai piešķirt daudz kredītu *FT*" (apstrīdētā lēmuma 229. apsvērums).

64 No visa iepriekš minētā izriet, ka "saprātīga privātā investora [kritērijs] tirgus ekonomikā n[ebija] izpildīts" un ka "šādi *FT* piešķirtā priekšrocība caur akcionāra avansa piešķiršanas projektu — kas izskatīts, ņemot vērā iepriekšējos Francijas varas iestāžu paziņojumus un iesaistīšanos, — [bija] valsts finansiāls atbalsts, pat ja priekšrocības apjomu [bija] grūti aprēķināt" (apstrīdētā lēmuma 230. apsvērums).

F — *Attiecīgā atbalsta saderīgums ar kopējo tirgu*

65 Apstrīdētā lēmuma 9. nodaļā "Finansiālā atbalsta saderība" Komisija norādīja, ka, pirmkārt, *FT* bija jāuzskata par grūtībās nonākušu uzņēmumu Komisijas paziņojuma par Kopienas pamatnostādnēm attiecībā uz valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai (OV 1999, C 288, 2. lpp.) 4.–6. punkta izpratnē un ka, otrkārt, attiecīgie atbalsta pasākumi nevarēja tikt kvalificēti par atbalstiem

grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un reorganizācijai, jo tie neatbilda vadlīnijās paredzētajiem atļaujas nosacījumiem (apstrīdētā lēmuma 231.–255. apsvērums). Piemērojot EKL 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu un minētās vadlīnijas, tā līdz ar to secināja, ka šie pasākumi nebija saderīgi ar kopējo tirgu (apstrīdētā lēmuma 256. apsvērums).

G — *Attiecīgā atbalsta atgūšana*

66 Apstrīdētā lēmuma 10. nodaļā "Finansiālā atbalsta atmaksāšana [Atbalsta atgūšana]" Komisija paziņoja, ka šajā stadijā tā nevar uzsākt precīzu attiecīgā atbalsta apjoma noteikšanu, lai to atgūtu saskaņā ar Regulas Nr. 659/1999 14. pantu (apstrīdētā lēmuma 257.–259. apsvērums).

67 Saskaņā ar Komisijas teikto, "neskatoties uz visiem pūliņiem, [tā] [nespēja] iegūt paziņoto pasākumu saprātīgu "neto" finansiālā iespaida aprēķinu, kam būtu jābalstās uz teorētiska aprēķina pamata, kas nošķirtu to paziņojumu un rīcības sekas, kas piedēvējami [Francijas] valstij, no visiem citiem notikumiem, kas būtu varējuši ietekmēt *FT* situāciju vai tirgu [tirgus analītiķu] skatījumu uz šo situāciju". Tā piebilda, ka "tāpat arī nešķi[ta] iespējams [apstrīdētajā lēmumā] iekļaut pietiekami precīzus aprēķina parametrus, lai spētu izdarīt galīgo aprēķinu [apstrīdētā lēmuma] pieņemšanas [īstenošanas] fāzē". Komisija attiecībā uz iepriekš minēto secināja, ka "šajos īpašajos apstākļos dalībvalsts aizsardzības tiesību [tiesību uz aizstāvību] ievērošana varētu radīt šķērsli atmaksāšanai [atgūšanai] saskaņā ar Regulas [..] Nr. 659/1999 14. panta 1. punktu, saskaņā ar kuru "Komisija nepieprasa finansiālā atbalsta atmaksāšanu, ja tādējādi tā pārkāptu kādu vispārēju Kopienas tiesību principu [Komisija neprasa atbalsta atgūša-

nu, ja tas būtu pretrunā kādam Kopienas tiesību vispārējam principam]"" (apstrīdētā lēmuma 261. apsvērums).

68 Pēc Komisijas domām, šāds secinājums ir pamatots arī no atbalsta saņēmēju tiesiskās paļāvības aizsardzības principa viedokļa (apstrīdētā lēmuma 262. apsvērums). Šajā sakarā apstrīdētā lēmuma 263. un 264. apsvērumā tā precizēja:

"(263) Komisija ir ņēmusi vērā [Francijas] valdības paziņojumus, novērtējot apspriežamā pasākuma saderību attiecībā uz noteikumiem par valsts finansiāliem atbalstiem. Ņemot atsevišķi, akcionāra avansa projekts, iespējams, būtu ticis uzskatīts par tādu, kas nesatur finansiālu atbalstu Līguma nozīmē. Tajā pašā laikā Komisija ir nonākusi pie secinājuma, ka paziņojumi bija izraisījuši tādas sekas, kas atgrieza tirgus uzticamību tajā, kas attiecas uz [*FT*], tādējādi izslēdzot saprātīga privātā investora principa piemērošanu un darot akcionāra avansu par *FT* piešķirtā finansiālā atbalsta materializāciju. Komisija atzīst, ka tā ir pirmā reize, kad tai ir jāizskata jautājums, vai šāda veida attieksme ir finansiāls atbalsts. Tādā mērā, kādā finansiālais atbalsts ir šādi atkarīgs no attieksmēm, kas parādītas pirms [akcionāra] avansa plāna izziņošanas, tālredzīgs operators būtu varējis uzticēties attiecīgās dalībvalsts izturēšanās leģitimitātei, kas no savas puses bija pienācīgā veidā izziņojusi avansa projektu. Kā to bija izteicis ģenerāladvokāts Darmons [*Darmon*] savos secinājumos [lietā] C-5/98 (1990. gada 20. septembra spriedumam lietā C-5/89 Komisija/Vācija, *Recueil*, I-3437. lpp.), "nevajadzētu novērtēt par zemu šaubas, kas var pārņemt dažus uzņēmumus "netipisku" finansiālo atbalstu priekšā par to, vai tie ir, vai nav jāizziņo";

(264) noslēdzot Komisija secina, ka *FT* varēja likumīgi paļauties uz faktu, ka Francijas [Republikas] veiktie soļi nav valsts finansiāls atbalsts. Ņemot vērā

iepriekšminēto, Komisija uzskata, ka šajā gadījumā pavēlēt [uzdot] finansiālā atbalsta atmaksāšanu [atgūšanu] būtu pretrunā ar vispārējiem Kopienas [Kopienu] tiesību principiem."

Process un lietas dalībnieku prasījumi

I — *Lietas T-425/04 un T-444/04*

69 Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās instances tiesas [tagad — Vispārējā tiesa] kancelejā iesniegts 2004. gada 13. oktobrī, Francijas Republika cēla prasību, kas tika reģistrēta ar numuru T-425/04.

70 Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās tiesas kancelejā iesniegts 2004. gada 5. novembrī, *FT* cēla prasību, kas tika reģistrēta ar numuru T-444/04.

71 Francijas Republikas un *FT* prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

— atcelt apstrīdēto lēmumu;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

72 Komisijas prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

— noraidīt prasības kā nepieņemamas;

— pakārtoti — noraidīt prasības kā nepamatotas;

— piespriest Francijas Republikai un *FT* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

73 Ar pieteikumu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegts 2007. gada 25. oktobrī, sabiedrības *Bouygues* lūdza iestāties lietā T-444/04 Komisijas prasījumu atbalstam.

74 Ar dokumentu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegts 2007. gada 20. novembrī, Komisija norādīja, ka tai nebija iebildumu, ka sabiedrībām *Bouygues* ļauj iestāties lietā tās prasījumu atbalstam. Taču tā precizēja, ka neizpaudīs savu nostāju attiecībā uz sabiedrību *Bouygues* izvirzīto argumentu šīs iestāšanās ietvaros konsekvenci salīdzinājumā ar to izvirzītajiem argumentiem to celtās prasības atbalstam lietā T-450/04 (skat. tālāk 78. un nākamos punktus).

75 Ar dokumentu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegts 2007. gada 21. novembrī, *FT* prasīja Vispārējai tiesai atzīt šo pieteikumu par iestāšanos lietā par nepieņemamu un piespriest sabiedrībām *Bouygues* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, un, pakārtoti, atļaut šo iestāšanos tikai mutvārdu procesā.

76 Ar dokumentu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegts 2007. gada 4. decembrī, *FT* lūdza ievērot konfidencialitāti attiecībā uz sabiedrībām *Bouygues* un neizpaust atsevišķu informāciju, kas ietverta saistībā ar lietu T-444/04 iesniegtajā prasības pieteikumā un replikā.

77 Ar 2008. gada 30. janvāra rīkojumu Pirmās instances tiesas trešās palātas priekšsēdētājs atļāva sabiedrībām *Bouygues* iestāties lietas T-444/04 mutvārdu procesā Komisijas prasījumu atbalstam un uzdeva nosūtīt personām, kas iestājušās lietā, ziņojuma

tiesas sēdē pagaidu versiju, kas nav konfidenciāla, vienlaikus atliekot lēmuma pieņemšanu par pieteikuma par konfidencialitātes ievērošanu attiecībā uz *FT* pamatotību. Neviens no lietas dalībniekiem neizvirzīja iebildumus attiecībā uz šīs ziņojuma tiesas sēdē versijas, kas nav konfidenciāla, saturu.

II — *Lieta T-450/04*

78 Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegts 2004. gada 9. novembrī, sabiedrības *Bouygues* cēla prasību, kas tika iereģistrēta ar numuru T-450/04.

79 Sabiedrību *Bouygues* prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— atcelt apstrīdēto lēmumu;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

80 Komisijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— noraidīt prasību atcelt apstrīdētā lēmuma 1. pantu kā nepieņemamu un, pakārtoti, kā nepamatotu;

— noraidīt prasību atcelt apstrīdētā lēmuma 2. pantu kā nepamatotu;

— piespriest sabiedrībām *Bouygues* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

81 Ar dokumentiem, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegti 2005. gada 25. un 29. martā, *FT* un Francijas Republika lūdza atļauju iestāties lietā T-450/04 Komisijas prasījumu atbalstam. Ar 2005. gada 25. maija rīkojumiem Pirmās instances tiesas trešās palātas priekšsēdētājs atļāva šīs iestāšanās. Personas, kas iestājās lietā, iesniedza savus iestāšanās rakstus, tāpat kā sabiedrības *Bouygues* un Komisija, kas noteiktajos termiņos iesniedza savus apsvērumus par tiem.

82 Francijas Republikas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— noraidīt prasību atcelt apstrīdētā lēmuma 2. pantu kā nepamatotu;

— piespriest sabiedrībām *Bouygues* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

83 *FT* prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— noraidīt prasību kā nepamatotu;

— piespriest sabiedrībām *Bouygues* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

III — *Lieta T-456/04*

84 Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegts 2004. gada 12. novembrī, *AFORS* cēla prasību, kas tika iereģistrēta ar numuru T-456/04.

85 *AFORS* prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— atcelt apstrīdētā lēmuma 2. pantu;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

86 Komisijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— noraidīt prasību atcelt apstrīdētā lēmuma 1. pantu kā nepieņemamu;

— noraidīt prasību atcelt apstrīdētā lēmuma 2. pantu kā nepamatotu;

— piespriest *AFORS* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

87 Ar dokumentiem, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegti 2005. gada 25. un 29. martā, *FT* un Francijas Republika iesniedza pieteikumu par iestāšanos lietā T-456/04 Komisijas prasījumu atbalstam. Ar 2005. gada 12. un 25. maija rīkojumiem Pirmās instances tiesas trešās palātas priekšsēdētājs atļāva šīs iestāšanās. Personas, kas iestājās lietā, iesniedza savus iestāšanās rakstus, un *AFORS* noteiktajā termiņā iesniedza savus apsvērumus par tiem.

88 Francijas Republikas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— prasību noraidīt;

— piespriest *AFORS* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

89 *FT* prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— noraidīt prasību atcelt apstrīdētā lēmuma 1. pantu kā nepieņemamu;

— noraidīt prasību atcelt apstrīdētā lēmuma 2. pantu kā nepamatotu;

— piespriest *AFORS* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

IV — *Procesa organizatoriskie pasākumi, nodošana izskatīšanai paplašinātā tiesnešu sastāvā un apvienošana*

90 Ar 2007. gada 11. decembra vēstuli kā Pirmās instances tiesas reglamenta 64. pantā paredzētu procesa organizatorisko pasākumu attiecībā uz lietām T-425/04, T-444/04 un T-450/04 Pirmās instances tiesa, pirmkārt, aicināja Komisiju iesniegt noteiktus dokumentus, un, otrkārt, rakstveidā uzdeva jautājumus Francijas Republikai, *FT* un Komisijai, tās aicinot rakstveidā atbildēt. Šie lietas dalībnieki ievēroja šos procesa organizatoriskos pasākumus noteiktajos termiņos.

91 ‚Piemērojot Reglamenta 14. pantu un pamatojoties uz trešās palātas ieteikumu, 2008. gada 13. februārī Pirmās instances tiesa, uzklausot lietas dalībniekus saskaņā ar minētā reglamenta 51. pantu, nolēma četras lietas nodot izskatīšanai paplašinātā tiesnešu sastāvā.

92 Ar dokumentu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegts 2008. gada 15. aprīlī saistībā ar lietu T-450/04, sabiedrības *Bouygues* saskaņā ar Reglamenta 50. panta

1. punktu lūdza apvienot lietas T-425/04, T-444/04, T-450/04 un T-456/04. Citi šo lietu dalībnieki iesniedza savus apsvērumus par šo lūgumu noteiktajos termiņos.

93 Ar dokumentu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā tika iesniegts 2008. gada 14. maijā, *FT* saskaņā ar Reglamenta 50. panta 2. punktu lūdza ievērot konfidencialitāti attiecībā uz citiem lietas dalībniekiem lietās T-425/04, T-450/04 un T-456/04 un neizpaust atsevišķu informāciju, kas ietverta prasības pieteikumā un replikā, kā arī dažos prasības pieteikuma pielikumos, kas iesniegti tiesvedības lietā T-444/04 ietvaros, un iesniedza šo procesuālo dokumentu versiju, kas nav konfidenciāla.

94 Ar Pirmās instances tiesas trešās palātas paplašinātā sastāvā priekšsēdētāja 2009. gada 17. februāra rīkojumu lietas T-425/04, T-444/04 un T-456/04 mutvārdu procesā un sprieduma taisīšanai tika apvienotas saskaņā ar Reglamenta 50. pantu. Turklāt trešās palātas paplašinātā sastāvā priekšsēdētājs izdeva rīkojumu, pirmkārt, ka var iepazīties tikai ar tām apvienoto lietu procesuālo dokumentu versijām, kas nav konfidenciālas, un, otrkārt, ka lietas dalībniekiem ir jānosūta tā ziņojuma tiesas sēdē pagaidu versija, kas nav konfidenciāla, vienlaikus atliekot lēmuma par to, vai pieteikums par konfidencialitātes ievērošanu attiecībā uz *FT* ir pamatots, pieņemšanu. Neviens no lietas dalībniekiem šajā ziņā neizvirzīja iebildumus.

V — *Mutvārdu process*

95 Pēc tiesneša referenta ziņojuma Pirmās instances tiesa (trešā palāta paplašinātā sastāvā) nolēma sākt mutvārdu procesu.

96 Lietas dalībnieku paskaidrojumi un atbildes uz Pirmās instances tiesas uzdotajiem mutvārdu jautājumiem tika uzklausītas 2009. gada 21. aprīļa tiesas sēdē.

97 Tiesas sēdē Komisija atteicās no savu lietā T-456/04 izvirzīto prasījumu pirmā punkta, kurā tā prasīja Pirmās instances tiesai noraidīt kā nepieņemamu *AFORS* prasību atcelt apstrīdētā lēmuma 1. pantu, kas tika rakstiski apstiprināts tiesas sēdes protokolā.

Juridiskais pamatojums

I — *Par prasību atcelt apstrīdētā lēmuma 1. pantu*

A — *Par iebildēm par nepieņemamību, kas izvirzītas lietās T-425/04, T-444/04, T-450/04 un T-456/04*

1. Lietas dalībnieku argumenti

98 Komisija apgalvo, ka prasības lietās T-425/04 un T-444/04, kā arī prasība lietā T-450/04 atcelt apstrīdētā lēmuma 1. pantu ir nepieņemamas intereses celt prasību neesamības dēļ.

99 Attiecībā uz Francijas Republikas un *FT* prasībām Komisija apgalvo, ka šo prasītāju prasījumi bija apmierināti un tās nebija ieinteresētas atcelt visu apstrīdēto lēmumu, jo, pat ja šajā lēmumā attiecīgais atbalsts bija atzīts par nesaderīgu ar kopējo tirgu, tajā nebija prasīts to atgūt.

100 Kaut arī dalībvalsts ir privileģēta prasītāja Līguma izpratnē un tai nav jāpierāda, ka strīdīgais akts tai rada tiesiskas sekas, tai tomēr ir jābūt interesei, kas ir radusies un ir pastāvoša, atcelt šo aktu. Līdz ar to dalībvalsts var celt prasību tikai par tai nelabvēlīgiem aktiem, proti, tiem, kas var būtiski mainīt tās tiesisko stāvokli. Turklāt, lai noteiktu, vai akts rada tiesiskas sekas, tas ir jāvērtē pēc būtības. Šie nosacījumi ir vēl stingrāk piemērojami arī attiecībā uz jebkuru citu prasītāju, piemēram, *FT* un sabiedrībām *Bouygues*.

101 Attiecībā uz sabiedrību *Bouygues* prasību Komisija apgalvo, ka to pirmā atcelšanas pamata ietvaros šīs prasītājas piekrīt pamatojumam, kāds ir minēts it īpaši līdz apstrīdētā lēmuma 219. apsvērumam. Patiesībā tās neapstrīd minēto lēmumu daļā, kurā paziņotie atbalsta pasākumi ir kvalificēti kā nesaderīgi, jo šāda kvalifikācija ir to interesēs un atbilst to vēlmēm. Tās to apstrīd tikai tiktāl, ciktāl Komisija nekonstatēja, ka paziņojumi kopš 2002. gada jūlija, skatīti visi kopā vai atsevišķi, bija uzskatāmi par valsts atbalstu. Līdz ar to apstrīdētā lēmuma 1. pants atbilst sabiedrību *Bouygues* interesēm un tās nevar pamatot radušos un pastāvošu interesi tā atcelšanā.

102 Saskaņā ar Komisijas teikto, tiesiskas sekas var radīt tikai akta rezolutīvā daļa un rezultātā tās var būt arī nelabvēlīgas. Apstrīdētā lēmuma pamatojumā ietvertais vērtējums kā tāds nevar būt prasības atcelt tiesību aktu priekšmets, un attiecībā uz to Kopienu tiesa var veikt tiesiskuma pārbaudi tikai tad, ja šis vērtējums kā nelabvēlīga akta pamatojums sniedz nepieciešamo pamatojumu šī akta rezolutīvajai daļai. Tādējādi

tiek pieņemts, ka lēmums, kas apmierina prasītāju, nav viņam nelabvēlīgs, neietekmējot attiecīgo trešo personu tiesības celt prasību atcelt šo lēmumu.

103 Šajā sakarā Komisija atgādina Tiesas 2004. gada 28. janvāra rīkojumu lietā C-164/02 Nīderlande/Komisija (*Recueil*, I-1177. lpp., 18.–25. punkts), saskaņā ar kuru intereses celt prasību neesamības dēļ ir nepieņemama tāda lēmuma valsts atbalsta jomā adresātes — dalībvalsts prasība, kas tai ir labvēlīga tiktāl, ciktāl tajā konkrēti atbalsta pasākumi ir atzīti par saderīgiem ar kopējo tirgu. Saskaņā ar Tiesas norādīto, šāda lēmuma rezolutīvā daļa nerada obligātas tiesiskas sekas, kas var ietekmēt prasītājas intereses, jo tā nav nopietni un acīmredzami izmainījusi tās tiesisko stāvokli. Protams, šajā rīkojumā minētā situācija nedaudz atšķiras no situācijas šajā lietā, ciktāl atbalsti par labu *FT* tika kvalificēti par nesaderīgiem ar kopējo tirgu. Tomēr ir skaidrs, ka, pirmkārt, konstatējot, ka nav iespējams atprasīt šo atbalstu, apstrīdētais lēmums bija Francijas Republikas un *FT* interesēs un kā tāds nevarēja ne grozīt to tiesisko stāvokli, ne būt tām nelabvēlīgs. Otrkārt, ciktāl apstrīdētā lēmuma 1. pantā pasākumi par labu *FT* ir kvalificēti par nesaderīgu atbalstu, šis lēmums ir sabiedrību *Bouygues* interesēs un nevar grozīt to tiesisko stāvokli vai būt tām nelabvēlīgs. Patiesībā sabiedrības *Bouygues* neapstrīd šo rezolutīvo daļu, bet tikai prasa atcelt vērtējumu, saskaņā ar kuru tikai akcionāra avanss, kāds ir minēts paziņojumos kopš 2002. gada jūlija, ir valsts atbalsts. Katrā ziņā šīm četrām prasītājām neesot interese celt prasību, kas ir radusies un ir pastāvoša, lai atrisinātu šo strīdu, tāpēc, pat ja tiktu ņemti vērā to pamatotie prasījumi, to tiesiskais stāvoklis paliktu nemainīgs pēc 1. panta atcelšanas neatkarīgi no iemesliem, kas pamatotu šādu atcelšanu.

104 Komisija, ko atbalsta Francijas Republika, piebilst, ka, lai arī tā neapstrīd sabiedrību *Bouygues* interesi celt prasību atcelt apstrīdētā lēmuma 2. pantu, tā tomēr uzskata, ka to nostāja ir pretrunīga. Pieņemot, ka sabiedrību *Bouygues* prasība atcelt apstrīdētā

lēmuma 1. pantu ir pamatota, Vispārējā tiesa nevarētu pieņemt lēmumu attiecībā uz to prasību atcelt minētā lēmuma 2. pantu. Šādā gadījumā akcionāra avanss vairs nebūtu 1. pantā paredzētais atbalsts, kas jāņem vērā apstrīdētā lēmuma 2. panta piemērošanas nolūkā. Šāda pretruna tikai apstiprinātu Komisijas apgalvojumu, ka sabiedrības *Bouygues* nav tiesīgas apstrīdēt minētā lēmuma 1. pantu.

105 Turklāt iespējamais Francijas Republikas pienākums, kas pamatots ar apstrīdēto lēmumu, proti, turpmāk paziņot par jebkuru šajā lietā kvalificētajam atbalsta pasākumam līdzīgu pasākumu, pat ja tas ietvertu noteiktu procesuālu pienākumu, nemainītu tās vai *FT* tiesisko stāvokli, kas būtu pietiekami, lai atzītu to interesi celt prasību, kas ir radusies un ir pastāvoša. Minēto apstiprina iepriekš 103. punktā minētais rīkojums lietā Nīderlande/Komisija, kurā Tiesa neatzina dalībvalsts — prasītājas interesi par radušos un pastāvošu, kaut arī pēdējā minētā bija izvirzījusi šādu argumentu. Ja interese, uz kuru atsaucas prasītāja, skar tās tiesisko stāvokli nākotnē, ir jākonstatē, ka ietekme uz šo stāvokli nākotnē ir neapstrīdama. Tāpat gadījumā, ja valsts tiesai būtu jāņem vērā apstrīdētais lēmums un būtu šaubas par piemērojamību, tai ir iespēja vērsties Tiesā, uzdodot prejudiciālu jautājumu saskaņā ar EKL 234. pantu, kas nozīmē, ka prasītājām jebkurā gadījumā nekādā ziņā netiktu atņemta iespēja aizstāvēt savas tiesības valsts tiesā.

106 Komisija noraida *FT* argumentu, saskaņā ar kuru apstrīdētais lēmums radītu tai strīdīgā atbalsta atmaksāšanas risku, it īpaši ņemot vērā prasības, kas celtas lietās T-450/04 un T-456/04. Šajā gadījumā tikai atsauce vien uz trešo personu prasībām kā tāda nevar pamatot šīs prasītājas interesi celt prasību. Saskaņā ar Komisijas teikto, pirmkārt, iespējamā prasības celšana valsts līmenī ir tikai hipotētiska. Kaut arī atbalsta pasākumu īstenošana pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas, tai skaitā lēmuma, ar kuru netiek prasīts atgūt attiecīgo atbalstu, bija nelikumīga un valsts tiesām ir pienākums aizsargāt attiecīgo personu tiesības, tomēr ir skaidrs, ka šajā gadījumā šādas

prasības nebija paredzēts celt pirms minētā lēmuma pieņemšanas. Otrkārt, attiecībā uz prasībām, kas celtas lietās T-450/04 un T-456/04, Komisija precizē, ka, tās pieņemot par pamatotām, tikai jauns Komisijas lēmums, kas pieņemts, izpildot spriedumu saskaņā ar EKL 233. pantu, būtu nelabvēlīgs *FT*. Taču, tā kā šāds jauns lēmums neeksistē, šai prasītājai nav pienākuma atmaksāt, iespējams, nesaderīgo atbalstu.

107 Komisija attiecībā uz iepriekš minēto secina, ka ne Francijas Republika, ne *FT* nav tiesīgas celt prasību atcelt apstrīdēto lēmumu lietās T-425/04 un T-444/04. Lietā T-450/04 tā secina, ka sabiedrību *Bouygues* prasība atcelt minētā lēmuma 1. pantu ir nepieņemama.

108 Francijas Republika, *FT* un sabiedrības *Bouygues* prasa noraidīt Komisijas izvirzītās iebildes par nepieņemamību.

109 Sabiedrības *Bouygues* uzskata, ka to prasība atcelt apstrīdētā lēmuma 1. pantu ir pieņemama tiktāl, ciktāl šis pants, skatīts kopā ar iemesliem, kas veido tam nepieciešamo pamatojumu, netieši, bet kā nepieciešamu ietver juridiski saistošu Komisijas atteikumu atbalstīt sabiedrību *Bouygues* viedokli, saskaņā ar kuru paziņojumi kopš 2002. gada jūlija kā tādi ir uzskatāmi par valsts atbalstu.

110 Visbeidzot, attiecībā uz *AFORS* celto prasību lietā T-456/04 *FT* prasa atzīt par nepieņemamu iespējamo prasību atcelt apstrīdētā lēmuma 1. pantu. Šajā sakarā *AFORS* precizē, ka tās prasība attiecas tikai uz minētā lēmuma 2. pantu.

2. Vispārējās tiesas vērtējums

a) Ievada apsvērumi

111 Vispirms jākonstatē, ka lietās T-425/04 un T-444/04 Komisija apstrīd Francijas Republikas un *FT* interesi celt prasību par visu apstrīdēto lēmumu, šajā sakarā nenošķirot šī lēmuma 1. un 2. pantu. Turpretim lietā T-450/04 Komisija ir veikusi šādu nošķiršanu, ciktāl tā apstrīd sabiedrību *Bouygues* interesi celt prasību tikai par apstrīdētā lēmuma 1. pantu, bet ne par šī lēmuma 2. pantu.

112 Tā, pēc Komisijas domām, apstrīdētā lēmuma 1. un 2. pants ir nošķirami elementi daļējas atcelšanas nolūkā.

113 Vispārējā tiesa uzskata, ka šāds gadījums ir šajā lietā.

114 Apstrīdētā lēmuma 2. pantu, kurā ir konstatēts, ka 1. pantā par nesaderīgu ar kopējo tirgu atzītais atbalsts nav jāatgūst, ir iespējams atcelt atsevišķi, un tas nenozīmētu 1. panta vai iemeslu, kas veido tam nepieciešamo pamatojumu, piemērojamības grozīšanu (šajā ziņā skat. Tiesas 2006. gada 27. jūnija spriedumu lietā C-540/03 Parlaments/Padome, Krājums, I-5769. lpp., 27. un 28. punkts un tajos minētā judikatūra).

115 Turklāt fakts, ka apstrīdētā lēmuma 1. panta iespējama pilnīga atcelšana, pamatojoties uz Francijas Republikas un *FT* izvirzītajiem pamatiem, automātiski padarītu

2. pantu par spēkā neesošu, neapšauba šī pēdējā panta atsevišķo raksturu, jo spēkā neesamība neietekmē tā saturu un nav atkarīga no jautājuma par to, prasīt vai neprasīt atbalsta atgūšanu. Turklāt, kā tiesas sēdē atzina sabiedrības *Bouygues*, apstrīdētā lēmuma 1. panta daļējas atcelšanas gadījumā, pamatojoties uz sabiedrību *Bouygues* izvirzītajiem pamatiem lietā T-450/04, kuri apstiprina apgalvojumu par atbalsta nesaderību ar kopējo tirgu, 2. pantu joprojām ir iespējams atcelt atsevišķi.

116 Turpinājumā attiecībā uz interesi celt prasību ir jāatgādina pastāvīgā judikatūra, saskaņā ar kuru prasības atcelt tiesību aktu pieņemamība ir atkarīga no nosacījuma, ka fiziskai vai juridiskai personai, kas to ir cēlusi, ir radusies pastāvoša interese atcelt apstrīdēto aktu. Šāda interese nozīmē, ka šī akta atcelšanai pašai par sevi var būt juridiskas sekas vai, citiem vārdiem, ka prasības rezultātā var rasties priekšrocības lietas dalībniekam, kurš ir cēlis prasību. Tādējādi lēmums, kas pilnībā apmierina šo personu, pēc definīcijas nevar būt tai nelabvēlīgs un šai personai nav intereses prasīt to atcelt (šajā ziņā skat. Pirmās instances tiesas 2009. gada 11. marta spriedumu lietā T-354/05 TF1/Komisija, Krājums, II-471. lpp., 84. un 85. punkts un tajos minētā judikatūra).

117 Ņemot vērā šos principus, ir jāizvērtē, vai Francijas Republikai, *FT* un sabiedrībām *Bouygues* ir interese atcelt apstrīdētā lēmuma 1. pantu.

b) Par Francijas Republikas un *FT* interesi celt prasību par apstrīdētā lēmuma 1. pantu

118 Pirmkārt, attiecībā uz Francijas Republikas interesi celt prasību ir jāatgādina, ka Līgumā ir skaidri nošķirtas, no vienas puses, iestāžu un dalībvalstu tiesības celt prasību atcelt tiesību aktu un, no otras puses, šādas fizisko un juridisko personu tiesības, ikvienai dalībvalstij esot tiesībām apstrīdēt Komisijas lēmumu tiesiskumu, ceļot prasību

atcelt tiesību aktu, un šo tiesību īstenošana nav pakļauta intereses celt prasību pierādīšanai. Tādēļ dalībvalstij, lai prasība būtu pieņemama, nav jāpierāda, ka tās apstrīdētais Komisijas akts tai rada juridiskas sekas (Tiesas 2001. gada 27. novembra rīkojums lietā C-208/99 Portugāle/Komisija, *Recueil*, I-9183. lpp., 22. un 23. punkts; Pirmās instances tiesas 2008. gada 10. aprīļa spriedums lietā T-233/04 Nīderlande/Komisija, Krājums, II-591. lpp., 37. punkts, un 2008. gada 22. oktobra spriedums apvienotajās lietās T-309/04, T-317/04, T-329/04 un T-336/04 *TV 2/Danmark* u.c./Komisija, Krājums, II-2935. lpp., 63. punkts). Šāds secinājums izriet arī no intereses celt prasību definīcijas tiesu judikatūrā (skat. šī sprieduma 116. punktu), kas attiecas tikai uz tādām prasībām, kuras cēlušas fiziskas vai juridiskas personas, nevis uz prasībām, kuras cēlušas iestādes vai dalībvalstis.

119 Turklāt pretēji Komisijas uzskatam intereses celt prasību jēdzienu nedrīkst jaukt ar apstrīdama akta jēdzienu, saskaņā ar kuru aktam ir jārada juridiskas sekas, kas var būt nelabvēlīgas, lai par to varētu celt prasību atcelt tiesību aktu, un minēto var noteikt, vērtējot aktu pēc būtības (šajā ziņā skat. Tiesas 2000. gada 22. jūnija spriedumu lietā C-147/96 Nīderlande/Komisija, *Recueil*, I-4723. lpp., 25. un 27. punkts; iepriekš 118. punktā minēto rīkojumu lietā Portugāle/Komisija, 24. punkts; iepriekš 103. punktā minēto rīkojumu lietā Nīderlande/Komisija, 18. un 19. punkts, un iepriekš 118. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *TV 2/Danmark* u.c./Komisija, 63. punkts). Šajā sakarā jākonstatē, ka, ņemot vērā tā būtību, apstrīdētais lēmums ir šāds apstrīdams akts, kas rada saistošas juridiskas sekas.

120 Šajā gadījumā, ņemot vērā Līguma noteikumus un judikatūru, kas minēta šī sprieduma 118. un 119. punktā, Francijas Republika tikai kā dalībvalsts ir tiesīga celt prasību atcelt apstrīdētā lēmuma 1. pantu, tai nav jāpamato interese celt prasību šajā sakarā.

121 Otrkārt, attiecībā uz *FT* interesi celt prasību par apstrīdētā lēmuma 1. pantu vispirms ir jākonstatē, ka šī panta mērķis ir arī radīt obligātas tiesiskas sekas attiecībā uz *FT* kā vienīgo atbalsta pasākuma, kas ir atzīts par nesaderīgu ar kopējo tirgu, saņēmēju.

122 Šajā sakarā Komisija kļūdaini atsaucas uz judikatūru, saskaņā ar kuru tikai akta rezolutīvā daļa var radīt tiesiskas sekas, kas var būt nelabvēlīgas (skat. Pirmās instances tiesas 2003. gada 19. marta spriedumu lietā T-213/00 *CMA CGM* u.c./Komisija, *Recueil*, II-913. lpp., 186. punkts un tajā minētā judikatūra). No apstrīdētā lēmuma 1. panta izriet, ka Komisija akcionāra avansu, kāds minēts paziņojumos kopš 2002. gada jūlija, kvalificē kā ar kopējo tirgu nesaderīgu valsts atbalstu EKL 87. panta izpratnē. Taču tieši šis konstatējums kopā ar iemesliem minētajā lēmumā, kuri tam sniedz nepieciešamo pamatojumu, ir tas, ko *FT* apstrīd savā prasībā, jo tas ietekmējot *FT* tiesisko stāvokli un esot tai nelabvēlīgs. Tāpat ir jānoraida Komisijas arguments, saskaņā ar kuru apstrīdētais lēmums ir *FT* interesēs, jo ar šo argumentu tiek jauktas minētā lēmuma 1. panta tiesiskās sekas ar tā 2. panta, kurā netiek prasīts atgūt attiecīgo atbalstu, tiesiskajām sekām.

123 Turklāt Komisija nevar likumīgi apgalvot, ka *FT* nav ieinteresēta šī strīda atrisināšanā, jo tās tiesiskais stāvoklis paliks nemainīgs pat tad, ja prasība būs pamatota. Pirmkārt, apstrīdētā lēmuma 1. panta atcelšana, pamatojoties uz *FT* izvirzītajiem pamatiem, nozīmētu, ka konstatējums par attiecīgā atbalsta pasākuma, kas ir individuāls pasākums tai par labu, nelikumību būtu spēkā neesošs, un tās būtu juridiskas sekas, kas grozītu tās tiesisko stāvokli un tai radītu priekšrocību. Otrkārt, pretēji Komisijas apgalvotajam, šo radušos un pastāvošo *FT* interesi atcelt apstrīdētā lēmuma 1. pantu apstiprina hipotēze, saskaņā ar kuru, ja lietās T-450/04 un T-456/04 sabiedrību *Bouygues* un *AFORS* prasības atcelt šī lēmuma 2. pantu būtu apmierinātas, tad šādas atcelšanas rezultātā Komisijai būtu pienākums pretēji *FT* interesēm prasīt atgūt 1. pantā paredzēto nelikumīgo atbalstu.

124 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka *FT* ir radusies un ir aktuāla interese atcelt apstrīdētā lēmuma 1. pantu.

125 Tāpēc ir jānoraida Komisijas izvirzītās iebildes par nepieņemamību lietās T-425/04 un T-444/04, ciktāl tās attiecas uz Francijas Republikas un *FT* prasību atcelt apstrīdētā lēmuma 1. pantu pieņemamību.

c) Par sabiedrību *Bouygues* interesi celt prasību par apstrīdētā lēmuma 1. pantu

126 Vispirms ir jāatgādina, ka apstrīdētais lēmums gan no tā formas, gan būtības viedokļa ir akts, kurš ir paredzēts obligātu juridisku seku radīšanai. Turklāt tiktāl, ciktāl apstrīdētā lēmuma 1. pantā ir konstatēta atbalsta par labu *FT* esamība un tas ir atzīts par nesaderīgu ar kopējo tirgu, šis pants atbilst sabiedrību *Bouygues* prasībai un interesēm, kādas ir izteiktas to 2003. gada 22. janvāra sūdzībā.

127 Tomēr atbalsta esamības un tā nesaderības ar kopējo tirgu konstatējums apstrīdētā lēmuma 1. pantā *a priori* neizslēdz citu nesaderīgu atbalsta pasākumu esamību, kuri, kaut arī nav paredzēti šajā pantā, arī attiecas uz administratīvā procesa, kura rezultātā tika pieņemts minētais lēmums, priekšmetu un kuri turklāt var būtiski ietekmēt noteiktu atbalsta saņēmēja konkurentu stāvokli tirgū (šajā ziņā skat. Tiesas 2005. gada 13. decembra spriedumu lietā T-78/03 P Komisija/*Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum*, Krājums, I-10737. lpp., 37. punkts). Tā tas varētu būt sabiedrī-

bu *Bouygue*s stāvokļa tirgū gadījumā salīdzinājumā ar *FT* stāvokli Francijas mobilās telefonijas tirgū.

128 Vēl šajā sakarā Komisija kļūdaini atsaucas uz judikatūru, saskaņā ar kuru tikai akta rezolutīvā daļa var radīt tiesiskas sekas, kas var būt nelabvēlīgas (skat. iepriekš 122. punktā minēto spriedumu lietā *CMA CGM* u.c./Komisija, 186. punkts un tajā minētā judikatūra). Šajā gadījumā no apstrīdētā lēmuma 1. panta, kā arī iemesliem, kas to pamato un ir minēti apstrīdētā lēmuma 185.–230. apsvērumā, skaidri izriet, ka Komisija kvalificē kā ar kopējo tirgu nesaderīgu valsts atbalstu EKL 87. panta izpratnē tikai pašu akcionāra avansu, kā tas ir izvērtēts paziņojumos kopš 2002. jūlija. Tomēr šis konstatējums, kas ir minēts gan minētā lēmuma rezolutīvajā, gan motīvu daļā, ir tieši tas, kuru savā prasībā apstrīd sabiedrības *Bouygues*, jo tas ietekmē to tiesisko stāvokli un ir tām nelabvēlīgs, ciktāl tas attiecas tikai uz vienu atbalsta pasākumu, kaut arī, pēc to domām, Francijas valsts ar paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija īstenoja papildu atbalsta pasākumus, kas ietver skaidras priekšrocības *FT* un drīzāk nelabvēlīgi ietekmē to stāvokli tirgū. Šajā kontekstā sabiedrības *Bouygues* pamatoti apgalvo, ka Komisijas vispārējā pieeja, kas ir izklāstīta it īpaši apstrīdētā lēmuma 187.–191. un 203.–228. apsvērumā, automātiski nozīmē tās atteikumu kvalificēt par atbalsta pasākumiem pašus paziņojumus kopš 2002. gada jūlija. Līdz ar to Komisija nevar pamatoti apgalvot, ka sabiedrības *Bouygues* patiesībā neapstrīd apstrīdētā lēmuma 1. pantu un ka tās piekrīt no tā netieši izrietošajam pamatojumam.

129 Tāpat Komisija nevar pamatoti apgalvot, ka apstrīdētā lēmuma 1. pants atbilst sabiedrību *Bouygues* interesēm un ka tām nav radusies un pastāvoša interese atrisināt šo strīdu, jo, pat ja to prasības tiktu atzītas par pamatotām, to tiesiskais stāvoklis paliktu nemainīgs. Apstrīdētā lēmuma 1. panta atcelšana, pamatojoties uz iemesliem, kurus izvirzījušas sabiedrības *Bouygues*, padarītu par spēkā neesošu konstatējumu, ka atbalsta pasākums ir nesaderīgs ar kopējo tirgu, tikai tiktāl, ciktāl šajā konstatējumā paziņojumi kopš 2002. gada jūlija tiek uzskatīti par minētā pasākuma neatņemamu sastāvdaļu tā vietā, lai tos kvalificētu par atsevišķiem atbalsta pasākumiem, kas vienīgie izpilda EKL 87. panta 1. punktā minētos nosacījumus. Kā apgalvo sabiedrības *Bouygues*, šāda 1. panta atcelšana var būt tikai daļēja un apstiprina konstatējumu par

nelikumīga atbalsta, kuru veido akcionāra avanss, esamību. Tomēr šāda daļēja atcelšana var būtiski grozīt sabiedrību *Bouygues* tiesisko stāvokli.

130 Turklāt judikatūrā tika atzīts, ka, lai arī prasītājs norāda, ka apstrīdētais akts, pat ja tas, iespējams, viņam ir daļēji labvēlīgs, nepietiekami atbilstoši aizsargā viņa tiesisko stāvokli, jāatzīst, ka viņam ir interese celt prasību, lai tiesa pārbaudītu šī lēmuma tiesiskumu (šajā ziņā skat. iepriekš 116. punktā minēto spriedumu lietā *TF1*/Komisija, 86. punkts).

131 Līdz ar to ir jāsecina, ka sabiedrības *Bouygues* ir pamatojušas radušos un pastāvošu interesi daļēji atcelt apstrīdētā lēmuma 1. pantu tiktāl, ciktāl tas ir aprakstīts šī sprieduma 129. punktā.

132 Visbeidzot sabiedrības *Bouygues* pamatoti apgalvo, ka nepastāv nekāda pretruna starp to prasību atcelt apstrīdētā lēmuma 1. pantu un prasību atcelt minētā lēmuma 2. pantu, jo nav izslēgts, ka šie panti attiecas uz divām dažādām nelikumībām, kas neietver, pirmkārt, prasību atgūt tādu nelikumīgu atbalsta pasākumu, kāds konstatēts 1. pantā, un, otrkārt, prasību atgūt citus iespējamos atbalsta pasākumus, kas nav paredzēti minētajā pantā, piemēram, paziņojumus kopš 2002. gada jūlija.

133 Tādējādi Komisijas izvirzītā iebilde par nepieņemamību lietā T-450/04 ir jānoraida.

d) Par *AFORS* apgalvotās prasības atcelt apstrīdētā lēmuma 1. pantu pieņemamību

134 Attiecībā uz *FT* izvirzīto iebildi par nepieņemamību lietā T-456/04 par *AFORS* apgalvoto prasību atcelt apstrīdētā lēmuma 1. pantu pietiek konstatēt, pirmkārt, ka prasības pieteikumā *AFORS* nav oficiāli prasījusi atcelt šo pantu, un, otrkārt, ka savā replikā tā apstiprināja, ka tās prasība attiecas tikai uz minētā lēmuma 2. pantu. Līdz ar to par šo iebildi par nepieņemamību nav jālemj.

B — *Par apstrīdētā lēmuma 1. panta tiesiskumu*

1. Lietas dalībnieku argumenti

a) Atcelšanas pamatu kopsavilkums

135 Lietās T-425/04 un T-444/04 Francijas Republika un *FT* ir izvirzījušas četrus pamatus to prasības atcelt apstrīdētā lēmuma 1. pantu pamatošanai, proti, pirmkārt, pamatu par būtisku formas prasību un tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, otrkārt, pamatu par kļūdu tiesību piemērošanā, piemērojot atbalsta jēdzienu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē, un konkrētāk, saprātīga privātā investora kritēriju, treškārt, pamatu par acīmredzamām kļūdām paziņojumu kopš 2002. gada jūlija satura un/vai apgalvotās ietekmes vērtējumā un, ceturtkārt, pamatu saistībā ar pamatojuma neesamību EKL 253. panta izpratnē.

136 Lietā T-450/04 sabiedrības *Bouygues* savas prasības atcelt apstrīdētā lēmuma 1. pantu pamatošanai izvirza pirmo pamatu par EKL 87. panta 1. punkta pārkāpumu tiktāl, ciktāl Komisija atteicās kvalificēt paziņojumus kopš 2002. gada jūlija, skatītus atsevišķi vai kopā, par valsts atbalstiem, un otro pamatu par to, ka pamatojums, kas ir pretrunā EKL 253. pantam, ietver pretrunas un ir nepietiekams.

137 Vispārējā tiesa uzskata, ka šajā stadijā vispirms ir jāizvērtē otrais un trešais pamats, kas ir izvirzīti lietās T-425/04 un T-444/04, kā arī pirmais un otrais pamats, kas ir izvirzīti attiecībā uz apstrīdētā lēmuma 1. pantu lietā T-450/04 tiktāl, ciktāl šie pamati būtībā attiecas uz to, vai Komisija likumīgi piemērojusi atbalsta jēdzienu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē.

b) Francijas Republikas un *FT* argumenti

Ievada apsvērumi

138 Vispirms ir jānorāda, ka dažus no nākamajos punktos izvirzītajiem argumentiem Francijas Republika un *FT* ir izvirzījušas arī savos iestāšanos rakstos lietā T-450/04.

Par Francijas Republikas un *FT* otro pamatu

139 Otrais pamats, kas ir izvirzīts lietās T-425/04 un T-444/04, ir sadalīts divās daļās. Pirmajā daļā Francijas Republika un *FT* apgalvo, ka Komisija kļūdaini piemēroja saprātīga privātā investora kritēriju tirgus ekonomikā. Otrajā daļā tās apgalvo, ka Komisija

kļūdaini izsecināja par valsts atbalstu no diviem atsevišķiem notikumiem, kas notika dažādos laikos, attiecībā uz kuriem Komisija pati atzina, ka, skatot tos atsevišķi, ar nevienu no šiem notikumiem nebūtu pietiekami, lai pamatotu šādu secinājumu. Francijas Republika precizē, ka, lai arī Komisija apgalvo, ka ir ņēmusi vērā visus paziņojumus kopš 2002. gada jūlija (apstrīdētā lēmuma 203., 218. un 229. apsvērums), tā ir izvērtējusi tikai 2002. gada 12. jūlija paziņojuma apgalvoto ietekmi uz tirgiem, ko cita starpā apstiprina atsauces uz 2004. gada 28. aprīļa ziņojumu un finanšu analītiķu komentāriem (apstrīdētā lēmuma 221. apsvērums).

Par Francijas Republikas un *FT* trešo pamatu

140 Ar trešo pamatu, kas izvirzīts lietās T-425/04 un T-444/04, Francijas Republika un *FT* būtībā apgalvo, ka Komisija pieļāva acīmredzamas kļūdas vērtējumā, uzskatot, ka paziņojumus kopš 2002. gada jūlija tirgus analītiķi varēja uztvert kā Francijas valsts iesaistīšanos un ka 2002. gada decembrī tie ietekmēja situāciju tirgū. Turklāt *FT* apgalvo, ka Komisijas pamatojums, saskaņā ar kuru akcionāra avansa projekts piešķīra *FT* priekšrocību, neievērojot saprātīga privātā investora kritēriju, arī ir balstīts uz acīmredzamu kļūdu vērtējumā.

141 Francijas Republika un *FT* apgalvo, ka 2002. gada 12. jūlija paziņojuma laikā pasākumu, kurus Francijas valsts vēlējās veikt attiecībā uz *FT*, raksturs vēl nebija izlemts un it īpaši nebija vēl pieņemts nekāds lēmums par ieguldīšanu, ko varētu uzskatīt par Francijas valsts stabilām saistībām. Šo ļoti vispārīgo, nosacījumus ietverošo un juridiski nesaistošo paziņojumu — kurā ir izteikta it īpaši saprātīga investora vēlme rīkoties un noliegtas baumas par vēlāk izlemto *FT* kapitāla paaugstināšanu — nevar

kvalificēt kā skaidras, precīzas un neatsaucamas Francijas valsts saistības, kuras turklāt ekonomikas ministrs nemaz nevarēja uzņemties. Tādējādi Komisija esot pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatot, ka 2002. gada 12. jūlija paziņojumu tirgus analītiķi varēja uztvert kā Francijas valsts ticamu saistību uzņemšanos.

142 Turklāt Francijas Republika un *FT* apstrīd, ka paziņojumi kopš 2002. gada jūlija ietekmēja tirgus dalībnieku viedokli 2002. gada decembrī un izraisīja ārkārtēju un ievērojamu pieaugumu *FT* akciju un obligāciju vērtībai (apstrīdētā lēmuma 217.–222. apsvērums un it īpaši 221. apsvērums). Tāpat tās apstrīd, ka šī ietekme radās galvenokārt tāpēc, ka līdz 2002. gada decembrim *FT* kredītreitings tika saglabāts investīcijām drošā līmenī tā vietā, lai to samazinātu līdz "junk bond" līmenim. *FT* no minētā izsecina, ka vēl mazāk iespējams ir secināt, ka 2002. gada 12. jūlija paziņojums piešķīra *FT* priekšrocību (minētā lēmuma 188. apsvērums). Turklāt secinājumi 2004. gada 28. aprīļa ziņojumā tika izdarīti, pamatojoties uz neatbilstošu analīzes metodi un bija acīmredzami nepietiekami, lai no tiem konstatētu gan *FT* akciju vērtības ievērojami ārkārtēju pieaugumu 2002. gada jūlijā, gan cēloņsakarību starp 2002. gada 12. jūlija paziņojumu un šādu pieaugumu. Līdz ar to Komisija pieļāva acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatot, ka 2002. gada 12. jūlija paziņojums ietekmēja situāciju finanšu tirgos un piešķīra šajā laikā priekšrocību *FT*.

143 Šajā sakarā Francijas Republika un *FT* noraida konstatējumu, saskaņā ar kuru 2004. gada 28. aprīļa ziņojums pierāda, ka "paziņojumiem [kopš 2002. gada jūlija] ir bijusi reāla ietekme uz tirgus [tirgus analītiķu] uztveri [2002. gada] decembrī" (apstrīdētā lēmuma 186. un 219. apsvērums), jo šajā ziņojumā bija minēta tikai 2002. gada 12. jūlija paziņojuma apgalvotā ietekme uz tirgiem 2002. gada jūlijā. Tajā bija analizēta tikai katra atsevišķa paziņojuma kopš 2002. gada jūlija ietekme uz tirgiem attiecīgi jūlijā, septembrī, oktobrī un decembrī, nodalot katru šo mēnesi, nevis visu paziņojumu ietekme uz tirgu 2002. gada decembrī. Saskaņā ar Francijas Republikas teikto, tā

kā Komisija nevarēja pamatoti secināt, ka 2002. gada 12. jūlija paziņojums šajā laikā ietekmēja tirgu un piešķīra priekšrocību *FT*, vēl mazāk tā varēja šādi secināt attiecībā uz situāciju tirgos 2002. gada decembrī. Turklāt 2004. gada 28. aprīļa ziņojumā nevarēja izanalizēt 2002. gada 12. jūlija paziņojuma iespējamo ietekmi uz situāciju tirgū 2002. gada decembrī, ņemot vērā neiespējamību nošķirt šī paziņojuma ietekmi, no vienas puses, un citu notikumu laikā no 2002. gada jūlija līdz decembrim ietekmi, no otras puses. *FT* veiksmīgā darbība un darbības perspektīvas 2002. gada otrajā pusgadā, *Mobilcom* situācijas atrisināšana, jauna izpilddirektora iecelšana un jauna līdzsvara noregulēšanas plāna prezentācija ietekmēja tirgus analītiķu viedokli 2002. gada decembrī (skat. apstrīdētā lēmuma 186. un 260. apsvērumu).

144 Saskaņā ar *FT* apgalvoto Komisija pieļāva acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatot, ka ir jāizvērtē, vai priekšrocība, kas piešķirta ar akcionāra avansa projektu, atbilst saprātīga privātā investora kritērijam pat tad, kad tā atzina, ka šis projekts kā tāds nepiešķīra priekšrocību *FT* (apstrīdētā lēmuma 190. un 263. apsvērums). Akcionāra avansa projekts patiešām nebūtu bijis efektīvs, jo nevienas Francijas valsts saistības attiecībā uz kredītlīnijas piešķiršanu tā arī nestājās spēkā. Ņemot vērā akcionāra avansa projektā paredzētos nosacījumus, *FT* izvēlējās neparakstīt šo projektu un 2002. gada decembrī un 2003. gada janvārī uzsākt refinansēšanu obligāciju tirgos.

145 Kā apgalvo *FT*, nepastāvēja iespēja, ka tirgus analītiķi varētu uztvert akcionāra avansa projektu kā Francijas valsts saistību — kuras pārsniedz tās kā vairākuma akcionāres daļu nākotnē paredzētajā kapitāla palielināšanā — materializēšanos, jo šis projekts tika stingri ierobežots līdz EUR 9 miljardiem — kas atbilst Francijas valsts daļai plānā "Mērķi 2005" paredzētajā kapitāla paaugstināšanā — un līdz 18 mēnešiem. Turklāt Francijas valsts pieņēma lēmumu piedāvāt piešķirt *FT* akcionāra avansu tikai pēc tam,

kad tā bija informējusi par plānu "Mērķi 2005". Visbeidzot, tirgus analītiķu pozitīvo reakciju izraisīja galvenokārt jauna *FT* izpilddirektora iecelšana un tās darbības uzlabošanās, nevis apgalvotais Francijas valsts atbalsts, kas pārsniedz tās kā parastas akcionāres daļu.

146 Visbeidzot *FT* apgalvo, ka Komisija tāpat pieļāva acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatot, ka saprātīga privātā investora kritērija nosacījumi šajā gadījumā netika izpildīti (apstrīdētā lēmuma 230. apsvērums). Francijas valsts rīcības visa attiecīgā perioda laikā objektīvas izvērtēšanas rezultātā Komisijai vajadzēja izdarīt pretēju secinājumu.

Par papildu argumentiem, kurus Francijas Republika un *FT* izvirzīja kā personas, kas iestājušās lietā T-450/04, un atbildot uz Vispārējās tiesas rakstveida jautājumiem

147 Atbildēs uz Vispārējās tiesas rakstveida jautājumiem Francijas Republika un *FT* būtībā atkārtoja, ka arī saskaņā ar Francijas tiesībām Francijas valsts neuzņēmās noteiktas un neatsaucamas saistības par labu *FT* vai trešām personām — investoriem. Paziņojumi kopš 2002. gada jūlija bija neprecīzi un ar nosacījumiem, un tos nevarēja kvalificēt ne kā saistošus aktus vai juridiskus faktus, ne arī kā tiešu vai netiešu valsts garantiju Francijas administratīvo tiesību izpratnē. Turklāt, tā kā šie paziņojumi nebija noteikti, skaidri un precīzi, tie nebija uzskatāmi par solījumiem, kas rada valsts atbildību.

148 Francijas Republika un *FT* piebilst, ka uz paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija attiecas tikai Francijas administratīvās tiesības, nevis Francijas civiltiesības, komerctiesības

vai krimināltiesības. Katrā ziņā šos paziņojumus to neskaidrā un nosacījumus ietverošā rakstura dēļ nevar kvalificēt kā līgumsaistības vai vienpusējas saistības, neatkarīgi no tā, vai tie ir nodoma vēstules, solījuma izpildīt parastu pienākumu vai izpildes solījuma formā. Runa nav arī par daļējām līgumsaistībām vai juridiskiem faktiem, kas var izraisīt valsts atbildību par deliktu.

149 Tādējādi Francijas Republika un *FT* uzskata, ka paziņojumi kopš 2002. gada jūlija neparedz valsts līdzekļu piesaistīšanu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē (apstrīdētā lēmuma 188. apsvērums). No iepriekš minētā, kas ir pretēji judikatūrai, izriet, ka dalībvalstu vienpusējiem un autonomiem lēmumiem, ar kuriem pēdējās minētās vēlas nodot uzņēmumu rīcībā līdzekļus vai tiem piešķirt priekšrocības, lai atbalstītu ekonomisku vai sociālu mērķu sasniegšanu, ir jābūt autonomiem un saistošiem tiesību aktiem. Katrā ziņā valsts solījumu nevar kvalificēt kā atbalstu, ja vien šis solījums nav beznosacījuma un juridiski saistošs.

c) Sabiedrību *Bouygues* argumenti

Par sabiedrību *Bouygues* pirmo pamatu

150 Sabiedrības *Bouygues* apstrīd apstrīdētā lēmuma 1. pantā iekļauto konstatējumu, saskaņā ar kuru akcionāra avanss, kas ir minēts paziņojumos kopš 2002. gada jūlija, ir ar kopējo tirgu nesaderīgs valsts atbalsts tiktāl, ciktāl šis konstatējums nozīmē, ka

arī šos paziņojumus un šos paziņojumus kā tādus nevar kvalificēt kā valsts atbalstu. Saskaņā ar sabiedrību *Bouygues* teikto, šie paziņojumi, skatīti atsevišķi vai kopā, ir uzskatāmi par vienu vai vairākiem valsts atbalstiem EKL 87. panta 1. punkta, kura četri kumulatīvie nosacījumi ir izpildīti, izpratnē. Līdz ar to šī kļūda faktu kvalifikācijā ir uzskatāma par EKL 87. panta 1. punkta pārkāpumu.

151 Pirmkārt, katrs no paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija piešķīra *FT* papildu, selektīvu un nepamatotu priekšrocību saskaņā ar privāta investora kritēriju. Šī priekšrocība *FT* ietvēra tirgus uzticības atgūšanu un it īpaši kredītreitinga paaugstināšanu un akciju vērtības paaugstināšanu, dodot tai jaunu pieeju finanšu tirgum saskaņā ar ļoti labvēlīgiem nosacījumiem, kas, ņemot vērā *FT* katastrofālo tābrīža finanšu stāvokli, nemaz nevarēja būt citādāka. Tādējādi paziņojumi kopš 2002. gada jūlija novērsa *FT* kredītreitinga samazināšanu līdz "junk bond" līmenim (skat. apstrīdētā lēmuma 37. un 212. apsvērumu) un izraisīja tās akciju vērtības ārkārtēju un ievērojamu pieaugumu (minētā lēmuma 35. un 221. apsvērums). 2002. gada 12. un 13. septembra paziņojumi pamudināja *Moody's* mainīt *FT* parāda perspektīvu no negatīvas uz stabilu Francijas iestāžu apstiprinātā atbalsta rezultātā (minētā lēmuma 52. apsvērums). Pēc tam samazinājās *FT* "*spread* inversijas" biežums (skat. šī sprieduma 34. punktu), kas pierādīja, ka tirgus analītiķi uzskatīja, ka parādu īstermiņa riski bija kļuvuši mazāki nekā parādu ilgtermiņa riski. Turklāt tādas pašas sekas tika novērotas pēc 2002. gada 2. oktobra paziņojuma (minētā lēmuma 30. apsvērums), nākamās nedēļas laikā *FT* akcijas vērtībai palielinoties par 10,4 % (minētā lēmuma 180. apsvērums) un 2002. gada decembra beigās sasniedzot divkāršu vērtību salīdzinājumā ar to vērtību 2002. gada oktobra sākumā (minētā lēmuma 35. apsvērums). Šīs *FT* priekšrocības tika īstenotas, pirms Francijas iestādes 2002. gada 4. decembrī paziņoja par akcionāra avansa projektu kredītlīnijas veidā EUR 9 miljardu apmērā, un tās ļāva tai izvairīties no papildu refinansēšanas izmaksām (minētā lēmuma 222. apsvērums).

152 Sabiedrības *Bouygues* norāda, ka no administratīvā procesa uzsākšanas brīža tās ir apgalvojušas, ka Francijas valsts piešķīra *FT* vairākus atbalstus, tostarp paziņojumus kopš 2002. gada jūlija, kā arī akcionāra avansu kredītlīnijas veidā EUR 9 miljardu apmērā. Kaut arī tās piekrīt Komisijas viedoklim, saskaņā ar kuru Francijas iestāžu stratēģija ietvēra nepārtrauktu glābšanas procesu, kura rezultātā tika piešķirts atbalsts akcionāra avansa veidā, tās apstrīd Komisijas secinājumu, ka tikai viens atbalsts tika materializēts šī avansa veidā. Pēc sabiedrību *Bouygues* domām, faktu, ka paziņojumi kopš 2002. gada jūlija bija uzskatāmi par papildu valsts atbalstu, apstiprina judikatūra (Pirmās instances tiesas 1998. gada 15. septembra spriedums lietā T-11/95 *BP Chemicals*/Komisija, *Recueil*, II-3235. lpp.). Šos iepriekšējos atbalstus, kuri ir nepārtraukta atbalsta procesa sastāvdaļa, var sankcionēt vai nu atsevišķi, vai arī tos ņemt vērā, piemērojot privāta investora kritēriju, lai kvalificētu turpmāko atbalstu, kurš, ņemot vērā agrākos pasākumus, izpaužas tikai kā akts, kuru var izpildīt saprātīgs privāts investors. Situācijā, kas bija pamatā iepriekš minētajā spriedumā lietā *BP Chemicals*/Komisija (170. punkts), bija īstenoti vairāki atbalsta pasākumi, no kuriem divi pirmie ļāva raksturot trešo, konstatējot, ka saprātīga privātā investora kritērijs nebija izpildīts. Tieši to šajā gadījumā apgalvo sabiedrības *Bouygues*, norādot uz vairāku atbalstu esamību, kas saskaņā ar loģiku, pēc kuras vadās Francijas valsts, ir viens ar otru saistīti. Tādējādi atbalstu, kurus veido paziņojumi kopš 2002. gada jūlija, loģisks turpinājums ir akcionāra avanss. Tomēr Komisija neatbalstīja agrāku atbalstu esamību, bet ierobežojošā un kļūdainā veidā izgudroja viedokli par paziņojumu kopš 2002. gada jūlija materializēšanos akcionāra avansā.

153 Sabiedrības *Bouygues* piebilst, ka Komisijas pieeja izskatās pēc patvaļīgas izvēles, ar kuru tiek noliegta priekšrocības, kas izriet no *FT* kredītreitinga palielināšanas pēc paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija, esamība (skat. apstrīdētā lēmuma 222. apsvērumu un Komisijas Paziņojuma 2000/C 71/07 par [EKL] 87. un [EKL] 88. panta piemērošanu valsts atbalstam garantiju veidā (OV 2000, C 71, 14. lpp.; turpmāk tekstā — "paziņojums par atbalstu garantijas veidā") 3.2. punktu), kas ir daudz svarīgāka par priekšrocību, kas saistīta ar akcionāra avansu. Pretēji Komisijas apgalvotajam šo paziņojumu kvalificēšana par atbalstu tad arī ir šīs lietas galvenais problēmjautājums.

Šajā sakarā nevarot atbalstīt argumentu, saskaņā ar kuru akcionāra avanss bija vienīgais pasākumus, par kuru tika paziņots, paziņojuma apmēram neietekmējot atbalsta jēdziena vērtējumu.

154 Sabiedrības *Bouygues* apstrīd *FT* argumentu, saskaņā ar kuru paziņojumus kopš 2002. gada jūlija nevar kvalificēt kā valsts atbalstu, jo tie neietver valsts līdzekļu izmantošanu. Šis arguments ir ne tikai neprecīzs, bet ir arī pretrunā apstrīdētā lēmuma 208. un 218. apsvērumam. Turklāt, pat pieņemot, ka šie paziņojumi ir tikai politiski, nav saistoši, ir neprecīzi un ar nosacījumiem, kas būtu pilnīgi pretrunā minētā lēmuma 209. un 210. apsvērumam, tie tomēr var ietvert valsts resursu piesaistīšanu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē.

155 Sabiedrības *Bouygues* precizē, ka saprātīgs privāts investors šādus paziņojumus neizdarītu. Pirms šiem paziņojumiem *FT* bija uzņēmums, kuram bija nopietnas strukturālas problēmas un ļoti nelīdzsvarota bilance (apstrīdētā lēmuma 17. apsvērums). Šī iemesla dēļ tas zaudēja tirgus analītiķu uzticību (skat. minētā lēmuma 20. un nākamos apsvērumus). Taču šādos apstākļos saprātīgs privāts investors nebūtu izrādījis *FT* tik nepārprotamu atbalstu (minētā lēmuma 229. apsvērums). Turklāt Francijas valsts atbalstīja *FT* 2002. gada jūlijā, septembrī un oktobrī, neveicot pasākumus, lai nodrošinātu *FT* atveseļošanu un atjaunotu tās spēju darboties, jo šos pasākumus veica tikai pēc tam (skat. minētā lēmuma 39., 53., 54., 228. un 229. apsvērumu).

156 Līdz ar to sabiedrības *Bouygues* apgalvo, ka attiecībā uz paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija ir izpildīts EKL 87. panta 1. punktā paredzētais pirmais nosacījums, proti, priekšrocības piešķiršana (apstrīdētā lēmuma 188. un 229. apsvērums).

157 Otrkārt, sabiedrības *Bouygues* apgalvo, ka paziņojumi kopš 2002. gada jūlija izraisīja Francijas valsts finansiālu atbildību juridiski un faktiski.

158 Šajā sakarā sabiedrības *Bouygues* atgādina, ka valsts atbalsts EKL 87. panta 1. punkta izpratnē ir pasākumi, kas dažādā veidā atvieglo izmaksas, kādas parasti gulstas uz uzņēmuma budžetu, un kam, lai arī tie nav uzskatāmi par subsīdijām šī jēdziena šaurā izpratnē, ir tāds pats raksturs un tādas pašas sekas. Turklāt nekādu principālu atšķirību nevar konstatēt, pamatojoties uz atbalsta sniegšanas veidu, jo atbalsta jēdziens balstās uz ekonomiskas priekšrocības konceptu un formālais kritērijs ir nebūtisks. Līguma noteikumi attiecībā uz valsts atbalstu tos nošķir nevis atkarībā no valsts pasākumu cēloņiem vai mērķiem, bet gan definē tos pēc sekām. No minētā izriet, ka atbalsta jēdziens ir objektīvs jēdziens, un liek uzdot vienu vienīgu jautājumu, vai valsts pasākums piešķir vai nepiešķir priekšrocības vienam vai vairākiem uzņēmumiem.

159 Sabiedrības *Bouygues* uzskata, ka, ņemot vērā vispārīgo lietderīgās iedarbības principu Kopienu tiesībās, mutiski paziņojumi vai solījumi var tikt kvalificēti kā atbalsts, jo tie izraisa sekas. Kā ir atzīts judikatūrā, paziņojumus, kas ir izdarīti ar preses starpniecību, var uzskatīt par lēmumiem un, izvērtējot atbalstu, var ņemt vērā valsts solījumus, lai noteiktu, vai tie ir pamudinājuši uzņēmumu rīkoties tā, lai palīdzētu sasniegt kādu no EKL 87. panta 3. punktā paredzētajiem mērķiem (Pirmās instances tiesas 2002. gada 14. maija spriedums lietā T-126/99 *Graphischer Maschinenbau*/Komisija, *Recueil*, II-2427. lpp.). Turklāt savā 1999. gada 23. jūnija Lēmumā 2001/89/EK par atbalsta, ko Francija sniedza bankai *Crédit foncier de France*, nosacītu atļaušanu (OV 2001, L 34, 36. lpp.; turpmāk tekstā — "lēmums attiecībā uz *Crédit foncier*"), Komisija kvalificēja ministrijas paziņojumus par valsts atbalstu, uzsverot, ka, ņemot vērā to ietekmi, šie paziņojumi ir jāpielīdzina garantijai. Pēc sabiedrību *Bouygues* domām, Pirmās instances tiesas 1996. gada 12. decembra spriedums lietā T-358/94 *Air Fran-*

ce/Komisija (*Recueil*, II-2109. lpp.) nav pretrunā šim lēmumam un judikatūrai, jo tajā runa bija par paziņojumu saistībā ar valsts iespējamo rīcību, atbildot uz trešo personu lēmumu nākotnē, kura precīzs saturs vēl nebija noteikts. Turpretim valsts stingru lēmumu par pašas rīcību neatkarīgi no trešo personu rīcības var uzskatīt par valsts atbalstu, pat ja tas ir paziņojuma veidā.

160 Turklāt Komisija pati sava paziņojuma par atbalstu garantiju veidā 1.1. punktā (skat. šī sprieduma 153. punktu) ir apstiprinājusi, ka šis paziņojums ietver visus garantiju veidus neatkarīgi no to tiesiskā pamata un darījuma, uz kuru garantija attiecas. Pēc sabiedrību *Bouygues* domām, garantijas jēdziens plašākā nozīmē ir jāsaprot kā ikviens mehānisms, kas aizsargā personu pret finansiālu zaudējumu. Ņemot vērā šo definīciju, paziņojumi, ar kuriem sabiedrības akcionārs uzņemas veikt nepieciešamos pasākumus un it īpaši palielināt savu pašu kapitālu, lai šai sabiedrībai nebūtu finansiālas problēmas, ir garantijas veids, kas tiek piešķirts tās pašreizējiem un potenciālajiem kreditoriem.

161 Tāpat nosacījums par valsts līdzekļu piesaistīšanu ir jāinterpretē plaši un to var raksturot kā peļņas zudumu vai šādu līdzekļu potenciālu piesaistīšanu. Pat uzreiz nepiesaistot valsts līdzekļus, tas vien, ka valsts, šādi iesaistoties, uzņemas samaksas risku, ļauj uzskatīt, ka atbalsts tiek sniegts ar valsts līdzekļu palīdzību. Līdz ar to par atbalstu garantijas veidā ir jākvalificē ikviens valsts pasākums, kura rezultātā tā juridiski vai faktiski uzņemas samaksas risku. Tā tas ir arī šajā lietā.

162 Šajā sakarā lēmuma piesaistīt valsts līdzekļus juridiski saistošajam vai nesaistošajam raksturam nav nozīmes EKL 87. panta 1. punkta piemērošanas nolūkā. Judikatūrā visās konkurences tiesību un brīvas aprites jomās tika ņemti vērā akti, kuriem nebija saistošs spēks, lai nodrošinātu Kopienu tiesību lietderīgo iedarbību. To apstiprina arī Komisijas prakse. Saskaņā ar paziņojuma par atbalstu garantijas veidā 2.1.3. punktu (skat. šī sprieduma 153. punktu) fakts, ka uz valsts uzņēmumiem neattiecas bankrota

vai maksātnespējas process, pats par sevi ir uzskatāms par atbalstu garantijas veidā, pat nepastāvot valsts pienākumam piešķirt finansiālu atbalstu šiem uzņēmumiem. Kā tika apstiprināts Komisijas 2003. gada 4. aprīļa vēstulē, ar kuru Francijas Republika tika aicināta iesniegt savus apsvērumus attiecībā uz atbalsta pasākumu par labu *Électricité de France* (*EDF*) neierobežotas valsts garantijas formā, kas ir saistīta ar valsts iestādes ar rūpniecisku un komerciālu raksturu (*établissement public industriel et commercial*, *EPIC*) statusu (Atbalsts E 3/02 - Atbalsta pasākums par labu *Électricité de France* (OV 2003, C 164, 7. lpp.)), pamatojums, uz kuru ir balstīts šis apgalvojums, ir tāds, ka valstij faktiski ir pienākums piešķirt šādu atbalstu, jo citādi neviens operators nevēlēsies noslēgt līgumu ar šiem uzņēmumiem. Tādējādi šajā gadījumā šo principu vienkāršas piemērošanas rezultātā Komisijai vajadzēja atzīt valsts līdzekļu piesaistīšanu.

163 Paziņojumi kopš 2002. gada jūlija ir uzskatāmi par noteiktām, skaidrām un precīzām garantijas saistībām, piesaistot valsts līdzekļus, neatkarīgi no tā, vai tās ir faktiskas vai juridiskas. Ar katru no šiem paziņojumiem Francijas valsts attiecībā pret finanšu kopienu skaidrā un precīzā veidā apņemas sniegt finansiālu atbalstu *FT*, ja rastos grūtības samaksāt parādus. Kā izriet no apstrīdētā lēmuma 209. apsvēruma, šie atkārtotie paziņojumi ir pietiekami precīzi, skaidri un noteikti, lai pierādītu ticamu un beznosacījuma Francijas valsts saistību esamību. Tirgus analītiķu reakcija un it īpaši *FT* akciju un pienākumu vērtības palielināšanās pēc 2002. gada 12. jūlija paziņojuma apstiprina, ka tirgus analītiķi ticēja, ka Francijas valsts ir piešķīrusi *FT* garantiju un atbalsta pēdējo minēto (apstrīdētā lēmuma 221. apsvērums). Šī atbalsta beznosacījuma raksturu nevar apšaubīt ar vārdiem "ja nepieciešams", jo šī iebilde ir tikai formāla, ņemot vērā tābrīža *FT* nestabilo situāciju un konkrētās finansiālās grūtības (minētā lēmuma 210. apsvērums). Tādējādi šie paziņojumi, skatīti atsevišķi vai kopā, skaidri liecina par Francijas valsts apņemšanos sniegt *FT* atbalstu un garantijas (minētā lēmuma 208. un 212. apsvērums).

164 Turklāt, pēc sabiedrību *Bouygues* domām, katram no šiem paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija gan saskaņā ar Francijas, gan anglosakšu tiesībām ir saistību vērtība. Tās precizē, ka Francijas tiesībās saistību, kuras ir uzņēmusies administratīva iestāde, pastāvēšana tiek vērtēta, nevis ņemot vērā to veidu, bet gan tām piemītošo raksturu. Tādējādi Francijas administratīvā tiesa atzīst, ka administratīvi lēmumi var būt ne tikai rakstveida lēmumi, bet arī vienkārši mutiski lēmumi. Turklāt, kaut arī papildus tiem netiek pieņemts nekāds konkrēts tiesību akts, solījumi ir uzskatāmi par saistībām, jo tie liecina par administratīvās iestādes gribu. Lai atzītu valsts saistības, pietiek, ka administrācija rīkojas "pārliecinot", ka tā rīkosies noteiktā veidā. Līdz ar to noteikti, skaidri un precīzi valsts paziņojumi ikvienā gadījumā var radīt tās atbildību vai nu tāpēc, ka, dodot solījumu, tā uzņemas juridiskus pienākumus, no kuriem nevar atkāpties, nepieļaujot pārkāpumu, jo tikai ar solījuma nepildīšanu vien pietiek, lai rastos atbildība, vai arī, tieši pretēji, tāpēc, ka, dodot solījumu, valsts rīkojas prettiesiski.

165 Pēc sabiedrību *Bouygues* domām, ņemot vērā tiem piemītošo raksturojumu, katrs no paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija ir uzskatāms par Francijas valsts saistībām. Tāpat šos paziņojumus arī tirgus analītiķi uzskatīja par precīziem un beznosacījuma, un tādiem, kas liecina par ticamām un patiesām Francijas valsts saistībām, kas bija pamatā *FT* finansiālās krīzes atrisināšanai. Saskaņā ar Francijas tiesībās piemērojamiem principiem, ja Francijas valsts nav ievērojusi šīs saistības, trešās personas, kas ir pamatojušas savu interesi celt prasību, piemēram, *FT* akcionāri, tās darbinieki vai kreditori, pret to var celt prasību saistībā ar atbildību. Ar šo vienu iemeslu ir pietiekami, lai uzskatītu, ka paziņojumi kopš 2002. gada jūlija paši par sevi ir iesaistījuši valsts līdzekļus.

166 Pat tad, ja saskaņā ar Francijas tiesībām no paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija neizriet saistību pienākums, šie paziņojumi iesaista valsts līdzekļus, jo paziņojuma jē-

dziens ir jāinterpretē plaši. Faktiski Francijas valstij patiešām bija pienākums pildīt šo solījumu, ņemot vērā patiesās cerības, ko šie paziņojumi radīja no tirgus analītiķu viedokļa (skat. it īpaši apstrīdētā lēmuma 217. un 221. apsvērumu). Šī solījuma neievērošana Francijas valstij kā uzņēmuma īpašniecei un pārvaldniecei, nozīmīgai tirgus dalībniecei un nozīmīgai aizņēmējai finanšu tirgos radītu vēl lielākas izmaksas sakarā ar tās uzticamības un reputācijas zaudēšanu šajos tirgos (minētā lēmuma 217. un 221. apsvērums). Pat neesot obligātām juridiskām saistībām, šis finansiālais risks Francijas valstij būtu pielīdzināms valsts līdzekļu iesaistīšanai. Sabiedrības *Bouygues* precizē, ka ikviens valdības pārstāvja publisks paziņojums par labu kādam uzņēmumam pats par sevi nav uzskatāms par valsts atbalstu, bet ir jānovērtē, ņemot vērā tā tekstu, kontekstu un apstākļus konkrētajā brīdī. Taču šajā gadījumā, ņemot vērā attiecīgo paziņojumu precizitāti un *FT* kā vēsturiskas operatores nozīmīgumu un tās ārkārtīgi smago finansiālo stāvokli, attiecīgajiem paziņojumiem esot īpaša nozīme, kas pielīdzināma Francijas valsts piešķirtai garantijai.

167 Pēc sabiedrību *Bouygues* domām, no ekonomikas ministra 2003. gada 22. jūlija apkārtraksta ar nosaukumu "Recensement des dispositifs de garantie implicite ou explicite accordée par l'État [français]" ["[Francijas] valsts piešķirto netiešo vai tiešo garantiju saraksts"] (turpmāk tekstā — "2003. gada 22. jūlija apkārtraksts") un it īpaši no šim apkārtrakstam pievienotā paskaidrojuma raksta izriet, ka tieša garantija nozīmē, ka juridiskajā pamatojumā ietilpst vārdi "valsts garantē", savukārt netiešas garantijas gadījumā tiek prasīts tikai noteikt, vai administratīvs akts "rada un ietver finansiālas sekas valstij". Turklāt paskaidrojuma rakstā ir atzīts, ka valsts garantija var izrietēt it īpaši no "ministrijas vēstules vai jebkāda cita pamata" un ka garantijas, kas varēja tikt piešķirtas bez atbilstoša juridiskā pamata, tomēr var "radīt tiesības to saņēmēju labā". Tā kā Komisija atzīst, ka paziņojumi kopš 2002. gada jūlija ietver finansiālu risku un ka tie ir pietiekami skaidri, precīzi un noteikti, lai liecinātu par Francijas valsts

ticamām saistībām, tai vajadzēja secināt, ka runa bija par netiešu garantiju kā valsts atbalstu.

168 Treškārt, sabiedrības *Bouygues* apgalvo, ka paziņojumi kopš 2002. gada jūlija izkropļoja konkurenci un ietekmēja tirdzniecību starp dalībvalstīm.

169 Sabiedrības *Bouygues* no visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem secina, ka paziņojumi kopš 2002. gada jūlija piešķīra *FT* selektīvu priekšrocību, kas nebija pamatota no saprātīga privātā investora kritērija aspekta, kas iesaista Francijas valsts līdzekļus, izkropļo konkurenci un ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm. Līdz ar to šie paziņojumi, skatīti atsevišķi vai kopā, izpilda četrus EKL 87. panta 1. punktā minētos nosacījumus un ir uzskatāmi par vienu vai vairākiem valsts atbalstiem, kas ir nošķirami no atbalsta, kurš ietver akcionāra avansu. Tādējādi, atsakoties kvalificēt šos paziņojumus par atsevišķiem atbalstiem, Komisija nav ievērojusi EKL 87. panta 1. punktu.

Par sabiedrību *Bouygues* otro pamatu

170 Saskaņā ar sabiedrību *Bouygues* teikto, apstrīdētā lēmuma 1. pants ir jāatceļ arī sakarā ar būtisku formas prasību divkāršu pārkāpumu, proti, pretrunīgu un nepietiekamu pamatojumu.

171 Attiecībā uz pretrunīgu pamatojumu sabiedrības *Bouygues* norāda, ka, lai arī ar pirmo pamatu rindu tiek konstatēts, ka paziņojumi kopš 2002. gada jūlija atbilst nosacījumiem, kas liecina par valsts atbalstu, pārējie pamati ir pretrunā šādai versijai.

172 Tā, pamatojoties uz apstrīdētā lēmuma 36., 51. un 53. punktā minētajiem konstatējumiem, Komisija vispirms uzskatīja, ka paziņojumi kopš 2002. gada jūlija bija pietiekami skaidri, precīzi un noteikti, lai secinātu par nepārprotamu, noteiktu un ticamu Francijas valsts saistību esamību (šī lēmuma 185., 207.–210. apsvērums). Turpinājumā Komisija konstatēja, ka šīs saistības ietvēra valsts līdzekļus, ciktāl tās spēja radīt Francijas valstij izmaksas. Pēdējai minētajai ir juridisks pienākums vai faktisks uzdevums turēt šo solījumu, pretējā gadījumā tai vajadzēs atlīdzināt *FT* kreditoriem nodarītos zaudējumus vai vismaz tā zaudēs finanšu tirgus uzticību, kas radītu daudz lielākus finansiālus zaudējumus (minētā lēmuma 217. un 221. apsvērums).

173 Turklāt Komisija konstatēja, ka paziņojumi kopš 2002. gada jūlija piešķīra *FT* noteiktu un papildu priekšrocību, palīdzot saglabāt tās kredītreitingu un palielināt tās akciju vērtību (apstrīdētā lēmuma 188. un 221. apsvērums), proti, priekšrocību, kāda *FT* nebūtu normālos tirgus apstākļos, ņemot vērā tās smago finansiālo stāvokli (minētā lēmuma 212. apsvērums). No apstrīdētā lēmuma 56., 221. un 222. apsvēruma, skatot tos kopā, izriet, ka šī *FT* priekšrocība, proti, iespēja iekļūt finanšu tirgū ar labvēlīgākiem nosacījumiem, pastāvēja pirms paziņojuma par akcionāra avansu. Tāpat minētā lēmuma 188. apsvērumā ir apstiprināts, ka Komisija uzskatīja, ka no 2002. gada jūlija līdz 2002. gada oktobrim *FT* bija saņēmusi selektīvu priekšrocību.

174 Turklāt no apstrīdētā lēmuma 17., 20.–35., 37., 39., 41., 49., 59., 229. un 230. apsvēruma izriet, ka, ņemot vērā *FT* tābrīža grūto finansiālo stāvokli, šādi piešķirtā priekšrocība nebija pamatota, ņemot vērā saprātīga privātā investora kritēriju. Visbeidzot

Komisija atzina, ka šī priekšrocība izkropļoja vai draudēja izkropļot konkurenci īpaši ievērojamā līmenī (apstrīdētā lēmuma 198. apsvērums) un ka šī situācija varēja ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm (apstrīdētā lēmuma 200. apsvērums).

175 Tomēr, neraugoties uz konstatējumu, saskaņā ar kuru visi atbalsta jēdziena nosacījumi EKL 87. panta 1. punkta izpratnē bija izpildīti, Komisija atteicās kvalificēt paziņojumus kopš 2002. gada jūlija par valsts atbalstu (apstrīdētā lēmuma 219. apsvērums) tāpēc, ka tās rīcībā nebija pietiekamas informācijas, lai neapgāžamā veidā pierādītu šādu atbalstu esamību (minētā lēmuma 189. un 219. apsvērums). Saskaņā ar sabiedrību *Bouygues* apgalvoto, šis secinājums ir pretrunīgs tiktāl, ciktāl iemesli apstrīdētajā lēmumā, kurā konstatēta visu atbalsta jēdziena nosacījumu izpilde, bija pietiekami un nebija nepieciešami papildu pierādījumi.

176 Attiecībā uz nepietiekamu pamatojumu sabiedrības *Bouygues* norāda, ka atteikums kvalificēt paziņojumus kopš 2002. gada jūlija par valsts atbalstu ir balstīts uz nepietiekamu pamatojumu. Komisija vispirms apstrīdētā lēmuma 188. un 218. apsvērumā atzina iespēju kvalificēt minētos paziņojumus par atbalstu, tomēr vienlaikus uzskatīja, ka tā ir "jauna versija, bet, iespējams, ne bez pamata". Taču minētā lēmuma 189. un 219. apsvērumā Komisija tomēr paziņoja, ka tās rīcībā nav "pietiekamu elementu, lai neapgāžamā veidā pierādītu finansiāla atbalsta pastāvēšanu, balstoties uz šo jauno versiju". Pēc sabiedrību *Bouygues* domām, šādi nenoteikti iemesli neļauj pamatot Komisijas atteikumu kvalificēt paziņojumus kopš 2002. gada jūlija par valsts atbalstu un ir pretrunā prasībai norādīt pamatojumu. Pirmkārt, Komisija nepaskaidroja, kāpēc atbalsta kvalifikācija bija "jauna". Otrkārt, tā nav norādījusi pierādījumus, kādi trūkst, lai konstatētu atbalsta esamību.

177 Attiecībā, pirmkārt, uz apgalvoto atbalsta kvalifikācijas novatorisko raksturu sabiedrības *Bouygues* atgādina, ka atbalsta jēdziens ir objektīvs jēdziens, kas aptver visus valsts pasākumus, kādi var piešķirt tiešas vai netiešas priekšrocības uzņēmumam.

Šim jēdzienam ir pilnībā juridisks raksturs un tāpēc tas ir atkarīgs tikai no jautājuma, vai priekšrocības saņēmējs — uzņēmums saņem tādu ekonomisku priekšrocību, kāda tam nebūtu bijusi parastos tirgus apstākļos. No minētā izriet, ka Komisijai nav rīcības brīvības, lai noteiktu, vai pasākums ir uzskatāms par valsts atbalstu. Tai ir plaša rīcības brīvība tikai tajā stadijā, kad tiek izvērtēta atbalsta iespējamā saderība EKL 87. panta 3. punkta izpratnē, proti, kad tiek veikts sarežģīts vērtējums no ekonomiskā, sociālā, reģionālā un nozares viedokļa. Tāpēc Komisijai ir pienākums kvalificēt kā valsts atbalstu ikvienu pasākumu, kas objektīvi izpilda EKL 87. panta 1. punktā paredzētos nosacījumus.

178 Tāpēc Komisija nevar tikai izvērtēt EKL 87. panta 1. punkta piemērošanas īpašā gadījumā novatorisko raksturu, lai izvairītos no secinājuma par valsts atbalsta esamību. Pretējā gadījumā būtu jāatzīst, ka valsts atbalsta jēdziens nav progresējošs, kas nozīmētu lietderīgās iedarbības atņemšanu EKL 87. un nākamajiem pantiem.

179 Sabiedrības *Bouygues* apgalvo, ka šī lieta katrā ziņā nav pirmā reize, kad Komisija lemj par juridisko kvalifikāciju, piemērojot EKL 87. un 88. pantu, paziņojumiem par atbalstu, kurus ir izteikušas dalībvalstu iestādes par labu kādam uzņēmumam. Lēmumā attiecībā uz *Crédit foncier* (skat. šī sprieduma 159. punktu) Komisija uzskatīja, ka Francijas iestāžu publisko paziņojumu mērķis bija pārliecināt *Crédit foncier de France* (turpmāk tekstā — "*CFF*") kreditorus par to izsniegto kredītu statusu, un tā tos kvalificēja par valsts atbalstu. Pēc sabiedrību *Bouygues* domām, līdzīgs vērtējums ir jāveic arī šajā gadījumā, jo abās lietās ir ļoti līdzīgi fakti. Pirmkārt, *CFF* un *FT* piedzīvoja līdzīgas finansiālās grūtības, kuras raksturoja lieli parādi un kredītreitinga pazemināšanās, liedzot vērsties pēc palīdzības obligāciju tirgū (lēmuma attiecībā uz *Crédit foncier* 14. apsvērums). Otrkārt, 1996. gada 26. jūlija paziņojumā presei ekonomikas ministrs norādīja, līdzīgi kā viņš apstiprināja 2002. gada 12. jūlija paziņojumā, ka "[Francijas]

valsts apsolīja, ka visi maksājumi, pamatsummas un procenti saistībā ar *CFF* parādu, kas ir apstiprināts vērstpapīros, tiks nomaksāti" (lēmuma attiecībā uz *Crédit foncier* 36. apsvērums; skat. arī apstrīdētā lēmuma 208. apsvērumu). Treškārt, lēmuma attiecībā uz *Crédit foncier* 40. apsvērumā Komisija atgādināja par nepieciešamību ņemt vērā atbalsta pasākumu ietekmi un ka šajā sakarā, "nomierinot kreditorus attiecībā uz to izsniegtajiem kredītiem, attiecīgais paziņojums ļāva izvairīties no prasības par *CFF* vērtspapīru dzēšanu nopietnā likviditātes krīzes laikā, kad iestāde nespēja iegūt finansējumu tirgū normālos apstākļos". *FT* gadījumā ietekme, kas izrietēja no atgūtas tirgus uzticības, bija līdzīga. Visbeidzot, lēmuma attiecībā uz *Crédit foncier* 44. apsvērums — saskaņā ar kuru "Komisija uzskata, ka [ekonomikas] ministra 1996. gada aprīļa paziņojumam, kaut arī tas nebija juridiski noformēts, tomēr bija būtiska ietekme un tāpēc tas ir jāuzskata par līdzvērtīgu garantijai" — ir pilnībā piemērojams *FT* gadījumā. Sabiedrības *Bouygues* tomēr atzīst, atšķirībā no ekonomikas ministra paziņojuma presei sakarā ar lēmumu attiecībā uz *Crédit foncier*, ka paziņojumi kopš 2002. gada jūlija neietvēra vārdu "saistības". Taču saistības var izrietēt no izmantotajiem vārdiem, to noteiktības un atkārtošanās, kā tas ir minēto paziņojumu gadījumā.

180 No minētā izrietot, ka pamatojums, kas ir balstīts uz apgalvoto atbalsta kvalifikācijas novatorisko raksturu, ir nepietiekams.

181 Otrkārt, attiecībā uz apgalvoto informācijas nepietiekamību, lai neapstrīdamā veidā konstatētu atbalsta esamību (apstrīdētā lēmuma 189. apsvērums), sabiedrības *Bouygues* pārmet Komisijai, ka tā nav paskaidrojusi, kādi pierādījumi šajā sakarā trūkst. Tā kā Komisijas rīcībā bija 2004. gada 28. aprīļa ziņojums un vairāki trešo personu, tostarp sabiedrību *Bouygues*, iesniegtie ziņojumi un pētījumi, tā nevarēja pamatoti apgalvot, ka tās rīcībā nebija pietiekamas informācijas, lai lemtu par paziņojumu kopš 2002. gada jūlija juridisko kvalifikāciju. Pamatojoties uz šo informāciju, Komisijai bija iespējams pieņemt galīgo lēmumu par šo paziņojumu kvalifikāciju vai vismaz

tai vajadzēja izvērtēt šīs informācijas atbilstību, lai skaidri un precīzi pamatotu šādas kvalifikācijas noraidīšanu. Pat ja tas nebūtu iespējams, Komisijai vajadzēja ievākt papildu informāciju pirms administratīvā procesa izbeigšanas un apstrīdētā lēmuma pieņemšanas.

d) Komisijas argumenti

Par Francijas Republikas un *FT* otrā pamata pirmo daļu

182 Komisija vispirms apgalvo, ka Francijas Republika nepieļaujamā veidā nošķirti interpretē apstrīdētā lēmuma 194. apsvērumu, saskaņā ar kuru akcionāra avanss piešķir *FT* priekšrocību, un minētā lēmuma 197. un it īpaši 203.–230. apsvērumu, kuros Komisija izvērtēja, vai, šādi piešķirot priekšrocību, tika ievērots saprātīga privātā investora kritērijs.

183 Pēc Komisijas domām, Francijas Republika un *FT* kļūdaini izvēlējās statiski un "fotogrāfiski" interpretēt attiecīgo darījumu, kā arī šauri un daļēji interpretēt apstrīdēto lēmumu. To pieejas mērķis ir izvērtēt tikai tos pasākumus, kas paziņoti 2002. gada decembrī, izslēdzot paziņojumus kopš 2002. gada jūlija, kuru mērķis bija nomierināt tirgus analītiķus pirms kredītlīnijas EUR 9 miljardu apmērā piešķiršanas 2002. gada decembrī. Taču nav iespējams atsevišķi analizēt notikumus, kas risinājās pirms akcio-

nāra avansa projekta 2002. gada decembrī. Turklāt apstrīdētā lēmuma 187., 222. un nākamajos apsvērumos Komisija paskaidroja iemeslus, kāpēc tai bija jāanalizē paziņojumi kopš 2002. gada jūlija un akcionāra avanss kā viens vesels. Tāpat tā šajos apsvērumos norādīja, ka neatkarīgi no jautājuma par to, vai šos paziņojumus kā tādus var uzskatīt par atbalstu, laikā, kad tika konkretizēta šī 2002. gada decembra notikumu secība, tika konstatēts, ka Francijas valsts saistības, kas vairs nebija atsaucamas, neatbilda privāta investora kritērijam un bija uzskatāmas par valsts atbalstu. Francijas iestāžu stratēģija iekļāvās nepārtrauktā *FT* glābšanas procesā, kurš ietvēra ne tikai 2002. gada decembra notikumus (apstrīdētā lēmuma 219. un nākamie apsvērumi). Šis aspekts ir pietiekami precīzi parādīts apstrīdētajā lēmumā, it īpaši tā 191. un 223. apsvērumā.

184 Iepriekš minētā pieeja ir apkopota 191. apsvērumā un ir atspoguļota it īpaši faktu hronoloģiskā izklāstā apstrīdētā lēmuma 20. un nākamajos apsvērumos un 36. un nākamajos apsvērumos. Šajā sakarā Komisija atsaucas uz iepriekš 152. punktā minēto spriedumu lietā *BP Chemicals*/Komisija (179. punkts), kurā Pirmās instances tiesa atgādināja nepieciešamību ņemt vērā visu uzņēmuma glābšanas operāciju kopumā un atcēla Komisijas lēmumu, kurā bija kļūdaini nošķirtas dažādas attiecīgā kapitāla ieguldījumu operācijas. No minētā izriet Komisijas pienākums, it īpaši novērtējot sarežģītas glābšanas un pārstrukturēšanas operācijas, izvērtēt, cik lielā mērā agrāk notikušās darbības, kuras nevarēja veikt saprātīgs investors, iespaidoja vai atviegloja esošo rīcību. Šādos gadījumos atsevišķi īstenota rīcība procesa beigās var šķist "saprātīga", ja tā ir tikusi īstenota ārpus tās konteksta, kā to šajā gadījumā cenšas darīt Francijas Republika un *FT*. Komisija piebilst, ka iepriekš 152. punktā minētajā spriedumā lietā *BP Chemicals*/Komisija Pirmās instances tiesa neuzskatīja, ka trešais kapitāla ieguldījums bija valsts atbalsts.

185 Tomēr galveno notikumu secība, kāda ir norādīta apstrīdētā lēmuma 36.–56. apsvērumā, skaidri parādīja Francijas Republikas nolūku atbalstīt *FT*, lai kavētu tās kredītreitinga tālāku pazemināšanos. Šajā sakarā finanšu tirgus analītiķi netika iztaujāti par to, vai paziņojumi kopš 2002. gada jūlija bija vai nebija saistoši un vai tie liecināja vai neliecināja par neatsaucamām saistībām. Iespaidu, ka šīs saistības bija obligātas, drīzāk radīja Francijas valsts, un tas bija izšķirošs gan kredītreitinga aģentūru, gan tirgus analītiķu uztverē, ņemot vērā *FT* akciju vērtības pieaugumu pēc 2002. gada 12. jūlija paziņojuma. Francijas Republika ne paskaidroja, ne norādīja iemeslus, kāpēc tirgus analītiķiem vajadzēja apšaubīt Francijas valsts saistību noteiktību. Tieši pretēji, no uzdotās "inventarizācijas" prezentācijas *FT* valdē 2002. gada 4. decembrī izriet, ka *FT* nešaubījās, ka Francijas valsts atbalsts bija būtisks kredītreitinga aģentūrām. Tāpēc jautājums par to, vai paziņojumi kopš 2002. gada jūlija bija vai nebija uzskatāmi par atbalstu, vairs nav atbilstošs, jo brīdī, kad šie paziņojumi 2002. gada decembrī tika materializēti akcionāra avansa projekta veidā, bija konstatēts, pirmkārt, ka saistības ir kļuvušas par neatsaucamām un, otrkārt, ka tās neatbilda privātā investora kritērijam, ņemot vērā, ka tās netika īstenotas normālos tirgus apstākļos.

186 Šāds secinājums netiek apšaubīts iepriekš 159. punktā minētajā spriedumā lietā *Air France*/Komisija (74. un 79. punkts). Šis spriedums drīzāk apstiprināja, ka, ņemot vērā *FT* situāciju 2002. gada jūlijā, privāts investors nebūtu izdarījis tādus paziņojumus, kādus izdarīja Francijas iestādes kopš 2002. gada jūlija, kuri varēja apdraudēt uzticamību un reputāciju šim investoram, pirms tam neveicot vismaz *FT* auditu (apstrīdētā lēmuma 228. un nākamie apsvērumi). Francijas iestādes 2002. gada 12. jūlija paziņojuma laikā nezināja *FT* finansiālo grūtību patieso lielumu. Taču Komisija atzina, ka iepriekš 159. punktā minētajā spriedumā lietā *Air France*/Komisija Pirmās instances tiesa neizskatīja jautājumu, vai saprātīga investora kritērijs ir piemērojams tikai juridiski neatsaucamām saistībām.

187 Komisija atzīst, ka nekad nav noliegusi, ka paziņojumi kopš 2002. gada jūlija varēja radīt finansiālu risku. Tomēr tā uzskatīja, ka tās rīcībā nav pietiekamu pierādījumu, lai neapgāžamā veidā pierādītu, pamatojoties uz šo jauno versiju, ka šie paziņojumi bija valsts līdzekļus ietverošas neatsaucamas saistības un tādējādi atbalsts EKL 87. panta izpratnē (apstrīdētā lēmuma 218. un 219. apsvērums). Tomēr tai bija tiesības pārbaudīt, vai tādos apstākļos, kādi pastāvēja 2002. gada jūlijā, saprātīgs privāts investors būtu uzņēmies tādu pašu risku (minētā lēmuma 218. un 229. apsvērums), kas bija, pirmkārt, ekonomisks risks, saistīts ar šo paziņojumu ticamību tirgū (minētā lēmuma 217., 220. un 221. apsvērums), un, otrkārt, juridisks risks, jo šos paziņojumus varēja uzskatīt par saistošiem vairākās valsts tiesību sistēmās (minētā lēmuma 215. apsvērums). Šī iemesla dēļ Komisija vispirms kvalificēja kā "jaun[u] [..] bet, iespējams, ne bez pamata" versiju, saskaņā ar kuru 2002. gada 12. jūlija paziņojums viens pats bija uzskatāms par atbalstu (minētā lēmuma 188. un 218. apsvērums), tālāk atzina, ka tā nevar neapgāžami pierādīt atbalsta esamību uz šāda pamata (minētā lēmuma 189. un 219. apsvērums), un, visbeidzot, piekrita "tradicionālākai pieejai" atbalsta jēdzienam (minētā lēmuma 219.–230. apsvērums). No minētā tā secina, ka, sākot ar 2002. gada jūliju, bija kļuvis par neiespējamu salīdzināt valsts investora rīcību ar privāta investora rīcību normālos tirgus apstākļos, jo neviens privāts investors nevarēja ietekmēt tirgu tā, kā to izdarīja Francijas iestādes ar saviem paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija. Šī iemesla dēļ Komisija secināja, ka saprātīga privātā investora kritērija piemērošana attiecībā tikai uz situāciju 2002. gada decembrī bija nepareiza, jo tobrīd vairs nebija iespējams spriest par *FT* situāciju normālos tirgus apstākļos (minētā lēmuma 219.–230. apsvērums).

188 Komisija noraida versiju, saskaņā ar kuru tā kavē dalībvalstis rīkoties kā saprātīgiem investoriem. Arī privāts operators var izteikt komentārus vai rīkoties tā, lai radītu neatsaucamas juridiskas saistības, kas ietver finansiālu risku, un šo saistību neatsaucamais raksturs var nebūt noteikts. Līdz ar to Komisija var likumīgi pārbaudīt, vai privāts operators ir uzņēmies šādu risku, un attiecīgi piemērot privāta investora kritēriju rīcībai, kas potenciāli nerada neatsaucamas juridiskas saistības. Tāpēc tā tikai salīdzināja Francijas valsts rīcību ar privāta investora rīcību visa procesa garumā, kura rezultātā šī valsts konkretizēja šo atbalstu akcionāra avansa veidā, un šis avanss bija

tikai kā materializācija tās principiālajam lēmumam atbalstīt *FT* ar atbilstošiem pasākumiem, kas tika darīti zināmi ar paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija (apstrīdētā lēmuma 36. un 185. apsvērums). Tomēr šo skaidro un kategorisko saistību publiska paziņošana tirgū radīja finansiālu risku, kādu privāts investors nebūtu uzņēmies tik vieglprātīgi, vismaz ne pirms viņš būtu pilnīgi informēts par *FT* finansiālo stāvokli (apstrīdētā lēmuma 229. apsvērums). Francijas iestādes administratīvā procesa laikā pašas atzina, ka 2002. gada 12. jūlijā tās neesot nezinājušas ne patieso *FT* situāciju, ne efektīvus līdzekļus, kā to uzlabot. Šādā situācijā ikviens saprātīgs akcionārs būtu izvairījies izteikt paziņojumus, kas var radīt pat nākotnes saistības, kuras var apdraudēt viņa paša finansiālo stāvokli tirgos. Komisijas precizē, ka tad, kad valsts vēlas veikt atbalsta pasākumus par labu kādam uzņēmumam, kurš ir nonācis grūtībās, un paziņot tās nolūku tirgum, tai ir jācenšas neizkropļot konkurenci un attiecīgajā gadījumā ievērot noteikumus valsts atbalsta jomā. Līdz ar to, ja šo atbalstu var uzskatīt par [valsts] atbalstu, ikviens paziņojums par atbalstu ir jāizdara ar nepārprotamu atrunu, ka ikviena turpmākā iesaistīšanās tiks iepriekš paziņota Komisijai un īstenota tikai pēc apstiprināšanas, tādējādi nosakot nosacījumu šī paziņojuma izpildei.

Par Francijas Republikas un *FT* otrā pamata otro daļu

189 Pēc Komisijas domām, ņemot vērā materiālo un ekonomisko saikni starp 2002. gada 12. jūlija paziņojumu un akcionāra avansa projektu, bija nepieciešams izvērtēt visu Francijas valsts rīcību kopš 2002. gada jūlija (apstrīdētā lēmuma 187. apsvērums). Ierobežojot pārbaudi tikai ar faktiem, uz kuriem attiecas paziņojums, dalībvalstij tiktu

dota brīva izvēle noteikt atbilstošu analīzes periodu, kas būtu pretrunā atbalsta jēdziena objektīvajam raksturam, kas ir balstīts uz ekonomisko realitāti. Līdz ar to, ja Komisijas rīcībā ir nonākuši atbilstoši un objektīvi agrāki fakti, tai šie fakti ir jāiekļauj analīzē. Šajā gadījumā 2002. gada 12. jūlija paziņojums bija daļa no "garākas secīgu pasākumu virknes", kurā akcionāra avansa projekts un pieteikšanās palielināt kapitālu ir tikai pēdējie elementi. Tāpēc Komisijai tie bija jāizvērtē visi kopā, ļaujot tai pareizi secināt, ka 2002. gada decembrī tika īstenoti pasākumi, kas ir atbalsta jēdzienu veidojošie elementi.

190 Komisija apstrīd, ka 2002. gada 12. jūlija paziņojums neietvēra valsts saistības attiecībā uz iespējamu finansiālu atbalstu *FT* un ka tā balstījās uz tīri subjektīvu viedokli, vērtējot, kā šo paziņojumu, tāsprāt, varētu uztvert tirgus analītiķi. Tieši pretēji, tā balstījās uz objektīviem faktiem, kas pierādīja, ka no tirgus analītiķu viedokļa šis paziņojums radīja iespaidu par Francijas valsts obligātām saistībām un iesaistīšanos nākotnē. Tādējādi paziņojumu kopš 2002. gada jūlija mērķis bija nomierināt tirgus analītiķus, un Francijas iestādes sazinājās ar kredītreitinga aģentūrām, lai novērstu, ka *FT* akciju vērtība tiek pazemināta līdz "junk bond" līmenim. Turklāt, kā izriet no apstrīdētā lēmuma 210. apsvēruma, Francijas Republikas un *FT* versija ir pretrunīga. Tā kā prasītājas nav detalizēti apstrīdējušas minētā apsvēruma likumību, šī versija ir jānoraida kā nepamatota.

191 No visa iepriekš minētā Komisija secina, ka Francijas Republikas un *FT* otrais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

Par Francijas Republikas un *FT* trešo pamatu

— Par acīmredzamu kļūdu vērtējumā attiecībā uz 2002. gada 12. jūlija paziņojumu

192 Pēc Komisijas domām, Francijas valsts lēmums atbalstīt *FT* tika pieņemts pēc 2002. gada 12. jūlija, kaut arī tobrīd tās saistību noteikumi vēl nebija precizēti. 2002. gada 12. jūlija paziņojums bija daļa no "ticam[as] valsts saistību stratēģij[as] atbalstīt *FT*" un tā to uztvēra arī tirgus analītiķi (apstrīdētā lēmuma 220. un nākamie apsvērumi). No šī paziņojuma un tā konteksta burtiskas analīzes izriet, ka šīs saistības bija skaidras un ka turklāt tās tika atkārtotas (minētā lēmuma 205.–212. apsvērums), it īpaši kredītreitinga aģentūrām. Savā 2002. gada 12. jūlija paziņojumā presei *S & P* precizēja, ka Francijas iestādes sazinājās ar to tieši, lai nodrošinātu savu atbalstu *FT* (minētā lēmuma 38. apsvērums). No kredītreitinga aģentūru, ar kurām bija sazinājušās valsts iestādes, viedokļa 2002. gada 12. jūlija paziņojums līdz ar to pauda Francijas valsts vēlmi atbalstīt *FT*. Šādus atkārtotus un saskaņotus paziņojumus no ministra, kas ir atbildīgs par Francijas valsts daļu pārvaldību un kurš pārstāv *FT* vairākuma akcionāru, puses tirgus analītiķi, protams, varēja uzskatīt par Francijas valsts ticamām un beznosacījuma saistībām, lai finansiāli atbalstītu *FT* (minētā lēmuma 217. apsvērums). Komisija pierādīja, ka šādu tirgus analītiķu viedokli apstiprināja finanšu analītiķu reakcija un komentāri, kuri 2002. gada 12. jūlija paziņojumu interpretēja kā noteiktas saistības finansiālā atbalsta sakarā un kā atbalstu *FT* kredītreitinga saglabāšanai investīcijām drošā līmenī (minētā lēmuma 220., 221., 37., 38., 52. un 58. apsvērums).

193 Pēc Komisijas domām, fakts, ka Francijas valsts kvalificēja savu rīcību kā piesardzīgu, neapšauba tās saistību beznosacījuma raksturu. Tāpat minējums par iespējamām

FT finanšu problēmām nevar tikt interpretēts kā šo saistību suspensīvs vai atceļošs nosacījums (apstrīdētā lēmuma 210. apsvērums). Patiesībā nav neviens elements, kas ļautu pierādīt, ka tirgus analītiķi uzskatīja, ka šajā sakarā ir kāds nosacījums. Ja ekonomikas ministrs būtu vēlējies pakļaut savas saistības nosacījumiem, ievērojot Kopienu tiesības, viņš nebūtu izmantojis tikai vārdus "saprātīgs investors", kuri tirgus analītiķiem noteikti nebūtu likuši domāt, ka runa ir par valsts atbalsta tiesību jomu, bet viņam būtu vajadzējis izteikt nepārprotamu atrunu, saskaņā ar kuru par ikvienu tālāku iesaistīšanos iepriekš tiktu paziņots Komisijai un tā tiktu īstenota tikai pēc Komisijas apstiprinājuma (apstrīdētā lēmuma 229. apsvērums). Visbeidzot, attiecībā uz atšķirību starp lēmumu attiecībā uz *Crédit foncier* (skat. šī sprieduma 159. punktu) un apstrīdēto lēmumu Komisija atzina, ka šajā gadījumā Francijas valsts saistības nebija tik skaidras kā situācijā, kas bija pamatā šim otram lēmumam.

194 Attiecībā uz jautājumu par to, vai 2002. gada 12. jūlija paziņojums ietekmēja situāciju tirgū 2002. gada decembrī, Komisija atsaucas uz savu argumentu, ko tā izvirzīja atbildē uz Francijas Republikas un *FT* pirmo un otro pamatu. Šī paziņojuma galvenās sekas bija tādas, ka līdz 2002. gada decembrim *FT* kredītreitings varēja tikt saglabāts investīcijām drošā līmenī tā vietā, lai to pazeminātu līdz līmenim "junk bond". Francijas valsts 2002. gada septembrī atkārtoti izrādīja savu atbalstu *FT*, kura rezultātā *Moody's* izmainīja parāda perspektīvu no negatīvas uz stabilu (apstrīdētā lēmuma 52. apsvērums). 2002. gada decembrī *S & P* atkārtoja, ka Francijas valsts atbalsts kopš 2002. jūlija bija galvenais faktors, kas ļāva saglabāt kredītreitingu investīcijām drošā līmenī (minētā lēmuma 58. apsvērums). Ja *FT* kredītreitings nebūtu bijis šajā līmenī 2002. gada jūlijā, *FT* pašu kapitāla palielināšanu, kas bija plāna "Mērķi 2005" būtiska sastāvdaļa, šādos apstākļos nebūtu bijis iespējams īstenot. Tādējādi 2002. gada 12. jūlija paziņojums ietekmēja 2002. gada decembra pasākumus, un visi notikumi pēc 2002. gada jūlija norisinājās tādā tirgū, kuru bija "saindējis" šis paziņojums. Šajā sakarā Francijas Republika kļūdaini apgalvoja, ka šī sazināšanās kā *FT* vairākuma akcionārei ar kredītreitinga aģentūrām nav neparasta. Ņemot vērā *FT* parāda lielumu

(EUR 70 miljardi) un tā kā nebija pieejama skaidra un pilnīga informācija par *FT* ekonomisko stāvokli, privāts vairākuma akcionārs šādos apstākļos nebūtu izdarījis šādus paziņojumus *FT* atbalstam (apstrīdētā lēmuma 229. apsvērums). Pēc Komisijas domām, šī iemesla dēļ paziņojumi kopš 2002. gada jūlija un saziņa ar kredītreitinga aģentūrām "saindēja" situāciju tirgū tā, ka, 2002. gada decembrī paziņojot par akcionāra avansu, nevarēja uzskatīt, ka šis paziņojums tika izdarīts normālos tirgus apstākļos. Šo "piesārņošanas" ietekmi nemazināja citi notikumi, kas ietekmēja tirgus analītiķu viedokli pēc 2002. gada jūlija (minētā lēmuma 260. un 261. apsvērums).

195 Turklāt Komisija noraida kritiku, kāda ir izvirzīta attiecībā uz 2004. gada 28. aprīļa ziņojumā piemēroto metodoloģiju. Visbeidzot, tā apstrīd atbilstību salīdzinājumam starp *Deutsche Telekom* un *FT*, kādu veica Francijas Republika un *FT*, lai pierādītu, ka paziņojumi kopš 2002. gada jūlija nebija izšķiroši.

— Par acīmredzamu kļūdu vērtējumā attiecībā uz saprātīga privātā investora kritērija piemērojamību

196 Attiecībā uz apgalvoto acīmredzamo kļūdu vērtējumā, kas ietvēra saprātīga privātā investora kritērija piemērošanu, neraugoties uz to, ka Komisija neatzina priekšrocības esamību, Komisija savai aizstāvībai atsaucas uz Francijas Republikas un *FT* otrā pamata otro daļu. Taču tā piebilst, ka vienmēr ir uzskatījusi, ka neatsaucamais akcionāra avansa piedāvājums ir priekšrocība *FT*. Tomēr Komisija neuzskatīja par lietderīgu izskatīt teorētisku jautājumu par to, vai šī priekšrocība, skatīta atsevišķi un tādējādi neņemot vērā paziņojumus kopš 2002. gada jūlija, atbilda saprātīga privātā

investora kritērijam. Patiesībā šis jautājums ir zaudējis savu priekšmetu apstrīdētā lēmuma 225. apsvērumā minēto iemeslu dēļ.

197 Šajā sakarā Komisija atgādina apstrīdētā lēmuma 187., 222. un nākamos apsvērumus un tās argumentus, kas tika izvirzīti atbildē uz Francijas Republikas un *FT* otro pamatu, izklāstot iemeslus, kāpēc tai vajadzēja kā vienu veselu analizēt paziņojumus kopš 2002. gada jūlija un 2002. gada decembra akcionāra avansa projektu. Neatkarīgi no jautājuma par to, vai šie paziņojumi vai projekts, skatīti atsevišķi, atbilst visiem nosacījumiem, kas veido atbalsta jēdzienu, Komisija konstatēja, ka laikā, kad notikumu virkne konkretizējās 2002. gada decembrī, turpmāk neatsaucamās Francijas valsts saistības, skatītas paziņojumu kopš 2002. gada jūlija kontekstā, neatbilda privāta investora kritērijam un tāpēc bija uzskatāmas par valsts atbalstu. Attiecībā uz *FT* argumentu, kas ir saistīts ar to, ka akcionāra avanss nekad tā arī netika parakstīts, Komisija atsaucas uz apstrīdētā lēmuma 196. apsvērumu. Turklāt tā nekad nav apgalvojusi, ka tirgus analītiķi uztvēra akcionāra avansa piedāvājumu kā Francijas valsts saistību materializāciju, pārsniedzot tās daļu kapitāla paaugstināšanā nākotnē. Būtiskākais bija nozīme, kādu kredītreitinga aģentūras piešķīra Francijas valsts atbalstam. Šis atbalsts un kredītreitinga aģentūru reakcija kļuva zināmi 2002. gada jūlijā. Turklāt Komisija neapstrīd tirgus analītiķu pozitīvo reakciju pēc 2002. gada 2. oktobra paziņojuma par jauna *FT* izpilddirektora iecelšanu. Tomēr *FT* nepaskaidroja iemeslus, kāpēc šī iecelšana bija nozīmīgāka nekā paziņojumi un tiešie kontakti ar kredītreitinga aģentūrām 2002. gada jūlijā, lai novērstu *FT* kredītreitinga samazināšanu līdz "junk bond" līmenim. Arī akcionāra avansa projekta ietekme 2002. gada decembrī bija mazāka nekā paziņojumu kopš 2002. gada jūlija ietekme, jo 2002. gada decembrī lielākā daļa tirgus analītiķu tika nomierināti attiecībā uz Francijas valsts atbalsta par labu *FT* realitāti un noteiktību. Ņemot vērā paziņojumu kopš 2002. gada jūlija ietekmi, akcionāra avanss līdz ar to netika īstenots normālos tirgus apstākļos un tādējādi piešķīra priekšrocību *FT*.

— Par acīmredzamu kļūdu vērtējumā attiecībā uz Francijas valsts kā saprātīgas investores rīcību

198 Komisija uzskata, ka ir pilnībā atbildējusi uz iebildumu saistībā ar apgalvoto acīmredzamo kļūdu vērtējumā, piemērojot saprātīga privātā investora kritēriju, ko tā neuzskata par atsevišķu iebildumu. Līdz ar to šo iebildi nav jāizvērtē vai nu tāpēc, ka tai nav priekšmeta, vai arī tāpēc, ka tā ir nepieņemama Reglamenta 44. panta izpratnē.

199 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem Komisija secina, ka Francijas Republikas un *FT* trešajam pamatam daļēji trūkst priekšmeta vai arī tas ir nepieņemams un daļēji tas ir nepamatots un ir jānoraida.

Par sabiedrību *Bouygues* pirmo pamatu

— Par sabiedrību *Bouygues* argumentiem

200 Komisija apstrīd sabiedrību *Bouygues* statisko un "fotogrāfisko" pieeju attiecībā uz *FT* glābšanas operāciju, kuras mērķis ir saskaņā ar EKL 87. panta 1. punktu izvērtēt tikai paziņojumus kopš 2002. gada jūlija, kaut arī lietā T-425/04 Francijas Republika vēlas izvērtēt tikai tos pasākumus, kas paziņoti 2002. gada decembrī. Pēc Komisijas

domām, versija, saskaņā ar kuru šie paziņojumi, skatīti vai nu atsevišķi, vai kopā, izpilda četrus atbalsta jēdziena nosacījumus, ir balstīta uz apstrīdētā lēmuma šauru, daļēju un kļūdainu interpretāciju un tajā netiek ņemts vērā fakts, ka notikumi pirms 2002. gada decembra akcionāra avansa nepārtraukta glābšanas procesa ietvaros ir savā starpā saistīti gan no materiālā, gan ekonomiskā viedokļa.

201 Komisijai bija pienākums saskaņā ar saprātīga investora kritēriju analizēt kā vienu veselu paziņojumus kopš 2002. gada jūlija un akcionāra avansa projektu, jo šis projekts bija tikai agrāku secīgu notikumu konkretizācija (apstrīdētā lēmuma 187.–189., 191. un 215.–230. apsvērums). Šī pieeja ir atbilstoša judikatūrai, kurā ir prasīts ņemt vērā visu sarežģīto glābšanas un pārstrukturēšanas operāciju un it īpaši izvērtēt, ciktāl aktuālu un atsevišķi skatītu rīcību, kas ārpus tās konteksta var šķist "saprātīga", padarīja par nepieciešamu vai atviegloja agrāka rīcība, kuru saprātīgs investors tirgus ekonomikā neveiktu (iepriekš 152. punktā minētais spriedums lietā *BP Chemicals*/Komisija, 179. punkts). Komisija piebilst, ka, piemērojot privāta investora kritēriju, agrākus atbalstus, kas ietilpst nepārtrauktā procesā, principā var vai nu nosodīt pašus par sevi, vai nu ņemt vērā, lai raksturotu turpmāku atbalstu, kas, ņemot vērā šos agrākos atbalstus, ir tikai rīcība, kuru varēja īstenot saprātīgs privāts investors. Taču sabiedrības *Bouygues* neapstrīdēja faktu, ka apstrīdētajā lēmumā akcionāra avanss ir kvalificēts kā atbalsts. Tāpēc jautājums par to, vai paziņojumi kopš 2002. gada jūlija ir vai nav uzskatāmi par atbalstu, vairs nebija atbilstošs, jo minēto paziņojumu materializēšanas brīdī 2002. gada decembrī akcionāra avansa projekta veidā tika konstatēts, pirmkārt, ka Francijas valsts saistības bija kļuvušas neatsaucamas un, otrkārt, ka tās neatbilda privāta investora kritērijam.

202 Šajā sakarā Komisija apstrīd faktu līdzību šajā lietā un lietā, kurā tika pieņemts lēmums attiecībā uz *Crédit foncier* (skat. šī sprieduma 159. punktu). Šajā lietā ekonomikas ministra paziņojumiem nebija tāda pati ietekme un tie nebija tikpat precīzi

attiecībā uz Francijas valsts noteiktām saistībām kā paziņojumi, kas bija lēmuma attiecībā uz *Crédit foncier* priekšmets (skat., pirmkārt, lēmuma attiecībā uz *Crédit foncier* 36. apsvērumu, un, otrkārt, apstrīdētā lēmuma 219. apsvērumu).

203 Komisija piebilst, ka atbilstošais analīzes periods nav jānosaka ne paziņotājai valstij, ne ieinteresētajām pusēm. Atbalsta jēdziens ir objektīvs un balstīts uz ekonomisko realitāti. Tāpēc, ja Komisija izskata agrākus objektīvus un atbilstošus faktus, tad tai šie fakti ir jāiekļauj savā analīzē. Šajā gadījumā paziņojumi kopš 2002. gada jūlija ir daļa no "garākas secīgu pasākumu virknes", kurā akcionāra avansa projekts un pieteikšanās palielināt *FT* kapitālu ir tikai pēdējie elementi. Tāpēc Komisija pamatoti konstatēja, ka šajā gadījumā visi elementi, kas veido atbalsta jēdzienu, pastāvēja, tikai sākot ar 2002. gada decembri.

204 Līdz ar to sabiedrību *Bouygues* pirmais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

— Par *FT* kā personas, kas iestājusies lietā, argumentiem

205 Attiecībā uz *FT* kā personas, kas iestājusies lietā, izvirzītajiem argumentiem Komisija vispirms atgādina, ka personām, kas iestājušās lietā, ir jāpieņem tiesvedība tādā stāvoklī, kādā tā ir, kad tās iestājas lietā, un to iestāšanās rakstā izvirzītajiem prasījumiem saskaņā ar Tiesas Statūtu 40. panta ceturto daļu nevar būt cits mērķis kā atbalstīt kādu no galveno lietas dalībnieku prasījumiem, jo personai, kas iestājusies lietā, nav tiesību izvirzīt tādu pamatu, kādu nav izvirzījusi prasītāja.

206 Komisija ir pārsteigta par to, ka *FT* kā persona, kas iestājusies lietā, atbalsta tās prasījumus, ar kuriem tiek aizstāvēta apstrīdētā lēmuma 1. panta likumība, kaut arī lietā T-444/04 tā, protams, citu iemeslu dēļ prasa atcelt minēto pantu. Tāpēc Komisija apšauba *FT* argumentus, kas ietverti pieteikumā par iestāšanos lietā, ņemot vērā, ka šajā otrajā lietā *FT* pārmet Komisijai, ka tā ir aizgājusi par tālu, apstrīdētā lēmuma 1. pantā nolemjot, ka akcionāra avanss paziņojumu kopš 2002. gada jūlija kontekstā ir uzskatāms par valsts atbalstu, kas nav saderīgs ar kopējo tirgu. Taču lietā T-450/04 apgalvojot, ka Komisija neaizgāja par tālu, ciktāl tā nekvalificēja paziņojumus kopš 2002. gada jūlija par atbalstu, *FT* nonāk pretrunā ar savu pašas nostāju, ko tā ir izteikusi prasības pieteikumā lietā T-444/04. *FT* nevar savā pieteikumā par iestāšanos lietā apgalvot, pirmkārt, ka apstrīdētā lēmuma 1. pants ir spēkā, un, otrkārt, savā prasībā lūgt atcelt minēto pantu. Pēc Komisijas domām, šai jaunajai nostājai, kas ir izteikta *FT* pieteikumā par iestāšanos lietā, vajadzētu loģiski pamudināt *FT* atteikties no savas prasības lietā T-444/04.

207 Pakārtoti Komisija apstrīd, ka 2002. gada 12. jūlija paziņojumu būtu izdarījis jebkurš privāts vairākuma akcionārs un ka tas bijis tik vispārīgs un ietvēris nosacījumus, ka to nevar interpretēt kā garantiju *FT* atbalstam. Komisija uzsvēra, ka Francijas valstij bija izšķiroši radīt kredītreitinga aģentūrām un finanšu tirgus analītiķiem iespaidu, ka 2002. gada 12. jūlija paziņojums bija uzskatāms par obligātām saistībām. Bija skaidrs, ka šī paziņojuma kopā ar tiešu saziņu starp Francijas iestādēm un kredītreitinga aģentūrām mērķis bija nomierināt tirgus analītiķus un novērst *FT* akciju kredītreitinga pazemināšanu līdz "junk bond" līmenim, ko apstiprina *FT* akciju un obligāciju vērtības palielināšanās pēc minētā paziņojuma. Patiesībā šīs saistības nebija paredzētas izpildīt ar nosacījumu, ka tiek ievēroti Kopienu noteikumi valsts atbalsta jomā (apstrīdētā lēmuma 229. apsvērums). Visbeidzot, Komisija noraida versiju, saskaņā ar kuru 2002. gada 12. jūlija paziņojums nepiešķīra *FT* nekādu priekšrocību. Priekšrocība no

šī paziņojuma bija tajā, ka līdz 2002. gada decembrim *FT* kredītreitings tika saglabāts līdz investīcijām drošam līmenim tā vietā, lai to pazeminātu līdz līmenim "junk bond" (minētā lēmuma 219. un nākamie apsvērumi).

Par sabiedrību *Bouygues* otro pamatu

208 Komisija uzskata, ka ir pietiekami pamatojusi savu nostāju, saskaņā ar kuru tā nevarēja secināt, ka paziņojumi kopš 2002. gada jūlija paši par sevi bija uzskatāmi par valsts atbalstu (skat. it īpaši apstrīdētā lēmuma 188., 189., 215. un 217.–230. apsvērumu). Pēc Komisijas domām, apstrīdētā lēmuma pamatojums nav ne pretrunīgs, ne nepietiekams, ņemot vērā, ka sabiedrības *Bouygues* jauc pienākuma norādīt pamatojumu vērtējumu ar jautājuma par acīmredzamu kļūdu izskatīšanu.

Par papildu argumentiem, kurus Komisija izvirzīja, atbildot uz Vispārējās tiesas rakstveida jautājumiem

209 Savā atbildē uz Vispārējās tiesas rakstveida jautājumiem Komisija būtībā atsaucas uz apstrīdētā lēmuma 188. un 214.–216. apsvērumā izklāstītajiem apsvērumiem, kā arī juridiskiem un ekonomiskiem pētījumiem, kurus tā saņēma vai uzdeva veikt un analizēja administratīvā procesa laikā, un lielākajā daļā no tiem bija secināts, ka paziņojumi kopš 2002. gada jūlija bija saistoši. Tāpēc Komisija secināja, ka tā nevar "neapgāžamā veidā pierādīt [..] finansiāla atbalsta pastāvēšanu", pamatojoties tikai uz šiem paziņojumiem, ņemot vērā grūtības ticamā veidā pierādīt, ka tie varēja iesaistīt, vismaz potenciāli, valsts līdzekļus. Ekspertu pētījumi ietver diezgan atšķirīgas šo pa-

ziņojumu interpretācijas, pamatojoties uz Francijas civiltiesībām, komerctiesībām un administratīvajām tiesībām, kā arī sarežģītiem un pretrunīgiem jēdzieniem Francijas judikatūrā un doktrīnā. Šīs analīzes rezultāts ir apkopots apstrīdētā lēmuma 216.–218. apsvērumā.

210 Turpretim Komisija nenoliedz, ka daži valsts tiesību elementi ļautu likumīgi atbalstīt versiju, saskaņā ar kuru paziņojumi kopš 2002. gada jūlija ietvēra Francijas valsts vienpusējas saistības, un tāpēc šī versija nav acīmredzami nepamatota. Šajā sakarā Komisija atsaucas uz diviem Francijas *Cour de cassation* [Kasācijas tiesas] spriedumiem. Tomēr, it īpaši ņemot vērā 2003. gada 22. jūlija apkārtrakstu (skat. šī sprieduma 167. punktu), kurā ir atgādināts, ka tikai ar tādu finanšu likumu, par kuru ir nobalsojusi *Assemblée nationale* [Nacionālā asambleja], Francijas valstij var radīt finansiālu atbildību, šos spriedumus nevar tieši transponēt Francijas administratīvajās tiesībās. Turklāt kritika, kādu *FT* izteica administratīvajā procesā attiecībā uz 2004. gada 22. marta ziņojumu, pierāda, ka Francijas valsts nav pārkāpusi Francijas administratīvās tiesības. Jāpiebilst, ka, pēc Komisijas domām, kaut arī 2004. gada 22. marta ziņojumā tika secināts, ka Francijas valsts garantijas saistības kā pienākums attiecībā uz sasniedzamo rezultātu radās, sākot ar 2002. gada 12. jūlija paziņojumu, šajā pašā ziņojumā tika atzīts, ka ir grūti uzskatīt, ka Francijas valsts tobrīd vēlējās būt iesaistīta *FT* kapitāla palielināšanā, proti, uzņemties saistības, pēc Komisijas domām, 2002. gada 13. septembrī (2004. gada 22. marta ziņojuma 62. punkts).

211 Komisija atgādina savu pieeju attiecībā uz saprātīga privātā investora kritērija piemērošanu un savu analīzi par to, kā finanšu tirgos tika uztverti paziņojumi kopš 2002. gada jūlija, kas ietilpa saistību un *FT* glābšanas stratēģijā. Šādos apstākļos tā izvēlējās nepiemērot interpretāciju, kas ir ļoti šaura un ierobežojoša Francijas valstij un *FT* ļoti strīdīgā valsts tiesību jautājumā. Tomēr, kaut arī Komisijai nebija pietiekamas pārliecības par paziņojumu kopš 2002. gada jūlija piemērojamību saskaņā ar valsts tiesībām, lai secinātu, ka tie ietvēra valsts līdzekļu obligātu piesaisti, Komisija varēja secināt, ka akcionāra avansa piešķiršana ietvēra šādas saistības (apstrīdētā lēmuma 219. apsvērums). Komisija no minētā secina, ka, ņemot vērā materiālo un ekonomis-

ko saikni starp paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija un akcionāra avansu, tā pamatoti tos izvērtēja visus kopā. Ņemot vērā šo paziņojumu materializēšanos 2002. gada decembrī akcionāra avansa veidā, kas bija vienīgais pasākums, par kuru Francijas Republika informēja, tika konstatēts, pirmkārt, ka saistības bija kļuvušas neatsaucamas un, otrkārt, ka tās neatbilda privāta investora kritērijam. Līdz ar to jautājums par to, vai paziņojumi kopš 2002. gada jūlija bija vai nebija uzskatāmi par atbalstu, vairs nav atbilstošs.

2. Vispārējās tiesas vērtējums

a) Par valsts atbalsta jēdzienu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē

212 Attiecībā uz jautājumu par to, vai Komisija šajā gadījumā neievēroja atbalsta jēdzienu, vispirms ir jāatgādina, ka atbilstoši EKL 87. panta 1. punktam "ar kopējo tirgu nav saderīgs nekāds [jebkāda veida] atbalsts, ko piešķir dalībvalstis vai [ko jebkādā citā veidā piešķir] no valsts līdzekļiem, un kas rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai".

213 Turpinājumā ir jākonstatē, kā tika atzīts arī pastāvīgajā judikatūrā, ka atbalsta jēdziens ir vispārīgāks nekā subsīdijas jēdziens, jo tas ietver ne tikai pozitīvu palīdzību, kas ir subsīdijas kā tādas, bet arī valsts pasākumus, kas dažādos veidos atvieglo izmaksas, kas parasti ir jāsedz no uzņēmuma budžeta, un kas, kaut gan tie nav subsīdijas šī

vārda šaurākajā nozīmē, ir tām identiski pēc rakstura un rada tādas pašas sekas (skat. Tiesas 2003. gada 8. maija spriedumu apvienotajās lietās C-328/99 un C-399/00 Itālija un *SIM 2 Multimedia*/Komisija, *Recueil*, I-4035. lpp., 35. punkts, un 2006. gada 15. jūnija spriedumu apvienotajās lietās C-393/04 un C-41/05 *Air Liquide Industries Belgium*, Krājums, I-5293. lpp., 29. punkts un tajā minētā judikatūra).

214 Turklāt judikatūrā ir atzīts, ka par valsts atbalstiem EKL 87. panta 1. punkta izpratnē ir atzīstamas tikai tādas priekšrocības, ko tieši vai netieši piešķir no valsts līdzekļiem. Šajā tiesību normā paredzētā atšķirība starp "valsts piešķirtu atbalstu" un atbalstu, kas piešķirts "no valsts līdzekļiem" nenozīmē, ka visas valsts piešķirtās priekšrocības ir atbalsti, neatkarīgi no tā, vai tos finansē no valsts līdzekļiem vai nē, bet tās mērķis ir iekļaut šajā jēdzienā priekšrocības, ko tieši piešķir valsts, kā arī tās, ko piešķir šīs valsts noteiktas vai izveidotas publisko vai privāto tiesību struktūras (Tiesas 2001. gada 13. marta spriedums lietā C-379/98 *PreussenElektra*, *Recueil*, I-2099. lpp., 58. punkts; Pirmās instances tiesas 2003. gada 6. marta spriedums apvienotajās lietās T-228/99 un T-233/99 *Westdeutsche Landesbank Girozentrale* un *Land Nordrhein-Westfalen*/Komisija, *Recueil*, II-435. lpp., 179. punkts, un 2006. gada 12. decembra spriedums lietā T-95/03 *Asociación de Estaciones de Servicio de Madrid* un *Federación Catalana de Estaciones de Servicio*/Komisija, Krājums, II-4739. lpp., 104. punkts).

215 No minētā izriet, ka, lai pasākumu varētu kvalificēt par valsts atbalstu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē, it īpaši ir nepieciešams, pirmkārt, ka tas ietver priekšrocību, kura var izpausties dažādos veidos ("jebkura veida atbalsts"), un, otrkārt, ka šī priekšrocība tieši vai netieši izriet no valsts līdzekļiem ("ko jebkādā citā veidā piešķir no valsts līdzekļiem").

216 Tāpat judikatūrā ir precizēts valsts atbalsta jēdziens, ņemot vērā vienlīdzīgas attieksmes pret valsts un privātajiem uzņēmumiem principu, ar to saprotot, ka valsts iestāžu piedalīšanās uzņēmuma kapitālā, proti, finansiāla atbalsta sniegšana no valsts līdzekļiem, tomēr nav valsts atbalsts EKL 87. panta 1. punkta izpratnē, ja šī piedalīšanās notiek apstākļos, kas atbilst normāliem tirgus nosacījumiem. Šajā sakarā ir jānovērtē, vai līdzīgos apstākļos privāts investors, kas lieluma ziņā pielīdzināms iestādēm, kas pārvalda valsts nozari, būtu piekritis sniegt tikpat lielu finansiālu atbalstu, ņemot vērā it īpaši pieejamo informāciju un minētā atbalsta piešķiršanas brīdī paredzamo attīstību (iepriekš 213. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās Itālija un *SIM 2 Multimedia*/Komisija, 37. un 38. punkts). Turklāt, kaut arī privāta investora rīcība, ar kuru ir jāsalīdzina ekonomiski politisku iemeslu vadīta valsts investora iesaistīšanās, ne vienmēr atbilst parasta investora rīcībai, kurš iegulda kapitālu, lai relatīvi īsā termiņā gūtu peļņu, tai ir jābūt vismaz privāta holdinga vai privātas uzņēmumu grupas, kas īsteno struktūrpolitiku, globālu vai nozares politiku, un vadās pēc peļņas ilgtermiņā, rīcībai (Tiesas 1994. gada 14. septembra spriedums lietā C-42/93 Spānija/Komisija, *Recueil*, I-4175. lpp., 14. punkts, un Pirmās instances tiesas 2008. gada 18. decembra spriedums lietā T-455/05 *Componenta*/Komisija, Krājumā nav publicēts, 86. punkts).

217 Kā lietas dalībnieki atzina tiesas sēdē, privāta investora kritērija piemērošana ir iespējama tikai ar nosacījumu, ka pasākumi, ko valsts ir veikusi par labu uzņēmumam, piešķir priekšrocību, kas izriet no valsts līdzekļiem (šajā ziņā skat. iepriekš 214. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Westdeutsche Landesbank Girozentrale* un *Land Nordrhein-Westfalen*/Komisija, 180. un 181. punkts).

218 Attiecībā uz veicamās pārbaudes tiesā plašumu ir jāatgādina, ka atbalsta jēdziens ir objektīvs jēdziens un ka līdz ar to pasākuma kvalifikācija par valsts atbalstu, kas saskaņā ar Līgumu ir jāveic gan Komisijai, gan tiesai, principā, ja vien nepastāv īpaši apstākļi sakarā ar attiecīgās valsts iesaistīšanās sarežģīto raksturu, nevar pamatot plašas rīcības brīvības piešķiršanu Komisijai. Tikai gadījumos, kad tiek piemērots EKL 87. panta 3. punkts un kad Komisijai, izvērtējot noteiktu valsts pasākumu iespējamo

saderību ar kopējo tirgu, ir jāņem vērā sarežģīti ekonomiski, sociāli, reģionāli vai nozares vērtējumi, tai patiešām tiek piešķirta plaša rīcības brīvība (šajā ziņā skat. Pirmās instances tiesas 1998. gada 27. janvāra spriedumu lietā T-67/94 *Ladbroke Racing*/Komisija, *Recueil*, II-1. lpp., 52. punkts un tajā minētā judikatūra).

219 Šajā sakarā Tiesa precizē, ka valsts atbalsta jēdzienam, kā tas ir definēts Līgumā, ir juridisks raksturs un tas ir jāinterpretē saskaņā ar objektīviem elementiem. Šī iemesla dēļ Kopienu tiesai principā ir pienākums, ņemot vērā gan konkrētos lietas, ko tā izskata, apstākļus, gan Komisijas veiktā novērtējuma tehnisko vai sarežģīto raksturu, veikt pilnīgu pārbaudi attiecībā uz jautājumu par to, vai pasākums ietilpst EKL 87. panta 1. punkta piemērošanas jomā (Tiesas 2000. gada 16. maija spriedums lietā C-83/98 P Francija/*Ladbroke Racing* un Komisija, *Recueil*, I-3271. lpp., 25. punkts; 2008. gada 1. jūlija spriedums apvienotajās lietās C-341/06 P un C-342/06 P *Chronopost*/*UFEX* u.c., Krājums, I-4777. lpp., 141. punkts, un 2008. gada 22. decembra spriedums lietā C-487/06 P *British Aggregates*/Komisija, Krājums, I-10505. lpp., 111. punkts).

220 Ņemot vērā šos principus, ir jāizvērtē, vai šajā gadījumā Komisija ir pareizi piemērojusi atbalsta jēdzienu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē.

221 Šajā sakarā, ņemot vērā prasītāju izvirzītos iebildumu lietās T-425/04, T-444/04 un T-450/04, kas daļēji ir saistīti ar kļūdām tiesību piemērošanā un daļēji ar acīmredzamām kļūdām vērtējumā, vispirms ir jāizvērtē, vai paziņojumi kopš 2002. gada jūlija un 2002. gada decembra akcionāra avansa projekts, skatīti atsevišķi vai kopā, piešķīra *FT* vienu vai vairākas priekšrocības. Ja tas tā bija, tad, otrkārt, ir jānovērtē, vai šīs iespējamās priekšrocības par labu *FT* izriet no valsts līdzekļu nodošanas. Ja tas tā ir, tad,

trešķārt, ir jāizvērtē, vai šīs iespējamās priekšrocības, kas izriet no valsts līdzekļiem, tika piešķirtas, ievērojot saprātīga privātā investora kritēriju tirgus ekonomikā.

b) Par priekšrocības, kas piešķirta ar paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija un akcionāra avansu, esamību

Ievada apsvērumi

222 Vispirms ir jāizvērtē, vai un kādā mērā apstrīdētajā lēmumā Komisija ir identificējusi vienu vai vairākas priekšrocības, kas ir saistītas ar paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija. Šajā sakarā, ņemot vērā ciešo saikni starp priekšrocības kritēriju un valsts līdzekļu nodošanas kritēriju, ir jāņem vērā visi apsvērumi, kuri šajā sakarā ir minēti apstrīdētajā lēmumā.

223 Jāatgādina, ka apstrīdētā lēmuma 1. pantā Komisija kvalificēja par valsts atbalstu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē akcionāra avansu kredītlīnijas veidā EUR 9 miljardu apmērā, kas tika piešķirta *FT* un bija minēta paziņojumu kopš 2002. gada jūlija kontekstā, proti, paziņojumos, kas tika izdarīti pirms 2002. gada 4. decembra paziņojuma par akcionāra avansa projektu.

224 Šāda secinājuma pamatošanai Komisija būtībā konstatēja, ka ar paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija, kas tika izdarīti brīdī, kad *FT* skāra finanšu krīze sakarā ar ievērojamiem īstermiņa parādiem, Francijas iestādes spēja nodrošināt, ka *FT* atguva uzticību

finanšu tirgos, lai varētu saņemt jaunus kredītus, kas radīja pamatu *FT* bilances līdzsvarošanas un refinansēšanas pasākumiem, tostarp akcionāra avansa projektam, kāds vēlāk tika uzsākts. Šajā sakarā Komisija būtībā uzskatīja, ka šie paziņojumi un pasākumi, novērtējot tos kopā, kuri bija daļa no nepārtraukta *FT* glābšanas procesa, ko vadīja Francijas valsts, neatbilda saprātīga privātā investora kritērijam tirgus ekonomikā, jo privāts akcionārs nebūtu izdarījis šādus paziņojumus par atbalstu krīzes situācijā, kādā *FT* atradās 2002. gada jūlijā. Tādējādi šie paziņojumi "saindēja" situāciju tirgū un ļāva īstenot akcionāra avansa projektu, kuru nebūtu bijis iespējams īstenot, ja minētie paziņojumi nebūtu ietekmējuši finanšu tirgu (skat. it īpaši apstrīdētā lēmuma 225.–230. apsvērumu).

225 Konkrētāk, attiecībā uz priekšrocības, kas izriet no valsts līdzekļu iesaistīšanas, jēdzienu Komisija būtībā uzskatīja, ka pat tad, ja paziņojumus kopš 2002. gada jūlija varētu kvalificēt par atbalstiem, ciktāl tie ietekmēja tirgu un piešķīra priekšrocību *FT*, nav noteikts, ka tie ir tādi, kas prasa "vismaz potenciāli iesaistī[t] valsts līdzekļus" (apstrīdētā lēmuma 188. apsvērums). Apstrīdētā lēmuma 189. apsvērumā Komisija norādīja, ka tās rīcībā nav pietiekamas informācijas, lai pārliecinoši pierādītu atbalsta esamību, pamatojoties uz "jauno" versiju. Tā tomēr uzskatīja, ka ir iespējams konstatēt atbalsta esamību, ņemot vērā priekšrocību un valsts līdzekļu iesaistīšanu sakarā ar akcionāra avansa projektu, pēdējo minēto vērtējot paziņojumu kopš 2002. gada jūlija kontekstā (minētā lēmuma 190. apsvērums).

226 Tā apstrīdētā lēmuma 194. apsvērumā ir konstatēts, ka "akcionāra avanss [..] piešķir priekšrocību par labu *FT*, jo tas Uzņēmumam ļauj palielināt savus finansējuma līdzekļus un dot tirgum drošību attiecībā uz Uzņēmuma spēju ievērot maksājumu termiņus". Lai gan līgums par akcionāra avansu tā arī netika parakstīts, "tirgum [tirgus analītiķim] dotais iespaids par šī avansa pastāvēšanu" varēja piešķirt *FT* priekšrocību,

jo tirgus analītiķis uzskatīja, ka *FT* finansiālais stāvoklis bija stabilāks, un tas varēja ietekmēt aizņēmuma nosacījumus.

227 Attiecībā uz valsts līdzekļu piesaistes kritēriju Komisija apstrīdētā lēmuma 195. apsvērumā precizēja, pirmkārt, ka "fakts, ka priekšrocība izriet no valsts saistību piešķiršanas, kas izraisa potenciālu, bet ne tūlītēju resursu pārvedumu, neizslēdz[a], ka šī priekšrocība būtu piešķirta, izmantojot valsts resursus", un, otrkārt, atsaucoties uz Tiesas 2002. gada 16. maija spriedumu lietā C-482/99 Francija/Komisija, sauktu "Stardust", *Recueil*, I-4397. lpp., 36. punkts), ka "[nebija] obligāti nepieciešams konstatēt valsts līdzekļu nodošanu, lai piešķirto priekšrocību [..] varētu uzskatīt par valsts atbalstu". Tāpēc Komisija, pamatojoties uz judikatūru, uzskata, ka pat atbalstu, kas piešķirts ar potenciālu papildu valsts saistību palīdzību, var uzskatīt par valsts atbalstu (Tiesas 1998. gada 1. decembra spriedums lietā C-200/97 *Ecotrade*, *Recueil*, I-7907. lpp., 43. punkts, un Pirmās instances tiesas 2000. gada 13. jūnija spriedums apvienotajās lietās T-204/97 un T-270/97 *EPAC*/Komisija, *Recueil*, II-2267. lpp., 80. punkts).

228 Atbilstoši apstrīdētā lēmuma 196. apsvērumam paziņojums par akcionāra avansa piešķiršanu vienlaikus ar šīs piešķiršanas priekšnosacījumu īstenošanu, tirgū radītais iespaids, ka šis avanss jau tiešām bija piešķirts, un parakstīta līguma par akcionāra avansu nosūtīšana nozīmēja "potenciālas papildu saistības [Francijas] valstij", ar ko bija pietiekami, lai secinātu, ka bija notikusi "valsts resursu potenciāla piesaiste". Pēc Komisijas domām:

"Tādā mērā, kādā šis dokuments veidoja kontraktuālu piedāvājumu, un tik ilgi, kamēr tas netika nosūtīts atpakaļ, *FT* būtu varēj[usi] to parakstīt jebkurā brīdī, tādējādi sev

piešķirot tiesības nekavējoties saņemt EUR 9 miljardu lielas summas pārskaitījumu. [Francijas] valsts [..] noteikti turēja *FT* rīcībā [..] atbilstīgo resursu summu."

229 Ar otro un trešo pamatu, kas izvirzīti lietās T-425/04 un T-444/04, Francijas Republika un *FT* būtībā apgalvoja, ka ne paziņojumi par atbalstu, ne akcionāra avansa projekts paši par sevi neatbilst nosacījumiem, kas veido atbalsta jēdzienu, un it īpaši no valsts līdzekļiem izrietošo priekšrocību kritērijam, un ka nav iespējams novērtēt šos dažādos elementus visus kopā, lai secinātu, ka Francijas valsts rīcība neatbilda saprātīga privātā investora kritērijam. Komisijas pieeja bija pretrunīga tajā, ka tā pati atzina, ka, skatot tos atsevišķi, ne minētie paziņojumi, ne akcionāra avanss nebija uzskatāmi par valsts atbalstu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē. Katrā ziņā paziņojumus par atbalstu nevar kvalificēt par noteiktām Francijas valsts saistībām, kas piešķir priekšrocību *FT* un paredz valsts līdzekļu piesaisti.

230 Savukārt sabiedrības *Bouygues* ar savu pirmo pamatu, kas izvirzīts lietā T-450/04, būtībā apgalvo, ka Komisija neveica pietiekami dziļu analīzi apstrīdētajā lēmumā, jo nekvalificēja katru no paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija par atsevišķu valsts atbalstu. Katrs no šiem paziņojumiem izpildīja atbalsta jēdziena kumulatīvos nosacījumus, tostarp paziņojums par priekšrocību, kas paredzēja valsts līdzekļu piesaisti.

Par priekšrocību, kas izriet no paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija

231 No šī sprieduma 213. punktā minētās judikatūras izriet, ka priekšrocības jēdziens nozīmē, ka valsts iesaistīšanās rezultātā ir jāuzlabojas priekšrocības saņēmēja ekono-

miskajai un/vai finansiālajai situācijai vai pat tam jāiedzīvojas, piemēram, izmaksu, kādas tam parasti ir jāsedz no sava budžeta, samazināšanas rezultātā.

232 Tāpēc ir jāpārbauda, vai paziņojumi kopš 2002. gada jūlija, kā arī 2002. gada 4. decembra paziņojums par akcionāra avansu paši par sevi nozīmē priekšrocības piešķiršanu *FT*.

233 Šajā sakarā ir jānošķir, pirmkārt, iespējamā priekšrocība, kas atvieglo *FT* pieeju finanšu tirgiem un samazina refinansēšanas izmaksas, un, otrkārt, minēto paziņojumu iespējamā pozitīvā ietekme uz *FT* akciju un obligāciju vērtību.

234 Attiecībā uz paziņojumu kopš 2002. gada jūlija ietekmi uz *FT* pieeju finanšu tirgiem un refinansēšanas izmaksām ir jākonstatē, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā pietiekami pierādīja, ka šie paziņojumi radīja *FT* ievērojamas priekšrocības, ciktāl tie ļāva atgūt finanšu tirgus uzticību, padarīja *FT* iespējamu, vieglāku un lētāku pieeju jauniem kredītiem, kas nepieciešami, lai refinansētu tās īstermiņa parādus līdz EUR 15 miljardiem, un, visbeidzot, palīdzēja nostabilizēt tās ļoti nestabilo finansiālo stāvokli, kas 2002. gada jūnijā un jūlijā sāka būtiski pasliktināties.

235 Konkrētāk, no apstrīdētā lēmuma kopsavilkuma, kas minēts šī sprieduma 33.–50. punktā, izriet, ka Komisija savāca visus pierādījumus, kas ļauj konstatēt, ka pēc 2002. gada 12. jūlija paziņojuma un turpmākiem paziņojumiem, kā arī pēc 2002. gada 4. decembra paziņojuma par akcionāra avansa projektu kredītreitinga aģentūras saglabāja *FT* labvēlīgāku kredītreitingu nekā to, kādu tās bija noteikušas vai paredzēju-

šas iepriekš, ņemot vērā tās finanšu krīzi, it īpaši sakarā ar "*spread* inversijas" lielumu un tās obligāciju un akciju vērtības atbilstošo straujo kritumu, kāds tika konstatēts it īpaši 2002. gada jūnijā un jūlijā (skat. šī sprieduma 34. punktu).

236 No bijušā un jaunā *FT* izpilddirektora, kredītreitingu aģentūru un *Deutsche Bank* saskaņotiem komentāriem izriet, ka kredītreitings, ko minētās aģentūras noteica vai paredzēja iepriekš, tobrīd liedza *FT* pieeju kapitāla tirgiem, tādējādi kavējot tās īstermiņa parāda refinansēšanu, un ka šo liegto pieeju varēja atjaunot tikai ar labvēlīgāku kredītreitingu, kas kļuva iespējams, pateicoties 2002. gada 12. jūlija paziņojumam (skat. šī sprieduma 37.–43. un 47. punktu). Tāpat, ņemot vērā apsvērumus, kas izklāstīti šī sprieduma 45.–48. punktā, Komisija pietiekami pierādīja, ka 2002. gada septembra, oktobra un decembra paziņojumi pozitīvi ietekmēja kredītreitinga aģentūru lēmumus saglabāt *FT* kredītreitingu un palielināja finanšu tirgus uzticību, lai tādējādi ļautu *FT* atkal pārvaldīt savus īstermiņa parādus un refinansēties pie atbilstošiem nosacījumiem.

237 Tā kā nav nepieciešamības detalizētāk precizēt ietekmi, kāda šiem paziņojumiem, vērtējot tos individuāli un atsevišķi, bija uz finanšu tirgiem, katrā ziņā ir jāsecina, ka visi minētie paziņojumi kopā izšķirošā veidā ietekmēja kredītreitinga aģentūru reakciju un ka šai reakcijai vēlāk bija izšķiroša nozīme *FT* tēla uzlabošanā investoru un kreditoru acīs, kā arī finanšu tirgus dalībnieku, kas vēlāk piedalījās *FT* refinansēšanā, rīcības ietekmēšanā. Cēloņsakarību starp šiem dažādajiem elementiem pierāda it īpaši fakts, ka 2002. gada septembrī banku grupa, kas bija saistīta ar plāna "Mērķi 2005" īstenošanu, piedalījās *FT* rekapitalizācijā ar nosacījumu, ka *Moody's* un *S & P* saglabās savu pašreizējo kredītreitingu (skat. šī sprieduma 44. punktu). Turklāt, reaģējot uz 2002. gada 4. decembra paziņojumu par akcionāra avansa projektu, *S & P* 2002. gada 17. decembrī apstiprināja, ka, pirmkārt, Francijas iestāžu atbalsts *FT*, kas tika pastāvīgi apstiprināts kopš 2002. gada jūlija, bija noteicošais faktors, lai saglabātu *FT* kredītreitingu investīcijām drošā līmenī, un ka, otrkārt, to paziņojums par minēto

akcionāra avansa projektu bija pierādījums šim atbalstam un *FT* kreditoru nozīmīgai aizsardzībai (skat. 58. apsvērumu un apstrīdētā lēmuma 52. un 53. zemsvītras piezīmi). Tādējādi, ņemot vērā minēto *S & P* komentāru, arī Komisija pamatoti secināja, ka priekšrocības, ko radīja atkārtoti paziņojumi par atbalstu kopš 2002. gada jūlija, turpinājās līdz 2002. gada decembrim (skat. arī *Moody's* piezīmes 2003. gada februārī, kas minētas šī sprieduma 48. punktā, kā arī *Deutsche Bank* ziņojumu, kas minēts šī sprieduma 37. punktā).

238 Turklāt jākonstatē, ka saskaņā ar principiem, kas regulē kredītu piešķiršanu un refinansēšanu kapitāla tirgos, kādi ir atgādināti apstrīdētā lēmuma 28. un nākamajos apsvērumos, uzņēmuma kredītreitings un līdz ar to darbības traucējumu risks saistībā ar tam piešķirtajiem kredītiem ir noteicošais, lai aprēķinātu refinansēšanas izmaksas, kādas šim uzņēmumam ir jāsedz it īpaši procentu, kas ir jāmaksā par jaunu obligāciju emisiju, veidā. No minētā izriet, ka, jo mazāks ir darbības traucējumu risks, jo vieglāk un lētāk ir refinansēt attiecīgos kredītus kapitāla tirgos. Citiem vārdiem, jebkura pozitīva ietekme uz uzņēmuma kredītreitingu, tostarp arī tādu publisku paziņojumu rezultātā, kas var radīt vai stiprināt investoru uzticību, rada tūlītēju ietekmi uz izmaksu līmeni, kādas šim uzņēmumam ir jāsedz, lai refinansētos kapitāla tirgos. Šajā sakarā Komisija atsaucās uz *FT* dokumentu, kura atbilstību Francijas Republika un *FT* neapstrīd un kurā ir izvirzīta hipotēze par ikgadējo procentu izmaksu aptuveni EUR 75 miljonu apmērā automātisku palielināšanos, ja *S & P* un *Moody's* par vienu līmeni samazinātu *FT* ilgtermiņa parāda kredītreitingu (skat. apstrīdētā lēmuma 222. apsvērumu un 148. zemsvītras piezīmi).

239 Pakārtoti jāprecizē, ka Komisija arī pierādīja, ka šī cēloņsakarība starp paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija, *FT* kredītreitinga saglabāšanu un tās pieejas jauniem kredītiem atvieglošanu, tostarp tās refinansēšanas izmaksu samazināšanu, bija ne tikai paredzama Francijas iestādēm, bet tās to arī plānoja. Kā izriet no apstrīdētā lēmuma 38. un 212. apsvēruma, pašā 2002. gada 12. jūlija paziņojuma dienā Francijas iestādes sazinājās ar kredītreitinga aģentūrām, piemēram, *S & P* (skat. šī sprieduma 35. un 37. pun-

ktu), lai tās informētu par saviem nolūkiem ar mērķi ātri atgūt tirgus uzticību un novērst ikvienu *FT* kredītreitinga samazināšanu nākotnē līdz "junk bond" līmenim. Šo faktu Francijas Republika un *FT* neapstrīd, jo tās tikai apgalvoja, ka šī pieeja atbilst saprātīga privātā investora kritērijam.

240 Tāpēc pozitīvā un stabilizējošā ietekme uz *FT* kredītreitingu, kas izriet tieši no paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija un Francijas iestāžu vēlmes, noslēdzās ar finansiāla atbalsta piešķiršanu *FT* un tās ekonomiskā stāvokļa nostiprināšanu. Šis konstatējums viens pats ļāva Komisijai secināt, ka *FT* tika piešķirta priekšrocība EKL 87. panta 1. punkta izpratnē, un nav vajadzības to novērtēt kvantitatīvi.

241 Līdz ar to ir jānoraida Francijas Republikas un *FT* argumenti, saskaņā ar kuriem paziņojumi kopš 2002. gada jūlija neietekmēja tirgu un nepiešķīra *FT* priekšrocību.

242 Šādos apstākļos nav jāizskata jautājums, vai paziņojumi kopš 2002. gada jūlija ietvēra arī tādu priekšrocību *FT*, kas pozitīvi ietekmēja tās akciju un obligāciju vērtības.

Par priekšrocību, kas izriet no akcionāra avansa projekta

243 Jāizvērtē, vai akcionāra avansa projekts viens pats, kas palika vienīgi līguma projekta stadijā, kuru *FT* neparakstīja un kurš tā arī nekad netika īstenots, radīja papildu un atsevišķu priekšrocību *FT* salīdzinājumā ar priekšrocību, kas minēta šī sprieduma

235.–237. punktā. Šajā sakarā ir jāatgādina, ka, kā tika minēts iepriekšējos punktos, Komisija pietiekami konstatēja, ka Francijas iestāžu publisks paziņojums 2002. gada 4. decembrī par akcionāra avansu, izvērtējot to kopā ar paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija, ietvēra tādu priekšrocību *FT*, kas radīja pozitīvu reakciju finanšu tirgu dalībniekos un tādējādi it īpaši uzlaboja tās refinansēšanas nosacījumus.

244 Attiecībā uz jautājumu par to, vai salīdzinājumā ar šo pēdējo minēto priekšrocību akcionāra avanss ietvēra papildu un atsevišķu priekšrocību, ir jāatsaucas it īpaši uz apstrīdētā lēmuma 194. apsvērumu, saskaņā ar kuru, neraugoties uz to, ka *FT* tā arī nekad neparakstīja līgumu par akcionāra avansu un tāpēc tas netika izpildīts, pēdējais minētais piešķīra *FT* priekšrocību, jo ļāva tai palielināt finanšu līdzekļus, nomierināt tirgus analītiķus attiecībā uz tās spēju ievērot termiņus un tādējādi ietekmēt *FT* aizņēmuma nosacījumus. Tas bija "tirgum [tirgus analītiķim] dotais iespaids par šī avansa pastāvēšanu, [kas varēja] piešķirt *FT* priekšrocību, jo tirgus [tirgus analītiķis] uzskatīja, ka [tās] finansiālā situācija bija stabilāka".

245 Tomēr tiktāl, ciktāl Komisija pielīdzina šādi raksturoto priekšrocību tirgu nomierinošajai ietekmei un iespaida radīšanai trešajām personām par akcionāra avansa piešķiršanu *FT*, šī priekšrocība acīmredzami atbilst tai, kas izriet no paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija, un it īpaši tai, kas tiek saistīta ar 2002. gada 4. decembra paziņojumu par akcionāra avansa projektu, kas jau radīja šādu ietekmi uz finanšu tirgiem un uzlaboja *FT* aizņēmuma nosacījumus (skat. šī sprieduma 235.–237. punktu).

246 Šķiet neiedomājami, ka akcionāra avansa projektam, kas bija līguma, kuru *ERAP* parakstīja, parafēja un nosūtīja *FT*, priekšmets, tāpat kā paziņojumam par to 2002. gada

4. decembrī, varēja būt identiska vai vismaz līdzīga ietekme uz šiem tirgus analītiķiem. Kā Francijas Republika pati atzina tiesas sēdē, atbildot uz Vispārējās tiesas jautājumu, kas tika fiksēts arī tiesas sēdes protokolā, — līgums par akcionāra avansu, ko *ERAP* nosūtīja *FT* 2002. gada 20. decembrī, netika publiski paziņots atsevišķā veidā un papildus 2002. gada 4. decembra paziņojumam par akcionāra avansa projektu. Tā kā nebija šādas publicitātes, ko *FT* apstiprināja tiesas sēdē, trešām personām saskaņā ar apstrīdētā lēmuma 194. apsvērumā minēto nebija radies "iespaids", ka tika piešķirts akcionāra avanss, ko varētu saistīt tieši ar minētā līguma par akcionāra avansu nosūtīšanu. *Moody's* reakcija, uz kuru ir minēta atsauce apstrīdētā lēmuma 112. zemsvītras piezīmē, nevar apšaubīt šo vērtējumu, jo šī reakcija bija zināma jau 2002. gada 9. decembrī, proti, iespējams, kā atbilde uz 2002. gada 4. decembra paziņojumu, un katrā ziņā pirms *ERAP* 2002. gada 20. decembrī nosūtīja *FT* līgumu par akcionāra avansu. Tas pats attiecas uz *S & P* reakciju 2002. gada 17. decembrī, kas minēta apstrīdētā lēmuma 58. apsvērumā un 52. un 53. zemsvītras piezīmē.

247 Taču, atbildot uz Pirmās instances tiesas jautājumu, Komisija tiesas sēdē apstiprināja, ka tā vienmēr ir uzskatījusi, ka akcionāra avansa projekts kā tāds un tā piešķiršana deva *FT* papildu un atsevišķu priekšrocību (skat. arī šī sprieduma 196. punktu), ciktāl pēdējā minētā pēc tam, kad tika nosūtīts 2002. gada 20. decembrī parakstītais līgums, ieguva vienpusējas un beznosacījuma tiesības aktivēt akcionāra avansu, parakstot minēto līgumu. No ekonomiskā viedokļa šīs tiesības saņemt kredītlīniju EUR 9 miljardu apmērā, kas bija atkarīgas tikai un vienīgi no pašas saņēmējas gribas, ir uzskatāmas par atsevišķu priekšrocību, nodalot to no priekšrocības, kas izriet no 2002. gada 4. decembra paziņojuma par akcionāra avansa projektu. *FT* apstrīdēja šo vērtējumu tiesas sēdē, atsaucoties uz apstrīdētā lēmuma 188. un 190. apsvērumu.

248 Līdz ar to vispirms ir jāpārbauda, vai Komisijas arguments ir pietiekami pamatots apstrīdētajā lēmumā.

249 Šajā sakarā ir jāteic, ka apstrīdētā lēmuma 194. apsvērumā ir minēts fakts, ka akcionāra avanss piešķir *FT* priekšrocību, "jo tas Uzņēmumam ļauj palielināt savus finansējuma līdzekļus". Kaut arī šis pēdējais konstatējums ir diezgan nenoteikts, īss un tieši saistīts ar priekšrocības aprakstu šī sprieduma 245. punktā, tomēr ir skaidrs, ka minētā lēmuma 196. apsvēruma otrajā un trešajā teikumā, kuros, jāatzīst, ir minēta atsauce uz valsts līdzekļu nodošanas kritēriju, ir precizēts, ka, ciktāl līgums par akcionāra avansu "veidoja kontraktuālu piedāvājumu, un tik ilgi, kamēr tas netika nosūtīts atpakaļ, *FT* būtu varēj[usi] to parakstīt jebkurā brīdī, tādējādi sev piešķirot tiesības nekavējoties saņemt EUR 9 miljardu lielas summas pārskaitījumu", un ka Francijas valsts "noteikti turēja *FT* rīcībā caur *ERAP* atbilstīgo resursu summu". Visbeidzot, minētā lēmuma 197. apsvērumā Komisija secināja, ka bija jāizvērtē, vai "ar šādas priekšrocības piešķiršanu *FT*" ir ievērots saprātīga privātā investora kritērijs un vai tas ietekmēja konkurenci un tirdzniecību starp dalībvalstīm.

250 No minētā izriet, ka pat tad, ja apstrīdētais lēmums ir divdomīgs attiecībā uz atšķirību starp dažādiem elementiem, kas veido attiecīgo priekšrocību vai priekšrocības, tajā tomēr ir noteikts vismaz prasītajā minimālajā skaidrības un precizitātes līmenī, ka Komisija uzskatīja, ka līguma par akcionāra avansu nosūtīšana *FT* ietvēra papildu un atsevišķu priekšrocību salīdzinājumā ar priekšrocību, kas aprakstīta šī sprieduma 235.–237. punktā.

251 Turpinājumā ir jāizvērtē, vai Komisija no juridiskā viedokļa pietiekami pierādīja, ka tikai *FT* tiesības vienpusēji un bez jebkādiem nosacījumiem izmantot kredītlīniju EUR 9 miljardu apmērā, kas bija līguma par akcionāra avansu priekšmets, ir uzskatāmas par tai piešķirtu priekšrocību, kaut arī *FT* tā arī neparakstīja līguma projektu un tas arī netika izpildīts.

252 Šajā sakarā *FT*, kas apstrīd šādas priekšrocības esamību, tiesas sēdē atkārtoja, ka tā atteicās parakstīt līgumu par akcionāra avansu, jo tajā bija paredzēti nosacījumi ar

pārāk lielām prasībām un katrā ziņā tā izvēlējās refinansēt savus parādus obligāciju tirgū.

253 Jāatgādina, ka Komisijai, pamatojoties uz objektīviem pierādījumiem, ir jākonstatē, ka ir izpildīti visi atbalsta jēdziena kumulatīvie nosacījumi EKL 87. panta 1. punkta izpratnē, tostarp nosacījums par priekšrocības esamību (iepriekš 219. punktā minētais spriedums lietā *British Aggregates*/Komisija, 111. punkts), ņemot vērā attiecīgā pasākuma ekonomisko ietekmi (šajā ziņā skat. iepriekš 219. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Chronopost*/*UFEX* u.c., 123. punkts, un iepriekš 214. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Westdeutsche Landesbank Girozentrale* un *Land Nordrhein-Westfalen*/Komisija, 180. punkts).

254 Tomēr ir jākonstatē, ka, izņemot kvalifikāciju, kāda apstrīdētā lēmuma 196. apsvērumā ir veikta tam, ka līgums par akcionāra avansu tika nosūtīts kā "kontraktuāls piedāvājums", kuru *FT* varēja akceptēt "jebkurā brīdī", "tādējādi sev piešķirot tiesības nekavējoties saņemt EUR 9 miljardu lielas summas pārskaitījumu", Komisija, kurai ir pierādīšanas pienākums, ne konstatēja, ne arī pierādīja *FT* ekonomiskā stāvokļa iespējamu uzlabošanos, kas varēja notikt šī piedāvājuma rezultātā, salīdzinājumā ar situāciju, kādā *FT* atradās it īpaši pēc iespējas, kas tai radās attiecībā uz savu parādu refinansēšanu EUR 9 miljardu apmērā saskaņā ar nosacījumiem, kādi tobrīd valdīja obligāciju tirgū.

255 Komisija, pamatojoties tikai uz valsts vienpusēju piedāvājumu piešķirt kredītlīniju noteiktā apmērā, nevar pieņemt, ka šis piedāvājums nozīmē piešķirt tās saņēmējam priekšrocības ar ekonomisku ietekmi, neņemot vērā nosacījumus, kas regulē attiecīgā kredītlīguma izpildi, un, konkrētāk, tos, kas ir saistīti ar minētā kredīta piešķiršanu un atmaksu, un it sevišķi ne gadījumā, ja saņēmējs ir nevis akceptējis šo piedāvājumu, bet izvēlējies tikai refinansēties saskaņā ar tirgū valdošajiem nosacījumiem. Ja tas būtu

citādāk, tad pat kredītlīgums, kas ietvertu tādus objektīvi nelabvēlīgākus nosacījumus kā augstāku procentu likmi un stingrākus atmaksas nosacījumus, nekā tos piedāvā tirgus, būtu jākvalificē par priekšrocību EKL 87. panta 1. punkta izpratnē tikai tāpēc vien, ka valsts kreditors ir paziņojis, ka ir gatavs piešķirt saņēmējam noteiktu summu.

256 Šāda pieeja nenozīmētu, ka Komisija ir izpildījusi savu pienākumu konstatēt, pamatojoties uz objektīviem pierādījumiem, kas ir pietiekami pamatoti un pilnīgi, priekšrocības esamību EKL 87. panta 1. punkta izpratnē (šajā ziņā skat. iepriekš 219. punktā minēto spriedumu lietā *British Aggregates*/Komisija, 111. punkts; tāpat šajā ziņā skat. arī iepriekš 214. punktā minēto Pirmās instances tiesas spriedumu apvienotajās lietās *Westdeutsche Landesbank Girozentrale* un *Land Nordrhein-Westfalen*/Komisija, 180. punkts, un 2008. gada 26. jūnija spriedumu lietā T-442/03 *SIC*/Komisija, Krājums, II-1161. lpp., 126. punkts). Pirmkārt, šāda pieeja neļautu novērtēt šādu kredīta piedāvājumu pilnībā un tā ekonomiskajā kontekstā, un, otrkārt, šādā gadījumā netiktu ņemta vērā patiesā un, iespējams, nelabvēlīgā ekonomiskā ietekme, kāda var skart saņēmēju, ne arī viņa vēlme akceptēt šo piedāvājumu.

257 Šādos apstākļos ir jāuzskata, ka Komisija nevarēja tikai konstatēt, ka eksistēja *ERAP* parakstīts piedāvājums noslēgt līgumu, lai secinātu, ka šis piedāvājums nozīmēja papildu un atsevišķu priekšrocību *FT* EKL 87. panta 1. punkta izpratnē.

258 Taču tikai tāpēc vien, ka Komisija no juridiskā viedokļa nebija pietiekami pamatojusi papildu un atsevišķu priekšrocību, kas izriet no akcionāra avansa projekta kā tāda, nevar atcelt apstrīdēto lēmumu (šajā ziņā skat. iepriekš 159. punktā minēto Pirmās instances tiesas spriedumu lietā *Graphischer Maschinenbau*/Komisija, 49. punkts un tajā minētā judikatūra, un 2005. gada 19. oktobra spriedumu lietā T-318/00 *Freistaat Thüringen*/Komisija, Krājums, II-4179. lpp., 191. punkts un tajā minētā judikatūra).

259 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, ir jākonstatē, ka Komisija pietiekami pierādīja, ka paziņojumi kopš 2002. gada jūlija un 2002. gada 4. decembra paziņojums par akcionāra avansa projektu kopumā piešķīra *FT* priekšrocību EKL 87. panta 1. punkta izpratnē, un nav vajadzības to novērtēt kvantitatīvi.

260 Šādos apstākļos ir jānoraida Francijas Republikas un *FT* arguments, saskaņā ar kuru Komisija nebija tiesīga secināt, ka eksistē tikai no paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija vien izrietoša priekšrocība, jo, pirmkārt, šī priekšrocība nebija identificējama, ņemot vērā citu notikumu un pasākumu, kurus bija veikusi pati *FT* 2002. gada otrā pusgada laikā, pozitīvo ietekmi, un, otrkārt, 2004. gada 28. aprīļa ziņojumā netika izvērtēts un noteikts priekšrocības, kas izriet no visiem šiem paziņojumiem kopā, precīzs raksturs un vērtība.

261 Šajā stadijā ir jāizvērtē, vai un kādā mērā iepriekš identificētā priekšrocība ir saistīta ar valsts līdzekļu nodošanu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē.

c) Par valsts līdzekļu nodošanas īstenošanu

Ievada apsvērumi

262 No šī sprieduma 214. un 215. punktā izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka šī sprieduma 234.–259. punktā identificētajai priekšrocībai ir jāizriet no valsts līdzekļu nodošanas. Šī prasība par saikni starp identificēto priekšrocību un valsts līdzekļu iesaistīšanu

principā nozīmē, ka minētā priekšrocība ir cieši saistīta ar atbilstošajām izmaksām, kas ir jāsedz no valsts budžeta, vai ar pietiekami konkrēta ekonomiska riska radīšanu šim budžetam, pamatojoties uz juridiski saistošiem pienākumiem, kurus ir uzņēmusies valsts (šajā ziņā skat. Tiesas 1993. gada 17. marta spriedumu apvienotajās lietās C-72/91 un C-73/91 *Sloman Neptun*, *Recueil*, I-887. lpp., 21. punkts; 2000. gada 19. septembra spriedumu lietā C-156/98 Vācija/Komisija, *Recueil*, I-6857. lpp., 27. punkts, un iepriekš 214. punktā minēto spriedumu lietā *PreussenElektra*, 58. punkts, kā arī ģenerāladvokāta Džeikobsa [*Jacobs*] secinājumus iepriekš 214. punktā minētajā lietā *PreussenElektra*, *Recueil*, I-2103. lpp., 115.–117. punkts).

263 Jāatgādina, ka šajā gadījumā lietas dalībnieki nav vienisprātis par to, vai it īpaši paziņojumi kopš 2002. gada jūlija — attiecībā uz kuriem Komisija pareizi konstatēja, ka tie piešķīra *FT* priekšrocību, — ietver valsts līdzekļu nodošanu. Kamēr Francijas Republika un *FT* apstrīd valsts līdzekļu nodošanas faktu, sabiedrības *Bouygues* apgalvo, ka katrs no šiem paziņojumiem ietver šādu līdzekļu nodošanu, vai nu pamatojoties uz Francijas valstij juridiski saistošu pienākumu, vai nu sakarā ar pietiekami konkrētu un tūlītēju ekonomisku risku, kas to apdraud un kas tai uzliek finansiālu atbildību jebkādā formā attiecībā uz *FT* parādiem sabiedrībām *Bouygues*, tās akcionāriem un kreditoriem.

264 Apstrīdētajā lēmumā Komisija vispirms pamatojās uz premisu, saskaņā ar kuru valsts līdzekļu potenciāla nodošana ir pietiekama, lai piemērotu EKL 87. panta 1. punktu. Šajā sakarā tā minētā lēmuma 195.–197. apsvērumā noteica:

"(195) attiecībā uz nosacījumu par valsts resursiem Komisija uzsver to, ka fakts, ka priekšrocība izriet no valsts saistību piešķiršanas, kas izraisa potenciālu, bet ne tūlītēju resursu pārvedumu, neizslēdz, ka šī priekšrocība būtu piešķirta, izmantojot valsts resursus. "Šajā sakarā ir būtiski norādīt, [..] ka saskaņā ar konstantu jurisprudenci [pastāvīgo judikatūru] visos gadījumos nav nepie-

ciešams noteikt, ka ir noticis valsts resursu pārvedums, lai kādam vienam vai vairākiem uzņēmumiem piešķirta priekšrocība varētu tikt uzskatīta par valsts finansiālu atbalstu Līguma 87. panta 1. punkta nozīmē" (113. zemsvītras piezīme: spriedums lietā "Stardust", 36. punkts; skat. arī Tiesas 1994. gada 15. marta spriedumu lietā C-387/92 *Banco Exterior de España*, *Recueil*, I-877. lpp., 14. punkts, un 1999. gada 19. maija spriedumu lietā C-6/97 Itālija/Komisija, *Recueil*, I-2981. lpp., 16. punkts). Tādējādi pat tāda priekšrocība, kas piešķirta, izmantojot potenciālas papildu saistības valstij, veido valsts finansiālu atbalstu, tiklīdz kā tā ietekmē konkurenci un kontaktus [tirdzniecību] starp dalībvalstīm (114. zemsvītras piezīme: Tiesas 1998. gada 1. decembra spriedums lietā C-200/97, *Ecotrade*, *Recueil*, I-7907. lpp., 43. punkts, un Pirmās instances tiesas 2000. gada 13. jūnija spriedums apvienotajās lietās T-204/97 un T-270/97 *EPAC*/Komisija, *Recueil*, II-2267. lpp., 80. punkts);

(196) Komisija norāda, ka potenciālas papildu saistības valsts resursiem tika radītas ar paziņojumu par akcionāra avansa piešķiršanu vienlaikus ar šīs piešķiršanas sagatavošanas nosacījumu īstenošanu [..], radot tirgū iespaidu, ka šis avanss jau tiešām bija piešķirts, [..] un visbeidzot ar *ERAP* parafētu un parakstītu avansa līguma nosūtīšanu *FT* [..]. Ir taisnība, ka šis līgums nav ticis parakstīts no *FT* puses, tomēr tas nenozīmē, ka nav bijis potenciālas valsts resursu iesaistīšanas. Būtībā tādā mērā, kādā šis dokuments veidoja kontraktuālu piedāvājumu, un tik ilgi, kamēr tas netika nosūtīts atpakaļ, *FT* būtu varēj[usi] to parakstīt jebkurā brīdī, tādējādi sev piešķirot tiesības nekavējoties saņemt EUR 9 miljardu lielas summas pārskaitījumu. [Francijas] valsts, nevarot to nezināt, noteikti turēja *FT* rīcībā caur *ERAP* atbilstīgo resursu summu;

(197) Komisijai šādi ir jāpārbauda, vai priekšrocība, kas tādējādi piešķirta *FT*, ievēro saprātīga privātā investora principu un vai tā ietekmē konkurenci un sakarus [tirdzniecību] starp dalībvalstīm."

265 Turpinājumā, izvērtējot saprātīga privātā investora kritēriju tirgus ekonomikā pēc tam, kad tā apstrīdētā lēmuma 208.–213. apsvērumā būtībā bija konstatējusi, ka paziņojumi kopš 2002. gada jūlija bija "pietiekami skaidri, precīzi un stingri, lai paustu ticamu [Francijas] valsts saistību pastāvēšanu", Komisija minētā lēmuma 214.–219. apsvērumā noteica:

"(214) Komisija [..] norāda, ka tā ir izpētījusi to, vai saskaņā ar iekšējām tiesībām privāts investors, kas būtu izdarījis tādus pašus paziņojumus kā valsts, būtu spiests ievērot savus solījumus. Ņemot vērā, ka šajā gadījumā investors ir [Francijas] valsts, iekšējo tiesību pētījums skāra arī administratīvās tiesības;

(215) Komisija piebilst, ka tā ir pieprasījusi ekspertīzes ziņojumu par šo punktu un ka tā ir arī saņēmusi vairākus ziņojumus no trešām pusēm. Uz š[īs] informācij[as] pamata Komisija šajā posmā nevar izslēgt to, ka apspriežamajiem paziņojumiem būtu saistošs spēks, pamatojoties uz Francijas administratīvajām tiesībām, civiltiesībām, komerctiesībām un krimināLo likumdošanu [..], kā arī balstoties uz Ņujorkas valsts tiesībām;

(216) galvenā Francijas varasiestāžu kritika izpaužas tajā, ka tiek uzsvērts, ka vienpusējas saistības iekšējās tiesībās ir izņēmums un ka nodoma vēstules, kas nav vienota kategorija, tikai izņēmuma gadījumos nozīmē vienpusējas saistības. Bet jautājums nav par to, vai Francijas tiesības šajā jautājumā ir viennozīmīgas, bet gan par to, vai privātajās tiesībās pastāv tādi elementi, kas ļautu atklāt

vienpusējas saistības pastāvēšanu tādos apstākļos, kādi ir šī gadījuma apstākļi. Fakts, ka pastāv pielietojama Kasācijas tiesas judikatūra (134. zemsvītras piezīme: skat. Kom., 2000. gada 28. martā, D. 2000, *cah. dr. aff.*, 210. lpp.), kuras ietekmi Francijas varasiestādes vienkārši cenšas mazināt [..], nav apstrīdams;

[..]

(218) uzlūkoti visā kopumā, šie elementi var tikt uztverti kā tādi, kas tiešām rada risku apdraudēt valsts līdzekļus (vai nu iesaistot valsts atbildību attiecībā uz investoriem, vai paaugstinot valsts transakciju izmaksas nākotnē). Versija, saskaņā ar kuru Francijas varasiestāžu paziņojumi [kopš] 2002. gada jūlij[a] būtu uzskatāmi par finansiāliem atbalstiem, tātad ir jauna versija, bet, iespējams, ne bez pamata;

(219) tomēr Komisija neuzskata, ka, balstoties uz to, ir iespējams neapstrīdamā veidā pierādīt finansiālu atbalstu pastāvēšanu. Tā turpretī uzskata, ka finansiāla atbalsta elementu pastāvēšanu var pierādīt tradicionālākā veidā, sākot ar 2002. gada decembra pasākumiem, par kuriem tika izdarīts paziņojums. Šajā sakarā ir pietiekami noteikt, ka iepriekšējiem paziņojumiem ir bijusi reāla ietekme uz tirgus uztveri decembrī, bez nepieciešamības kvalificēt šos [..] paziņojumus pašus kā valsts finansiālus atbalstus."

266 Atbildē uz Vispārējās tiesas rakstveida jautājumiem Komisija būtībā precizēja, ka, ņemot vērā dažādus administratīvā procesa laikā saņemtos pētījumus un analīzi, uz kā pamata paziņojumi kopš 2002. gada jūlija saskaņā ar Francijas civiltiesībām, komerctiesībām un administratīvajām tiesībām tika interpretēti diezgan dažādi, tā aturējās no galīgā secinājuma par Francijas valsts vienpusēju saistību esamību tikai uz šī pamata, kaut arī atzina, ka daži valsts tiesību elementi varētu likumīgi pamatot šādu versiju. Tā vietā, lai atbalstītu īpaši striktu un šauru interpretāciju ļoti pretrunīgā

valsts tiesību jautājumā, tā izvēlējās vispārīgu pieeju, kurā tiek ņemta vērā materiālā un ekonomiskā saikne starp paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija un akcionāra avansu un fakts, ka pēdējā minētā piešķiršana ietvēra šādas saistības.

267 Tāpēc ir jāizvērtē, vai Komisija varēja pamatoti, pirmkārt, noraidīt apgalvojumu par valsts līdzekļu nodošanu saistībā ar paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija kā tādiem un, otrkārt, atzīt, ka šis kritērijs tomēr bija izpildīts 2002. gada decembra akcionāra avansa projekta gadījumā.

Par valsts līdzekļu nodošanu saistībā ar paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija

268 Vispirms ir jānosaka paziņojumu kopš 2002. gada jūlija raksturs, jo tas ir noteicošais to kvalifikācijā saskaņā gan ar Kopienu tiesībām valsts atbalsta jomā, gan atbilstošajām valsts tiesību normām.

269 Šajā sakarā ir jāteic, ka, izskatot strīdus saskaņā ar Kopienu tiesībām valsts atbalsta jomā, faktu un pierādījumu izvērtēšana ir pilnīgā Vispārējās tiesas kompetencē. Turklāt šajā kontekstā jautājums par to, vai un kādā mērā valsts tiesību norma ir vai nav piemērojama konkrētajā gadījumā, ir jāizvērtē tiesai saskaņā ar faktiem un saskaņā ar noteikumiem par pierādījumu vākšanu un pierādīšanas pienākuma sadali.

270 Turklāt ir jāatgādina, ka, lai arī Komisija apstrīdētā lēmuma 208. apsvērumā ir atzinusi, ka paziņojumi kopš 2002. gada jūlija bija "pietiekami skaidri, precīzi un stingri, lai paustu ticamu [Francijas] valsts saistību pastāvēšanu", beigās tā tomēr noraidīja versiju, atbilstoši kurai šie paziņojumi bija jāuzskata par juridiski saistošiem saskaņā ar atbilstošajām valsts tiesībām un līdz ar to jākvalificē kā atbalsta pasākumi, kas ietver valsts līdzekļu piesaisti (apstrīdētā lēmuma 188., 218. un 219. apsvērums). Būtībā Komisija tomēr uzskatīja, ka, ņemot vērā šo paziņojumu ietekmi uz tirgus analītiķu uztveri, Francijas valsts uzņēmās noteiktu finansiālu risku, tostarp saskaņā ar valsts tiesībām, kas ļāva uzskatīt akcionāra avansa projektu kā nesaderīgu ar saprātīga privātā investora kritēriju (minētā lēmuma 220.–230. apsvērums). Šādi rīkojoties, Komisijai, gan pieņemot apstrīdēto lēmumu, gan tiesvedībā nebija skaidras un galīgas nostājas jautājumā par to, vai paziņojumi kopš 2002. gada jūlija paši par sevi varēja nozīmēt valsts līdzekļu nodošanu, vajadzības gadījumā saskaņā ar atbilstošajām valsts tiesībām.

271 Lai noteiktu paziņojumu kopš 2002. gada jūlija raksturu, ir jāteic, ka tie ir jāinterpretē tikai saskaņā ar objektīviem konstatējumiem (šajā ziņā skat. iepriekš 256. punktā minēto spriedumu lietā *SIC*/Komisija, 126. punkts). Tomēr ir skaidrs, ka tirgus dalībnieku uztvere un reakcija, ja tā ir konstatēta, var sniegt lietderīgas norādes, lai noteiktu šo paziņojumu raksturu.

272 Attiecībā uz 2002. gada 12. jūlija paziņojumu (skat. šī sprieduma 4. punktu) ir jākonstatē, ka šo paziņojumu izdarīja ekonomikas ministrs, it īpaši pārstāvot Francijas valsti kā *FT* vairākuma akcionāri ("mēs esam vairākuma akcionārs [..]"). Šādā amatā viņš skaidri apliecināja, ka neatkarīgi no iesaistīšanās veida Francijas valsts vēlējās rīkoties kā saprātīgs akcionārs ("valsts kā akcionāre rīkosies kā saprātīgs investors [..]"). Šajā sakarā ne Komisija, ne sabiedrības *Bouygues* neiesniedza pierādījumus tam, ka šis nolūks atļaut Francijas valstij nākotnē iesaistīties tikai ar nosacījumu, ka ir ievērots

saprātīga privātā investora kritērijs, bija tikai demonstratīvs, nevis patiess un nopietns nolūks šī paziņojuma brīdī.

273 Turklāt 2002. gada 12. jūlija paziņojums bija nenoteikts un neprecīzs attiecībā uz iespējamiem atbalsta pasākumiem, kādus Francijas valsts varētu veikt vēlākā stadijā, kas vēl nebija precizēta ("rīkosies kā saprātīgs investors, un [..] mēs veiktu attiecīgos pasākumus"). Ņemot vērā šo piedāvājumu atvērto un nenoteikto raksturu, Komisija nepamatoti secināja, ka apgalvotās Francijas valsts saistības, attiecībā uz kurām vēl bija jāprecizē tikai "iesaistīšanās līdzekļi, proti, [..] izpildīšanas nosacījumi" (apstrīdētā lēmuma 209. apsvērums), bija skaidras, jo šādas skaidras saistības prasa identificēt iespējamās iesaistīšanās nākotnē raksturu un apmēru. Kā ir apstiprināts *Deutsche Bank* 2002. gada 22. jūlija ziņojumā, uz kuru pati Komisija atsaucās apstrīdētā lēmuma 221. apsvērumā un 142. zemsvītras piezīmē, ņemot vērā 2002. gada 12. jūlija paziņojumu, tirgus analītiķi vēl nevarēja noteikt šādas Francijas valsts iesaistīšanās nākotnē raksturu un apmēru ("[*FT*] guva pieaugošu tirgus ticību tam, ka [Francijas] valdība tādā vai citā veidā atbalstīs kredītu"; šis "[Francijas] valsts [netiešais atbalsts] varētu izpausties tādu aizdevumu veidā pie tirgus nosacījumiem, ko piešķirtu bankas vai [Francijas] valdība". Turklāt, apstiprinot šādas iesaistīšanās nākotnes, nosacījumu un nenoteikto raksturu, 2002. gada 12. jūlija paziņojums skaidri noraidīja hipotēzi par *FT* kapitāla palielināšanu, kaut arī Francijas valstij 2002. gada decembrī bija tieši šāds viedoklis ("Nē, noteikti nē! Es vienīgi apstiprinu, ka mēs vajadzīgajā laikā veiksim attiecīgus pasākumus. Ja tas būs nepieciešams [..]").

274 Šāda interpretācija izriet no faktiskā konteksta, kādā tika izdarīts 2002. gada 12. jūlija paziņojums. Kā, šķiet, atzīst pati Komisija (skat. šī sprieduma 188. un 189. punktu), tobrīd, ta kā nebija atbilstošas informācijas par finansiālo grūtību, kādās bija nonākusi *FT*, precīzu lielumu, par finanšu tirgus analītiķu reakciju nākotnē, kuru izsauca šis paziņojums, un par attīstību pēc paredzētās *FT* pārstrukturēšanas, Francijas

valsts vēl nevarēja pietiekami precīzi zināt un noteikt iespējamā *FT* atbalsta pasākuma raksturu, apmēru un piešķiršanas nosacījumus. Drīzāk no visiem Francijas iestāžu pasākumiem, kas veikti 2002. gada 12. jūlijā, ieskaitot faktu, ka tās tieši sazinājās ar kredītreitinga aģentūrām, izriet, ka šo iestāžu mērķis bija ātri nomierināt finanšu tirgus analītiķus attiecībā uz Francijas valsts iespējamo atbalstu *FT* nākotnē ar mērķi novērst tās kredītreitinga tālāku pazemināšanos, kā arī pieejas jauniem kredītiem obligāciju tirgū slēgšanu, taču šajā konkrētajā brīdī vairāk neprecizējot šo iespējamo atbalstu. Iespējamo atbalsta pasākumu iepriekšēja precizēšana varētu radīt risku, ka tiek nevajadzīgi ierobežotas refinansēšanās iespējas, kādas vēlāk varētu kļūt pieejamas attiecībā uz *FT* parādu, vienlaikus radot nepieciešamību par tām paziņot Komisijai saskaņā ar EKL 88. panta 3. punktu. Turklāt tās steidzīgā rakstura dēļ šāda pieeja varētu iedragāt kreditoru un investoru uzticību Francijas valsts rīcībai. Šādos apstākļos pretēji apstrīdētā lēmuma 212. apsvērumā izklāstītajam faktu, ka notika sazināšanās ar kredītreitinga aģentūrām, var uztvert nevis kā elementu, kas apstiprina apgalvoto Francijas valsts saistību noteikto raksturu, bet gan tikai kā pirmo soli, lai atvieglotu spiedienu, kāds 2002. gada jūlijā tika izdarīts uz *FT* stāvokli finanšu tirgos.

275 Pretēji tam, ko apgalvo sabiedrības *Bouygues* un Komisija (apstrīdētā lēmuma 210. apsvērums), tas vien, ka 2002. gada 12. jūlija paziņojuma brīdī *FT* jau bija lielas refinansēšanās grūtības (skat. šī sprieduma 236. punktu), nekādā veidā nemaina ne visa šī paziņojuma atvērto un nenoteikto raksturu, ne arī tā nozīmi, ņemot vērā faktisko kontekstu, kādā tas tika izdarīts (skat. šī sprieduma 274. punktu). Tādējādi, pat pieņemot, ka minētās grūtības tobrīd patiešām pastāvēja, fakts, ka šajā paziņojumā netika pareizi atspoguļota *FT* īstermiņa parāda kritiskā situācija, nav izšķirošs ("ja [*FT*] būtu grūtības"; "gadījumā, ja [*FT*] būtu finansējuma problēmas, taču tas tā šodien nav, [Francijas] valsts pieņemtu nepieciešamos lēmumus, lai tās tiktu atrisinātas").

276 Turklāt Komisija, gramatiski interpretējot 2002. gada 12. jūlija paziņojumu, nevarēja pamatoti apgalvot, ka "neviens elements neļauj pierādīt, ka tirgus būtu uztvēris jebkādu nosacījumu" (apstrīdētā lēmuma 210. apsvērums) un ka "tirgus reakcija, kā arī finanšu analītiķu komentāri apstiprina, ka tirgus uzskatīja šos paziņojumus par ticamu [Francijas] valsts saistību stratēģiju atbalstīt *FT*" (minētā lēmuma 220. apsvērums), šai dažu tirgus dalībnieku subjektīvajai uztverei vai reakcijai neesot noteicošajai šāda paziņojuma raksturošanā (skat. šī sprieduma 271. punktu). Turklāt šajā apsvērumā netiek ņemts vērā fakts, ka, tieši pretēji, šajā stadijā *Deutsche Bank* nevarēja iepriekš noteikt Francijas valsts iespējamās iesaistīšanās *FT* atbalstam nākotnē raksturu un apmēru (skat. šī sprieduma 273. punktu).

277 Attiecībā uz 2002. gada 13. septembra paziņojumu (skat. šī sprieduma 7. punktu) ir jāteic, ka arī šis paziņojums ir vērsts uz nākotni, ir ar nosacījumiem un ir neprecīzs attiecībā uz Francijas valsts paredzētajiem ilgtermiņa pasākumiem ("[Francijas] valsts atbalstīs [*FT*] šī plāna īstenošanā un no savas puses dos ieguldījumu ļoti būtiskā [*FT*] pašu kapitāla palielināšanā saskaņā ar plānojumu un noteikumiem, kas jādefinē atkarībā no tirgus nosacījumiem"), jo skaidrs ir tikai apgalvojums, ka nākotnē tiks dots "ieguldījum[s] ļoti būtiskā [*FT*] pašu kapitāla palielināšanā" un ka tas tiks veikts saskaņā ar "tirgus nosacījumiem". Turklāt tāpat kā 2002. gada 12. jūlija paziņojumā, arī 2002. gada 13. septembra paziņojumā nav vairāk precizēts Francijas valsts iesaistīšanās *FT* atbalstam nākotnē raksturs, apmērs un nosacījumi, un iespējamie starpnieka atbalsta pasākumi tiek izvērtēti pēc nepieciešamības kritērija ("tad [Francijas] valsts, ja tas būs nepieciešams, īstenos pasākumus, kas ļautu [*FT*] izvairīties no jebkādām finansiālām grūtībām").

278 Attiecībā uz 2002. gada 2. oktobra paziņojumu (skat. šī sprieduma 8. punktu) ir jākonstatē, ka tas nav mazāk nenoteikts un tajā nav sniegti nekādi novērtējami precizējumi salīdzinājumā ar 2002. gada 13. septembra paziņojuma saturu ("[Francijas]

valsts sniegs savu atbalstu atveseļošanas pasākumu īstenošanā un no savas puses dos ieguldījumu [*FT*] pašu kapitāla palielināšanā saskaņā ar nosacījumiem, kas tiks noteikti ciešā saistībā ar [*FT*] prezidentu un valdi. Kā [Francijas] valsts to jau ir norādījusi, tā šajā laika sprīdī, ja būs tāda nepieciešamība, īstenos pasākumus, kas ļaus [*FT*] izvairīties no jebkādām finansējuma problēmām"). Ar šo paziņojumu Francijas valsts tikai cenšas iepriekš aptuveni noteikt savu iespējamo atbalstu nākotnē *FT* pašu kapitāla stiprināšanai, kura raksturs, apmērs un piešķiršanas nosacījumi vēl nav noteikti. Vienlaikus tajā, tāpat kā agrākajos paziņojumos, ir noteikts, ka Francijas valsts iespējamais starpnieces atbalsts, kurš sīkāk nav raksturots, var tikt piešķirts tikai tad, ja būs nepieciešams atrisināt iespējamas *FT* finansiālās problēmas.

279 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka, pretēji sabiedrību *Bouygues* apgalvotajam, to atvērtā, neprecīzā un nosacījumiem pakļautā rakstura dēļ, it īpaši attiecībā uz valsts iespējamās iesaistīšanās *FT* atbalstam raksturu, apmēru un nosacījumiem, un, ņemot vērā faktisko kontekstu, kādā tie tika izdarīti, 2002. gada 12. jūlija, 13. septembra un 2. oktobra paziņojumi nevar tikt pielīdzināti valsts garantijai vai interpretēti kā tādi, kas liecina par neatsaucamām saistībām sniegt *FT* konkrētu finansiālu atbalstu, piemēram, atmaksājot īstermiņa parādus.

280 Francijas valsts resursu konkrēta, beznosacījumu un neatsaucama iesaistīšana nozīmētu, ka šajos paziņojumos ir skaidri noteiktas vai nu precīzas ieguldāmās summas, vai arī konkrēti parādi, kas jāgarantē, vai vismaz iepriekš izklāstīts finansiālais plāns, tāds kā, piemēram, kredītlīnija līdz noteiktai summai, kā arī nosacījumi paredzētā atbalsta piešķiršanai. Taču paziņojumos kopš 2002. gada jūlija nav izteikta nostāja šajos aspektos, vienlaikus noraidot iespēju nākotnē palielināt *FT* kapitālu līdz noteiktai summai, kaut arī vēlāk Francijas valsts izvēlējās tieši šo pēdējo iespēju vispirms akcionāra avansa veidā, lai piešķirtu *FT* kredītlīniju EUR 9 miljardu apmērā, un pēc tam piedaloties kapitāla palielināšanā par tādu pašu summu proporcionāli tās daļai *FT* (skat. šī sprieduma 16. punktu).

281 Šajā sakarā ir jāpiebilst, ka sabiedrības *Bouygues* nevar atsaukties uz lēmumu attiecībā uz *Crédit foncier* (skat. šī sprieduma 159. punktu), kura tiesiskuma izvērtēšana netika nodota Vispārējai tiesai, jo atšķirībā no paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija Francijas ekonomikas ministra paziņojumā, kas bija šī lēmuma priekšmets, bija izklāstīta noteikta un beznosacījumu Francijas valsts vēlme iesaistīties, lai tiktu veikti "visi maksājumi, pamatsummas un procenti saistībā ar *CFF* parādu, kas ir apstiprināts vērstpapīros" (lēmuma attiecībā uz *Crédit foncier* 36. apsvērums).

282 Tomēr ir skaidrs, ka šajā gadījumā ar paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija un, iesaistot, no finanšu tirgus analītiķu viedokļa, savu kā maksātspējīga un uzticama kreditora un debitora reputāciju, Francijas valsts vēlējās ātri ietekmēt minētā tirgus reakciju, atgūt uzticību un it īpaši saglabāt *FT* kredītreitingu ar mērķi sagatavot tā vēlāku refinansēšanu labvēlīgākos ekonomikas nosacījumos un ar mazākām izmaksām, tam uzreiz nenozīmējot valsts budžeta piesaistīšanu. Šādi rīkojoties, Francijas valsts, tā vietā, lai tieši vai netieši iesaistītu valsts līdzekļus EKL 87. panta 1. punkta izpratnē, izmantoja īpašus finanšu tirgus darbības noteikumus, lai stabilizētu *FT* ekonomisko situāciju īstermiņā ar konkrētu mērķi izpildīt uzņēmējdarbības un finanšu nosacījumus, kas nepieciešami, lai veiktu konkrētākus atbalsta pasākumus pirms tālākas iesaistīšanās. Tikai ar to vien, ka šādā kontekstā Francijas valsts izmantoja savu īpašo reputāciju finanšu tirgos, nav pietiekami, lai pierādītu, ka šie līdzekļi tika pakļauti tādam riskam, ko var uzskatīt par valsts līdzekļu nodošanu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē, kura ir pietiekami saistīta ar priekšrocību, kas tika piešķirta *FT* ar paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija.

283 Šādos apstākļos sabiedrības *Bouygues* nepierādīja, ka valsts tiesa, īpaši Francijas administratīvā vai civillietu tiesa var secināt, ka paziņojumi kopš 2002. gada jūlija tomēr izpilda nosacījumus attiecībā uz vienpusējām juridiski saistošām Francijas valsts saistībām, kaut arī tikai nodoma vēstules veidā, kas nozīmē valsts līdzekļu nodošanu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē. Savukārt, ņemot vērā sabiedrību *Bouygues* argumentus un juridiskos pētījumus, kas iesniegti to pamatošanai, ir jākonstatē, ka atbilstošo

valsts tiesību normu piemērošana paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija ir atkarīga no šo paziņojumu rakstura iepriekšējas interpretācijas, tas ir, it īpaši no jautājuma par to, vai tiem ir pietiekami skaidrs, precīzs, beznosacījuma un noteikts raksturs un juridiski saistoša ietekme, kas var radīt Francijas valsts finansiālo atbildību.

284 Tā, pirmkārt, nevar piekrist sabiedrību *Bouygues* argumentam, kas ir pamatots ar Francijas *Conseil d'État* judikatūru, saskaņā ar kuru paziņojumi kopš 2002. gada jūlija ir skaidri, precīzi un noteikti un tāpēc var radīt Francijas valsts atbildību pret *FT* akcionāriem, darbiniekiem vai kreditoriem vai nu tāpēc, ka, dodot solījumu, Francijas valsts uzņēmusies juridiski saistošus pienākumus, no kuriem tā nevar atkāpties, neizdarot pārkāpumu, vai arī, tieši pretēji, tāpēc, ka, turot savu solījumu, tā rīkojas prettiesiski dotā solījuma nelikumīgā rakstura dēļ. Pretēji tam, ko apgalvo sabiedrības *Bouygues* (skat. šī sprieduma 164. un 165. punktu), nav precīzi konstatēts, ka, ņemot vērā to īpašo raksturojumu, šie paziņojumi var radīt Francijas valstij šādas juridiski saistošas un beznosacījuma saistības *FT* atbalstam.

285 Otrkārt, sabiedrības *Bouygues* nevar pamatoti atsaukties uz 2003. gada 22. jūlija apkārtrakstu un tam pievienoto paskaidrojuma rakstu (skat. šī sprieduma 167. punktu), jo, kā tika atzīts šī sprieduma 284. punktā, paziņojumos kopš 2002. gada jūlija nav ietverts neviens elements, kas varētu pierādīt netiešu Francijas valsts garantiju par labu *FT*. Tā kā nav izpildīti nosacījumi, kas ļauj secināt par šādas garantijas pastāvēšanu, sabiedrību *Bouygues* arguments, kas ir pamatots ar Francijas valsts tiesību aktiem, kuri noteiktām valsts garantijām piešķir atpakaļejošu spēku, ir jānoraida kā neefektīvs. Katrā ziņā, kā Francijas Republika apgalvoja tiesas sēdē, Francijas 2002. gada likuma par grozījumiem finansēs (2002. gada 30. decembris, Nr. 2002-2576; 2002. gada 31. decembra *JORF*, 22070. lpp.) 80. pantā ir minēti tikai "aizņēmumi, par kuriem ir noslēgusi līgumu *ERAP* sava akcionāra avansa [*FT*] ietvaros", nevis citas iespējamas valsts garantijas *FT*.

286 Treškārt, sabiedrības *Bouygues* nav pierādījušas, ka paziņojumi kopš 2002. gada jūlija saskaņā ar Ņujorkas valsts līgumu tiesībām ietvēra valsts līdzekļu iesaistīšanu. Tā pētījumā, kuru šajā sakarā administratīvajā procesā bija iesniegušas sabiedrības *Bouygues*, ir precizēts, ka tas nav juridisks atzinums, un tas sākas ar acīmredzami kļūdainu premisu par Francijas valsts vienpusēju piedāvājumu investoriem noslēgt līgumu, tostarp piedāvājumu garantēt *FT* parādus, kam šie investori piekrita, ieguldot *FT*. Tāpat, vērtējot šī piedāvājuma saistošo raksturu un piemērojamību, šajā pētījumā ir tikai atkārtota solījuma esamība un veikts nekonkrēts salīdzinājums ar kompetento tiesu judikatūru attiecībā uz solījumiem, kas ietverti reklāmizdevumos un sludinājumos avīzēs. Turklāt šajā pētījumā nav izteikta galīgā nostāja jautājumā par to, vai šīs tiesas var secināt, ka šādam solījumam noslēgt līgumu ir pietiekami noteikts raksturs. Visbeidzot, attiecībā uz nosacījumiem līgumprojektam vai "promissory estoppel" [obligāti izpildāmu solījumu] pētījumā ir teikts, ka attiecīgajam solījumam ir jābūt skaidram un viennozīmīgam, kas šajā gadījumā tā nav (skat. šī sprieduma 272.–279. punktu).

287 Ceturtkārt, ciktāl Komisija pati atsaucas uz Francijas *Cour de cassation* 2000. gada 28. marta spriedumu (134. zemsvītras piezīme apstrīdētajā lēmumā), ir jāteic, ka šajā spriedumā tika atzīta pretnostatāmība *erga omnes*, kā arī grūtībās nonākuša uzņēmuma pārņēmēja vienpusēja paziņojuma — kas ir izdarīts atveseļošanas procedūras ietvaros un sprieduma veidā, ar kuru tiek apstiprināts cesijas plāns, — saistošais raksturs un piemērojamība par labu ikvienai ieinteresētajai personai. Tomēr nav skaidrs, vai šo judikatūru var attiecināt uz šo gadījumu. It īpaši tas ir tāpēc, ka ar šo spriedumu atzītais saistošais raksturs un piemērojamība ir balstīta uz Francijas Komerclikuma konkrētu noteikumu, kas regulē atveseļošanas procedūru, saskaņā ar kuru "spriedums, ar kuru tiek pieņemts [cesijas] plāns, padara noteikumus visiem saistošus".

288 Piektkārt un visbeidzot, nav konstatēts, ka pat tad, ja apgalvotajām saistībām, kas izriet no paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija, nav obligāts raksturs saskaņā ar valsts tiesībām, tās ietvertu valsts līdzekļu nodošanu. Šajā sakarā, pirmkārt, sabiedrību

Bouygues arguments, saskaņā ar kuru Francijas valstij faktiski bija pienākums pildīt tās solījumu, ņemot vērā patiesās cerības, ko šie paziņojumi radīja no tirgus viedokļa, pats par sevi ir pretrunīgs un ar to netiek ņemts vērā fakts, ka atbalsta atzīšanai ir jānotiek, pamatojoties uz objektīviem konstatējumiem, nevis tikai uz tirgus dalībnieku uztveri. Katrā ziņā tikai tirgus dalībnieku cerības kā tādas vien nevar radīt nekādu juridisku pienākumu rīkoties pēc noteiktas izvēles (skat. šī sprieduma 271. punktu). Otrkārt, pat pieņemot, ka jebkāda Francijas valsts solījuma atbalstīt uzņēmumu neievērošana var apdraudēt tā uzticamību un reputāciju finanšu tirgos, tomēr ir skaidrs, ka šajā gadījumā nav pierādīts, ka paziņojumi kopš 2002. gada jūlija ietvēra precīzas, beznosacījuma un noteiktas saistības par labu *FT*, kas var radīt šādas negatīvas sekas. Kā tika izklāstīts šī sprieduma 273. un 282. punktā, Francijas iestāžu rīcība kopš 2002. gada jūlija bija vērsta precīzi uz to, lai izvairītos no šādām sekām, ļaujot apšaubīt tās iespējamās iesaistīšanās nākotnē raksturu, apmēru un precīzus nosacījumus, ko apstiprina *Deutsche Bank* reakcija (skat. šī sprieduma 273. punktu). Šādu iemeslu dēļ Komisijas arguments, kas minēts apstrīdētā lēmuma 221. apsvēruma beigās, saskaņā ar kuru "Francijas valdība, lai pilnā mērā saglabātu savu reputāciju finanšu tirgos, bija spiesta ievērot solījumus, ko tā bija izdarījusi", nevar tikt atbalstīts. Katrā ziņā ir jāatgādina, ka par spīti visām izteiktajām šaubām Komisija skaidri atteicās pieņemt galīgo nostāju jautājumā par to, vai paziņojumi kopš 2002. gada jūlija ietvēra valsts līdzekļu nodošanu (apstrīdētā lēmuma 188., 218. un 219. apsvērums).

289 Šādos apstākļos ir jāsecina, ka paziņojumi kopš 2002. gada jūlija nenozīmē valsts līdzekļu iesaistīšanu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē.

290 Līdz ar to sabiedrību *Bouygues* pirmais pamats, kas ir balstīts uz EKL 87. panta 1. punkta pārkāpumu, ir jānoraida.

Par valsts līdzekļu nodošanu saistībā ar 2002. gada 4. decembra paziņojumu par akcionāra avansa projektu un 2002. gada 20. decembra piedāvājumu noslēgt akcionāra avansa līgumu

— Ievada apsvērumi

291 Jāteic, ka, tikai publicējot 2002. gada 4. decembrī paziņojumu par akcionāra avansa projektu, proti, tajā pašā dienā, kad par to tika paziņots Komisijai (skat. šī sprieduma 20. punktu), Francijas valsts pirmo reizi paskaidroja un precizēja sabiedrībai finansiālo atbalstu, kādu tā ir paredzējusi attiecībā uz *FT* un kurš ietvēra kredītlīnijas piešķiršanu EUR 9 miljardu apmērā avansa līguma veidā, kura piedāvājums, ko bija parafējusi un parakstījusi *ERAP*, tika nosūtīts tikai 2002. gada 20. decembrī.

292 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka, tāpat kā paziņojumi kopš 2002. gada jūlija, šis paziņojums ietvēra priekšrocības piešķiršanu *FT*, ciktāl tas palīdzēja nostiprināt finanšu tirgus uzticību un uzlabot *FT* refinansēšanas nosacījumus (skat. šī sprieduma 234. un nākamos punktus). Tomēr, kā tika izklāstīts arī šī sprieduma 243. un nākamajos punktos, Komisija nebija ne pietiekami izvērtējusi, ne arī no juridiskā viedokļa pietiekami pierādījusi, ka 2002. gada 20. decembra akcionāra avansa līguma projekts, kuru *FT* tā arī nekad neakceptēja un kurš netika izpildīts, ietvēra atsevišķu un papildu ekonomisku priekšrocību salīdzinājumā ar priekšrocību, kāda izrietēja no paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija, kā arī 2002. gada 4. decembra paziņojuma par akcionāra avansa projektu.

— Par 2002. gada 4. decembra paziņojumu par akcionāra avansa projektu

293 Attiecībā uz jautājumu par to, vai 2002. gada 4. decembra paziņojums par akcionāra avansa projektu nozīmēja valsts līdzekļu nodošanu, ir jākonstatē, ka ne Komisija, ne sabiedrības *Bouygues* neapgalvoja, ka šis paziņojums kā tāds ietvēra pietiekami pre-

cīzas, noteiktas un beznosacījuma saistības, kas tāpēc bija juridiski saistošas saskaņā ar atbilstošajām valsts tiesībām, kas ļautu secināt par valsts līdzekļu nodošanas faktu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē.

294 Tādējādi vienīgā atbilstošā atsauce uz minēto paziņojumu ir atrodama apstrīdētā lēmuma 205. apsvēruma beigās, proti, kur tiek izvērtēts saprātīga privātā investora kritērijs, un Komisija tam nepiedēvēja nekādas, pat netiešas, sekas attiecībā uz iespējamu valsts līdzekļu nodošanu. Tāpat sava pirmā pamata ietvaros sabiedrības *Bouygues* atsaucas tikai uz paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija, neņemot vērā 2002. gada 4. decembra paziņojumu, un ierobežo savu argumentāciju ar valsts līdzekļu nodošanu saistībā ar šiem paziņojumiem.

295 Tā kā Komisija un sabiedrības *Bouygues* nav iesniegušas atbilstošus un pārliecinošus pierādījumus šajā jautājumā, Vispārējai tiesai nav jāpārbauda, vai 2002. gada 4. decembra paziņojums par akcionāra avansa projektu ietvēra valsts līdzekļu nodošanu saskaņā ar Francijas administratīvajām tiesībām vai civiltiesībām.

296 Katrā ziņā valsts līdzekļu nodošana, kas izriet no 2002. gada 4. decembra paziņojuma, varētu atbilst tikai tādai priekšrocībai, kas ir saistīta ar kredītlīnijas piešķiršanu EUR 9 miljardu apmērā, kura bija skaidri paredzēta šajā paziņojumā. Pirmkārt, kā tika atgādināts šī sprieduma 292. punktā, Komisija apstrīdētajā lēmumā no juridiskā viedokļa nepietiekami raksturoja šādu priekšrocību. Otrkārt, šī priekšrocība ir nodalāma no priekšrocības, kas izriet no paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija un kas ir minēta apstrīdētajā lēmumā (skat. šī sprieduma 243. un nākamos punktus), neskarot jautājumu par to, vai pēdējā minētā ietver *FT* refinansēšanas nosacījumu uzlabošanu un/vai tās akciju un obligāciju vērtības iespējamu paaugstināšanu.

297 No šī sprieduma 214. punktā minētās judikatūras izriet, ka saskaņā ar EKL 87. panta 1. punktu attiecīgajai priekšrocībai ir jāizriet no valsts līdzekļiem. Šī prasība par saikni starp identificēto priekšrocību un valsts līdzekļu nodošanu nozīmē, ka minētā priekš-

rocība atbilst ekvivalentām izmaksām no valsts budžeta (skat. šī sprieduma 262. punktu). Tomēr tā tas nav šajā gadījumā attiecībā uz saikni starp, pirmkārt, apstrīdētajā lēmumā minēto priekšrocību, kas izriet no paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija, un, otrkārt, apgalvoto valsts līdzekļu nodošanu, kas ietver kredītlīnijas piešķiršanu EUR 9 miljardu apmērā, kāda ir paredzēta 2002. gada 4. decembra paziņojumā par akcionāra avansa projektu.

298 Tāpēc ir jāsecina, ka Komisija nav pierādījusi, ka 2002. gada 4. decembra paziņojums par avansa projektu ietvēra valsts līdzekļu nodošanu.

— Par 2002. gada 20. decembra piedāvājumu noslēgt akcionāra avansa līgumu

299 Attiecībā uz jautājumu par to, vai *ERAP* parakstītā akcionāra avansa līguma nosūtīšana *FT* 2002. gada 20. decembrī ietvēra valsts līdzekļu nodošanu, ir jāuzskata, ka tiktāl, ciktāl Komisija apstrīdētajā lēmumā nebija pietiekami konstatējusi priekšrocību, kas kā tāda izriet no piedāvājuma noslēgt līgumu (skat. šī sprieduma 264.–267. punktu), Vispārējai tiesai nav iespējams *a fortiori* secināt par valsts līdzekļu nodošanu saistībā ar šo priekšrocību.

300 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka ne Komisija, ne sabiedrības *Bouygues* nav pierādījušas, ka 2002. gada 4. decembra projekts par akcionāra avansu vai 2002. gada 20. decembra piedāvājums noslēgt akcionāra avansa līgumu ietvēra valsts līdzekļu nodošanu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē.

301 Tāpēc ir jāizvērtē, vai, pamatojoties uz vispārīgu pieeju (skat. šī sprieduma 226. punktu), Komisija tomēr bija tiesīga izvērtēt paziņojumus kopš 2002. gada jūlijā kopā ar paziņojumu par akcionāra avansa projektu un līguma par akcionāra avansa projektu nosūtīšanu, lai secinātu, ka valsts līdzekļu nodošanas kritērijs šajā gadījumā bija izpildīts.

— Par valsts līdzekļu nodošanu saistībā ar paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija un 2002. gada decembra pasākumiem

302 Ir jāpārbauda, pirmkārt, vai potenciālās izmaksas no valsts budžeta, ko Komisija konstatēja saistībā ar akcionāra avansa projektu un līguma par akcionāra avansa projekta nosūtīšanu, netieši izrietēja jau no paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija un, otrkārt, vai šīs izmaksas atbilda priekšrocībai, kādu Komisija piešķīra šiem paziņojumiem.

303 Kaut arī 2002. gada 4. decembra paziņojums par akcionāra avansa projektu iekļaujas Francijas valsts loģikā un stratēģijā kopš 2002. gada jūlija, kuru mērķis un sekas kopumā bija atgūt tirgus uzticību, lai varētu saskaņā ar labvēlīgākiem nosacījumiem refinansēt *FT* īstermiņa parādu (skat. šī sprieduma 234.–240. punktu), no tā tomēr neizriet, ka nojautu par īpašu finansiālu atbalstu ietvēra jau paziņojumi kopš 2002. gada jūlija, tāpat kā paziņojums, kas visbeidzot tika konkretizēts 2002. gada decembrī.

304 No apsvērumiem 270. un nākamajos punktos izriet, ka atšķirībā no 2002. gada 4. decembra paziņojuma par akcionāra avansa projektu, kas darīja sabiedrībai zināmu piedāvājumu piešķirt kredītlīniju EUR 9 miljardu apmērā par labu *FT*, paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija bija atvērts, neprecīzs un nosacījuma raksturs attiecībā uz Fran-

cijas valsts iespējamās iesaistīšanās nākotnē raksturu, apmēru un nosacījumiem. Tādējādi tikai šī būtiski atšķirīgā paziņojumu kopš 2002. gada jūlija rakstura dēļ Francijas valsts lēmums 2002. gada decembrī paziņot un piedāvāt akcionāra avansa projektu bija uzskatāms par būtisku pārrāvumu secīgu notikumu, kuru mērķis bija *FT* refinansēšana, virknē.

305 Šajā sakarā ir jānoraida mazāk detalizēta versija, kas izklāstīta apstrīdētā lēmuma 185. un 226. apsvērumā, saskaņā ar kuru akcionāra avansa projekts bija uzskatāms par Francijas valsts agrāku paziņojumu materializāciju, jo Komisija nav pierādījusi — un turklāt nevar pierādīt, ņemot vērā paziņojumus kopš 2002. gada jūlija —, ka Francijas valsts bija iecerējusi šādu konkrētu finansiālu atbalstu kopš 2002. gada jūlija. Šī versija ir it īpaši nepieņemama tāpēc, ka Francijas valstij vispirms bija jāsagaida un jāpārbauda, vai pēc paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija un to iepriekš cerētās ietekmes, proti, finanšu tirgus uzticības atgūšanas un *FT* kredītreitinga saglabāšanas, kā arī pēc veiktajiem *FT* pārstrukturēšanas un līdzsvarošanas pasākumiem ekonomiskie nosacījumi priekš šādas valsts iesaistīšanās bija patiešām izpildīti. Kā tika konstatēts šī sprieduma 274. punktā, šo paziņojumu stadijā, tā kā nebija atbilstošas informācijas it īpaši attiecībā uz tirgus reakciju un veikto pasākumu secību, Francijas valsts vēl nevarēja pietiekami zināt un noteikt iespējamā *FT* atbalsta pasākuma, tostarp iespējamās kapitāla palielināšanas, ko ekonomikas ministrs vēl skaidri noraidīja 2002. gada jūlijā, raksturu, apmēru un nosacījumus. Ir acīmredzami, ka tikai 2002. gada decembrī Francijas valsts uzskatīja, ka šāda finansiālā atbalsta ekonomiskie nosacījumi ir izpildīti, kas apstiprina cēloni šādam būtiskam notikumu secības pārrāvumam šajā stadijā.

306 Apstrīdētā lēmuma 186.–190. apsvērumā, kur ir paskaidrota Komisijas vispārīgā pieeja, kas ir tālu no tā, lai pierādītu tās versiju par paziņojumu kopš 2002. gada jūlija materializēšanos akcionāra avansa projektā, ir tikai nekonkrētā veidā izdarīts kop-

savilkums apsvērumiem, kas ļāva secināt par priekšrocības piešķiršanu *FT*, bet ne par valsts līdzekļu nodošanu saistībā ar visiem izdarītajiem paziņojumiem un pasākumiem, kurus veica Francijas valsts kopš 2002. gada jūlija.

307 Tādējādi nekonkrētais konstatējums, saskaņā ar kuru ir "iespējams analizēt secīgos Francijas varasiestāžu paziņojumus un pasākumus, kas izdarīti kopš 2002. gada jūlija, kā kopumu, kura konkretizēšanās brīdis būtu [2002. gada] decembra pasākumi" (apstrīdētā lēmuma 187. apsvērums), vai arī apgalvojums par nepārtrauktu glābšanas procesu, kas bija līdzīgs procesam, kāds bija iepriekš 152. punktā minētajā spriedumā lietā *BP Chemicals*/Komisija, neļauj Komisijai atbrīvot sevi no pienākuma identificēt īpašu priekšrocību, kas ietver atbilstošo valsts līdzekļu nodošanu. It īpaši tas ir tāpēc, ka iepriekš 152. punktā minētais spriedums lietā *BP Chemicals*/Komisija attiecās tikai uz jautājumu par nopietnu grūtību pastāvēšanu, kas pamato formālas izmeklēšanas procedūras uzsākšanu saskaņā ar EKL 88. panta 2. punktu attiecībā uz saprātīga privātā investora kritērija piemērošanu visiem kapitāla palielinājumiem par labu uzņēmumam — saņēmējam, kura priekšrocību raksturs un valsts izcelsme netika apstrīdēti.

308 Turklāt, ņemot vērā būtisko pārrāvumu secīgu notikumu virknei un Francijas iestāžu rīcībai 2002. gada decembrī, Komisija nevarēja pamatoti konstatēt saikni starp valsts līdzekļu iespējamu iesaistīšanu tābrīža stadijā un priekšrocībām, ko piešķīra agrāki pasākumi, proti, paziņojumi kopš 2002. gada jūlija, it īpaši tāpēc, ka šie pasākumi būtiski atšķīrās no pasākumiem, kas tika veikti 2002. gada decembrī (skat. šī sprieduma 303. punktu). Šāda saikne — kas nav paredzēta iepriekš 152. punktā minētajā spriedumā lietā *BP Chemicals*/Komisija — starp atbalsta jēdzienu veidojošajiem elementiem atsevišķu faktisku apstākļu gadījumā, kas norisinājās dažādos laikos, būtu pretrunā prasībai par saikni starp priekšrocību un valsts līdzekļu nodošanu (skat. šī sprieduma 262. punktu), kā tas ir apstiprināts iepriekš 214. punktā minētajā spriedumā lietā *PreussenElektra* (58. punkts).

309 Līdz ar to, kaut arī bija pieļaujams, ka Komisija ņem vērā visus notikumus — kas norisinājās iepriekš un ietekmēja Francijas valsts galīgo lēmumu 2002. gada decem-

brī par atbalstu *FT*, izmantojot akcionāra avansu —, lai raksturotu priekšrocību, tā nepierādīja valsts līdzekļu nodošanu saistībā ar šo priekšrocību. Kā tika konstatēts šī sprieduma 297. punktā, fakts, ka paziņojumi kopš 2002. gada jūlija, kā arī 2002. gada 4. decembra paziņojums radīja *FT* priekšrocību, ciktāl tie atguva finanšu tirgus uzticību un uzlaboja *FT* refinansēšanas nosacījumus, nenozīmēja attiecīgi arī valsts budžeta atbilstošu samazināšanu vai pietiekami konkrētu ekonomisku risku attiecībā uz izmaksām, kādas jāsedz no šī budžeta. It īpaši jānorāda, ka šī priekšrocība atšķiras no tās, ko var sniegt 2002. gada 20. decembra akcionāra avansa projekts un kas netika pietiekami pierādīta apstrīdētajā lēmumā, lai varētu secināt par valsts atbalsta esamību (skat. šī sprieduma 296. punktu).

310 Tādējādi Komisija nav ņēmusi vērā atbalsta jēdzienu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē, uzskatot, ka akcionāra avanss, skatīts paziņojumu kopš 2002. gada jūlija kontekstā, ietvēra priekšrocības piešķiršanu *FT*, kas izrietēja no valsts līdzekļu nodošanas.

311 Šādos apstākļos ir jāatbalsta otrā pamata otrā daļā, kā arī trešais pamats, ko bija izvirzījusi Francijas Republika un *FT*, ciktāl ar šo daļu vai pamatu tiek kritizēta atbalsta jēdziena piemērošana un it īpaši priekšrocības un valsts līdzekļu nodošanas kritērija piemērošana EKL 87. panta 1. punkta izpratnē.

312 No minētā izriet, ka nav jāizvērtē otrā pamata pirmā daļa un trešais pamats, ko bija izvirzījusi Francijas Republika un *FT*, ciktāl ar šo daļu un ar šo pamatu tiek apstrīdēta saprātīga privātā investora kritērija piemērošanas, ko veica Komisija, likumība.

313 Tā kā līdz ar to ir jāatceļ apstrīdētā lēmuma 1. pants sakarā ar kļūdu tiesību piemērošanā un acīmredzamām kļūdām vērtējumā, piemērojot EKL 87. panta 1. punktu, vairs

nav jāizskata arī pirmais pamats, ko bija izvirzījusi Francijas Republika un *FT* un kas ir saistīts ar būtisku formas prasību un tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, un ceturtais Francijas Republikas pamats, kas ir balstīts uz pamatojuma neesamību.

d) Par sabiedrību *Bouygues* otro pamatu, kurš ir saistīts ar nekonsekvenci un nepietiekamu pamatojumu pretrunā EKL 253. pantam

314 Vispirms ir jākonstatē, ka sabiedrību *Bouygues* otrajā pamatā, kas ir saistīts ar pamatojuma neesamību, vērtējot to vispārīgi, ir tikai atkārtoti iebildumi pēc būtības, kurus šīs prasītājas izvirzīja savā pirmajā pamatā.

315 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka pamatojumam, kāds tiek prasīts saskaņā ar EKL 253. pantu, ir jābūt pielāgotam attiecīgā akta būtībai un tam nepārprotami un viennozīmīgi jāatspoguļo iestādes — akta autores — argumentācija, lai ļautu ieinteresētajām personām noskaidrot pieņemtā akta pamatojumu un kompetentajai tiesai veikt pārbaudi. Turklāt pienākums pamatot lēmumus ir būtiska formas prasība, kas ir jānošķir no jautājuma par pamatojuma pamatotību, kas attiecas uz strīdīgā akta likumību pēc būtības. Lēmuma pamatojumu veido formāla to pamatu izklāstīšana, uz kuriem šis lēmums balstīts. Ja šajos pamatos ir pieļautas kļūdas, tie skar lēmuma likumību pēc būtības, nevis tā pamatojumu, kas var būt pietiekams, pat izklāstot kļūdainus pamatus (skat. Tiesas 2008. gada 10. jūlija spriedumu lietā C-413/06 P *Bertelsmann* un *Sony Corporation of America*/*Impala*, Krājums, I-4951. lpp., 166. un 181. punkts un tajos minētā judikatūra).

316 Attiecībā uz apgalvoto pamatu nekonsekvenci ir jākonstatē, ka sabiedrības *Bouygues* būtībā apgalvo, ka ir pieļauta kļūda pēc būtības, nevis formāli trūkst pamatojuma.

317 Šajā sakarā no apstrīdētā lēmuma pamatojuma skaidri izriet, it īpaši, pirmkārt, no 188.–190. apsvēruma, un, otrkārt, no 218. un 219. apsvēruma, ka Komisija uzskatīja — turklāt pamatoti (skat. šī sprieduma 268.–290. punktu) —, ka tā nevar pieņemt galīgo lēmumu, pamatojoties uz tai iesniegtajiem juridiskajiem pētījumiem, par to, ka paziņojumi kopš 2002. gada jūlija kā tādi atbilda valsts līdzekļu nodošanas kritērijam EKL 87. panta 1. punktā izpratnē. Tikai 2002. gada decembra pasākumu ņemšana vērā ļāva Komisijai konstatēt, pamatojoties uz vispārīgu pieeju — lai gan kļūdainu pēc būtības (skat. šī sprieduma 303. un nākamos punktus) —, ka pastāvīgā *FT* glābšanas procesa, skatot to visu kopumā un ieskaitot paziņojumus kopš 2002. gada jūlija, rezultātā tika izpildīts valsts līdzekļu nodošanas kritērijs.

318 Līdz ar to, kaut arī Komisijas vispārīgā pieeja ir kļūdaina pēc būtības, no iepriekš 268. un nākamajos punktos minētajiem apsvērumiem izriet, ka apstrīdētajā lēmumā no juridiskā viedokļa bija pietiekami izklāstīti iemesli, kāpēc tā uzskatīja par neiespējamu secināt, ka paziņojumi kopš 2002. gada jūlija kā tādi — pat, ja tie ietvēra priekšrocības piešķiršanu *FT*, — bija pamats valsts līdzekļu nodošanai. Turklāt no minētā izriet, ka sabiedrību *Bouygues* arguments, saskaņā ar kuru Komisija apstrīdētajā lēmumā secināja, ka visi nosacījumi, kas raksturo valsts atbalstu, bija izpildīti paziņojumu kopš 2002. gada jūlija gadījumā (skat. šī sprieduma 171. un 175. punktu), ir acīmredzami nepamatots.

319 Turklāt sabiedrības *Bouygues* neizvirzīja nevienu argumentu, kas ļautu domāt, ka pamatu apgalvotās nekonsekvences dēļ tās nevarēja apstrīdēt Komisijas pieejas pamatotību Vispārējā tiesā vai ka pēdējā minētā nevarēja izpildīt savu pienākumu veikt tiesiskuma pārbaudi šajā sakarā. Katrā ziņā, ņemot vērā šī sprieduma 268. un nākamajos punktos izklāstītos apsvērumus, ir konstatēts, ka šajā gadījumā tas tā nav.

320 Tādējādi pirmā pamata pirmā daļa, kas ir balstīta uz pamatu nekonsekvenci, ir jānoraida kā nepamatota.

321 Attiecībā uz apgalvoto nepietiekamo pamatojumu ir jāatgādina, ka apstrīdētajā lēmumā izklāstītie iemesli, it īpaši, pirmkārt, 188.–190. apsvērumā un, otrkārt, 218. un 219. apsvērumā, pietiekami precīzi un skaidri norāda, kāpēc Komisija uzskatīja par neiespējamu secināt, ka paziņojumi kopš 2002. gada jūlija kā tādi bija uzskatāmi par valsts atbalstu (skat. šī sprieduma arī 318. punktu).

322 Sabiedrības *Bouygues* nav izvirzījušas nevienu pierādījumu tam, ka apstrīdētā lēmuma pamatojums tām neļauj uzzināt un izprast pamatojuma, kas ir šāda Komisijas secinājuma pamatā, piemērojamību un apstrīdēt tā pamatotību Vispārējā tiesā un ka pēdējā minētā šajā sakarā nevar veikt tiesiskuma pārbaudi. Tieši pretēji, no šī sprieduma 268. un nākamajos punktos izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka šāda tiesiskuma pārbaude ir pilnībā iespējama, ņemot vērā apstrīdētā lēmuma pamatojumu. It īpaši sabiedrības *Bouygues* nevar pamatoti apgalvot, ka Komisija nav pietiekami juridiski pamatojusi savu secinājumu, saskaņā ar kuru paziņojumi kopš 2002. gada jūlija neietvēra valsts līdzekļu nodošanu, neskatoties uz dažādajiem juridiskajiem pētījumiem, kas tika iesniegti administratīvajā procesā un kuros bija izsecināta pretēja versija, jo šie iemesli ir izklāstīti it īpaši minētā lēmuma 214.–219. apsvērumā.

323 Visbeidzot ir jāteic, ka sabiedrību *Bouygues* argumentu, kuru kopsavilkums ir izklāstīts iepriekš 177.–181. punktā, mērķis patiesībā ir apstrīdēt Komisijas atteikuma kvalificēt paziņojumus kopš 2002. gada jūlija par valsts atbalstu pamatotību, nevis apgalvoto pamatojuma neesamību apstrīdētajā lēmumā EKL 253. panta izpratnē.

324 Līdz ar to sabiedrību *Bouygues* pirmā pamata otrā daļa un tāpēc arī otrais pamats ir pilnībā jānoraida.

325 Tādējādi sabiedrību *Bouygues* prasība atcelt apstrīdētā lēmuma 1. pantu ir pilnībā jānoraida, neesot nepieciešamībai izvērtēt apgalvojumus par *FT* kā personas, kas iestājusies lietā, prasību nepieņemamību lietā T-450/04.

326 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, apstrīdētā lēmuma 1. pants ir jāatceļ ar nelikumību saistītu iemeslu dēļ, kas ir izklāstīti Francijas Republikas un *FT* otrajā un trešajā pamatā.

II — *Par prasību atcelt apstrīdētā lēmuma 2. pantu*

327 Ņemot vērā apstrīdētā lēmuma 1. panta atcelšanu, pamatojoties uz Francijas Republikas un *FT* pamatiem, kas izvirzīti lietās T-425/04 un T-444/04, to, kā arī sabiedrību *Bouygues* prasības lietā T-450/04 un *AFORS* prasība lietā T-456/04 atcelt minētā lēmuma 2. pantu, kurās ir konstatēts, ka nav nepieciešams atgūt 1. pantā minēto atbalstu, ir zaudējušas savu priekšmetu.

328 Minētā lēmuma 1. panta atcelšanai pēc tam, kad tika celtas prasības lietās T-425/04 un T-444/04, ir *erga omnes* iedarbība, kas tam var piešķirt *res judicata* spēku ar absolūtu iedarbību (Tiesas 2006. gada 1. jūnija spriedums apvienotajās lietās C-442/03 P un C-471/03 P *P&O European Ferries (Vizcaya)* un *Diputación Foral de Vizcaya*/Komisija, Krājums, I-4845. lpp., 43. punkts, un Pirmās instances tiesas 2009. gada 4. marta spriedums apvienotajās lietās T-265/04, T-292/04 un T-504/04 *Tirrenia di Navigazione* u.c./Komisija, Krājumā nav publicēts, 159. punkts).

329 Šīs atcelšanas rezultātā ar atpakaļejošu spēku tiek atcelts konstatējums par to, ka apstrīdētā lēmuma 1. pantā minētais atbalsts ir nesaderīgs ar kopējo tirgu. No minētā izriet, ka arī paziņojums minētā lēmuma 2. pantā par šī atbalsta neatgūšanu ir zaudējis savu priekšmetu ar atpakaļejošu spēku.

330 Šādos apstākļos, kā lietas dalībnieki nepārprotami atzina tiesas sēdē, atbildot uz Vispārējās tiesas jautājumu, kas tika ierakstīts arī tiesas sēdes protokolā, vairs nav jāizskata ne Francijas Republikas, *FT*, sabiedrību *Bouygues* un *AFORS* prasības atcelt apstrīdētā lēmuma 2. pantu, ne arī jāizvērtē pamatu un argumentu, kurus šīs prasītājas izvirzīja savu prasību pamatošanai, pamatotība.

Par tiesāšanās izdevumiem

I — *Vispārīgi*

331 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs.

332 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 6. punktam, ja tiesvedību lietā izbeidz pirms sprieduma taisīšanas, Vispārējā tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem pēc saviem ieskatiem.

333 Visbeidzot, atbilstoši Reglamenta 87. panta 4. punkta pirmajai un trešajai daļai, pirmkārt, dalībvalstis, kas iestājās lietās, sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas un, otrkārt, Vispārējā tiesa var nolemt, ka personām, kas iestājas lietā, savi tiesāšanās izdevumi jāsedz pašām.

II — *Lietas T-425/04 un T-444/04*

334 Tā kā Komisijai spriedums lietās T-425/04 un T-444/04 ir nelabvēlīgs un ņemot vērā prasības atcelt apstrīdētā lēmuma 2. pantu, kura nav jāizskata, pakārtoto raksturu šajās lietās, ir jāpiespriež Komisijai atlīdzināt savus tiesāšanās izdevumus, kā arī tos, kas radušies Francijas Republikai un *FT*.

335 Piemērojot Reglamenta 87. panta 4. punkta trešo daļu, sabiedrības *Bouygues* sedz savus izdevumus pašas.

III — *Lieta T-450/04*

336 Tā kā sabiedrību *Bouygues* prasība atcelt apstrīdētā lēmuma 1. pantu netika apmierināta un ņemot vērā, ka nav jāizskata to prasība atcelt minētā lēmuma 2. pantu, ir jānolemj, ka tās sedz savus un atlīdzina pusi no Komisijas tiesāšanās izdevumiem. Komisija sedz pusi no saviem tiesāšanās izdevumiem.

337 Saskaņā ar Reglamenta 87. panta 4. punkta pirmo daļu Francijas Republika sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

338 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 4. punkta trešajai daļai *FT* savus tiesāšanās izdevumus sedz pati.

IV — *Lieta T-456/04*

339 Ņemot vērā, ka nav jālemj par prasību atcelt apstrīdētā lēmuma 2. pantu, ir jānolemj, ka *AFORS* un Komisija sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.

340 Saskaņā ar Reglamenta 87. panta 4. punkta pirmo daļu Francijas Republika sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

341 Saskaņā ar Reglamenta 87. panta 4. punkta trešo daļu *FT* sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (trešā palāta paplašinātā sastāvā)

nospriež:

1) atcelt Komisijas 2004. gada 2. augusta Lēmuma 2006/621/EK par valsts finansiālo atbalstu, ko piešķīrusi Francija par labu *France Télécom*, 1. pantu;

2) vairs nav jālemj par prasībām atcelt Lēmuma 2006/621 2. pantu;

3) lietās T-425/04 un T-444/04 Eiropas Komisija sedz sevus tiesāšanās izdevumus un atlīdzina tos, kas radušies Francijas Republikai un *France Télécom SA*;

4) lietās T-425/04 un T-444/04 *Bouygues SA* un *Bouygues Télécom SA* sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas;

5) lietā T-450/04 *Bouygues* un *Bouygues Télécom* sedz savus un atlīdzina pusi no Komisijas tiesāšanās izdevumiem;

6) lietā T-450/04 Komisija sedz pusi no saviem tiesāšanās izdevumiem;

7) lietā T-456/04 *Association française des opérateurs de réseaux et services de télécommunications* (*AFORS Télécom*) un Komisija sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas;

8) lietās T-450/04 un T-456/04 Francijas Republika un *France Télécom* sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.

Azizi Cremona Labucka

Frimodt Nielsen O'Higgins

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2010. gada 21. maijā.

[Paraksti]

Satura rādītājs

Tiesvedības priekšvēsture ..... II - 2110

I — *France Télécom* finansiālā situācija laika periodā no 2001. līdz 2004. gadam ... II - 2110

II — Administratīvais process ..... II - 2117

III — Apstrīdētais lēmums ..... II - 2119

A — Apstrīdētā lēmuma paziņošana ..... II - 2119

B — Apstrīdētā lēmuma rezolutīvā daļa ..... II - 2119

C — Komisijas konstatējumi attiecībā uz *FT* finansiālo situāciju no 2002. gada jūnija līdz 2003. gada martam ..... II - 2120

D — Apstrīdētā lēmuma priekšmets ..... II - 2128

E — EKL 87. panta 1. punkta un saprātīga privātā investora principa tirgus ekonomikā piemērošana ..... II - 2131

F — Attiecīgā atbalsta saderīgums ar kopējo tirgu ..... II - 2136

G — Attiecīgā atbalsta atgūšana ..... II - 2137

Process un lietas dalībnieku prasījumi ..... II - 2139

I — Lietas T-425/04 un T-444/04 ..... II - 2141

II — Lieta T-450/04 ..... II - 2142

III — Lieta T-456/04 ..... II - 2144

IV — Procesa organizatoriskie pasākumi, nodošana izskatīšanai paplašinātā tiesnešu sastāvā un apvienošana ..... II - 2145

V — Mutvārdu process ..... II - 2145

Juridiskais pamatojums ..... II - 2146

I — Par prasību atcelt apstrīdētā lēmuma 1. pantu ..... II - 2146

A — Par iebildēm par nepieņemamību, kas izvirzītas lietās T-425/04, T-444/04, T-450/04 un T-456/04 ..... II - 2146

1. Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 2146

2. Vispārējās tiesas vērtējums ..... II - 2151

a) Ievada apsvērumi ..... II - 2151

b) Par Francijas Republikas un *FT* interesi celt prasību par apstrīdētā lēmuma 1. pantu ..... II - 2152

c) Par sabiedrību *Bouygues* interesi celt prasību par apstrīdētā lēmuma 1. pantu ..... II - 2155

d) Par *AFORS* apgalvotās prasības atcelt apstrīdētā lēmuma 1. pantu pieņemamību ..... II - 2158

B — Par apstrīdētā lēmuma 1. panta tiesiskumu ..... II - 2158

1. Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 2158

a) Atcelšanas pamatu kopsavilkums ..... II - 2159

b) Francijas Republikas un *FT* argumenti ..... II - 2159

Ievada apsvērumi ..... II - 2159

Par Francijas Republikas un *FT* otro pamatu ..... II - 2159

Par Francijas Republikas un *FT* trešo pamatu ..... II - 2160

Par papildu argumentiem, kurus Francijas Republika un FT izvirzīja kā personas, kas iestājušās lietā T-450/04, un atbildot uz Vispārējās tiesas rakstveida jautājumiem ..... II - 2163

c) Sabiedrību *Bouygues* argumenti ..... II - 2164

Par sabiedrību *Bouygues* pirmo pamatu ..... II - 2164

Par sabiedrību *Bouygues* otro pamatu ..... II - 2173

d) Komisijas argumenti ..... II - 2178

Par Francijas Republikas un *FT* otrā pamata pirmo daļu ..... II - 2178

Par Francijas Republikas un *FT* otrā pamata otro daļu ..... II - 2182

Par Francijas Republikas un *FT* trešo pamatu ..... II - 2184

— Par acīmredzamu kļūdu vērtējumā attiecībā uz 2002. gada 12. jūlija paziņojumu ..... II - 2184

— Par acīmredzamu kļūdu vērtējumā attiecībā uz saprātīga privātā investora kritērija piemērojamību ..... II - 2186

— Par acīmredzamu kļūdu vērtējumā attiecībā uz Francijas valsts kā saprātīgas investores rīcību ..... II - 2188

Par sabiedrību *Bouygues* pirmo pamatu ..... II - 2188

— Par sabiedrību *Bouygues* argumentiem ..... II - 2188

— Par *FT* kā personas, kas iestājusies lietā, argumentiem II - 2190

Par sabiedrību *Bouygues* otro pamatu ..... II - 2192

Par papildu argumentiem, kurus Komisija izvirzīja, atbildot uz Vispārējās tiesas rakstveida jautājumiem ..... II - 2192

2. Vispārējās tiesas vērtējums ..... II - 2194

a) Par valsts atbalsta jēdzienu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē ..... II - 2194

b) Par priekšrocības, kas piešķirta ar paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija un akcionāra avansu, esamību ..... II - 2198

Ievada apsvērumi ..... II - 2198

Par priekšrocību, kas izriet no paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija ..... II - 2201

Par priekšrocību, kas izriet no akcionāra avansa projekta .... II - 2205

c) Par valsts līdzekļu nodošanas īstenošanu ..... II - 2211

Ievada apsvērumi ..... II - 2211

Par valsts līdzekļu nodošanu saistībā ar paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija ..... II - 2216

Par valsts līdzekļu nodošanu saistībā ar 2002. gada 4. decembra paziņojumu par akcionāra avansa projektu un 2002. gada 20. decembra piedāvājumu noslēgt akcionāra avansa līgumu II - 2226

— Ievada apsvērumi ..... II - 2226

— Par 2002. gada 4. decembra paziņojumu par akcionāra avansa projektu ..... II - 2226

— Par 2002. gada 20. decembra piedāvājumu noslēgt akcionāra avansa līgumu ..... II - 2228

— Par valsts līdzekļu nodošanu saistībā ar paziņojumiem kopš 2002. gada jūlija un 2002. gada decembra pasākumiem ..... II - 2229

d) Par sabiedrību *Bouygues* otro pamatu, kurš ir saistīts ar nekonsekvenci un nepietiekamu pamatojumu pretrunā EKL 253. pantam .. II - 2233

II — Par prasību atcelt apstrīdētā lēmuma 2. pantu ..... II - 2236

Par tiesāšanās izdevumiem ..... II - 2237

I — Vispārīgi ..... II - 2237

II — Lietas T-425/04 un T-444/04 ..... II - 2238

III — Lieta T-450/04 ..... II - 2238

IV — Lieta T-456/04 ..... II - 2239